

Νέαι Χῶραι

ΜΗΝΙΑΙΑ ΕΠΙΘΕΩΡΗΣΙΣ

ΔΕΚΕΜΒΡΙΟΣ

ΕΤΟΣ I - ΑΡΙΘ. 12

ΠΕΡΙΕΧΟΜΕΝΑ

ΤΗΣ ΣΥΝΤΑΞΕΩΣ :	Προς τὴν τοπικὴ αὐτοδιοίκησι.
ΑΝΤ. ΧΡΗΣΤΟΜΑΝΟΥ :	Δικαιολογείται ἐπιστημονικῶς ἡ ὑπαρξίς Ἐθνικῶν ἰδεωδῶν ;
ΑΝΤ. ΚΕΡΑΜΟΠΟΥΛΟΥ .	Αρχαιολογικὴ ὁργάνωσις τῶν βορείων Ἑλληνικῶν χωρῶν.
ΔΩΡΑΣ ΠΑΠΑΚΩΝΣΤΑΝΤΙΝΟΥ :	Ἐπὶ τὴν γυναικείαν κοινωνικὴν δράσιν.
ARGUS :	Ἡ κρίσις τῆς Ρουμανικῆς ξυλίας.
ΑΛΕΞ. ΛΕΤΣΑ :	Τὸ Πανεπιστήμιον Θεσσαλονίκης.
Κ. ΚΡΟΤΣΗ :	Ἡ ἐσωτερικὴ κατάστασις ἐν Γιουγκο- σλαβίᾳ.
ΓΡΗΓ. Π. ΚΑΣΙΜΑΤΗ :	Β'. Ἡ ἀποστολὴ τῶν νέων χωρῶν στὴν ὁργάνωσις τοῦ συγχρόνου Κράτους.
ΕΙΔΙΚΟΥ :	Ἡ σχολὴ τῶν Πολιτικῶν Ἐπιστημῶν.
ΜΙΑΤ. ΠΑΠΑΘΑΝΑΣΙΟΥ :	Ἐπισημολογία καὶ ἐπίδρασις του.
ΣΟΦΙΑΝΟΥ :	Τὸ μέλλον τῆς Βουλγαρικῆς γῆς.

Σημειώματα. — Γεωργικὰ καὶ Οἰκονομικὰ νέα. — Νέα βιβλία.
Ειδήσεις ἀπὸ τὴν Ἑλλάδα καὶ τὴν Βαλκανικὴν. Νέα τῆς
«Μακεδονικῆς Ἐκπαιδευτικῆς Ἐταιρείας» κ.λ.π.

ΕΘΝΙΚΗ ΤΡΑΠΕΖΑ ΤΗΣ ΕΛΛΑΔΟΣ

ΙΔΡΥΘΕΙΣ ΤΩ 1841

Κεφάλαια Μετοχικά και Ἀποθεματικά.... Δρχ. 1.203.000.000

Καταθέσεις (τῆ 30 Ἰουνίου 1930)..... » 6.900.000.000

*Κεντρικὸν Κατάστημα ἐν Ἀθήναις
Ἵποκαταστήματα εἰς ὅλην τὴν Ἑλλάδα
Πρακτορεῖον ἐν Νέᾳ Ὑόρκῃ: 51 Maiden Lane
Γραφεῖον ἐν Σικάγῳ: 33 S. Clark Street
Ἀνταποκριταὶ εἰς ὅλας τὰς χώρας τοῦ ἐξωτερικοῦ*

Ἡ Ἐθνικὴ Τράπεζα τῆς Ἑλλάδος ἐκτελεῖ πάσης φύσεως τραπεζικὰς ἐργασίας εἰς τὸ ἐσω-
τερικὸν καὶ τὸ ἐξωτερικὸν ὑπὸ ἐξαιρετικῶς συμφέροντος ὄρους. Δέχεται δὲ καταθέσεις (εἰς πρώτην
ζήτησιν, ἐπὶ προθεσμίᾳ καὶ ταμιευτηρίου) εἰς δραχμὰς καὶ ξένα νομίσματα μὲ λίαν εὐνοϊκὰ ἐπιτόκια.

HELLENIC BANK TRUST COMPANY NEW YORK - 51 Maiden Lane

Ἰδρυθεῖσα ὑπὸ τῆς Ἐθνικῆς Τραπεζῆς τῆς Ἑλλάδος, συμφώνως μὲ τοὺς νόμους τῆς Πολι-
τείας τῆς Νέας Ὑόρκης, πρὸς ἐξυπηρέτησιν τῶν ἐν Ἀμερικῇ Ἑλλήνων.

ΚΕΦΑΛΑΙΑ ὀλοσχερῶς καταβεβλημένα δολλάρια 1.500.000

ΤΡΑΠΕΖΑ ΠΕΙΡΑΙΩΣ Α.Ε.

ΕΤΟΣ ΙΔΡΥΣΕΩΣ 1916

*Ἔδρα ἐν Πειραιεῖ: Πλατεῖα Θεμιστοκλέους
Γενικὴ Διεύθυνσις ἐν Ἀθήναις: Γωνία Σταδίου - Κοραῆ*

ΤΗΛΕΓΡΑΦΙΚΗ ΔΙΕΥΘΥΝΣΙΣ: ΠΕΙΡΑΙΟΤΡΑΠΕΖΑ

**ΠΑΣΑ ΤΡΑΠΕΖΙΤΙΚΗ ΕΡΓΑΣΙΑ ΥΠΟ
ΤΟΥΣ ΣΥΜΦΕΡΩΤΕΡΟΥΣ ΟΡΟΥΣ**

ΧΟΡΗΓΗΣΕΙΣ ΕΜΠΟΡΙΚΩΝ ΔΑΝΕΙΩΝ

**ΚΑΤΑΘΕΣΕΙΣ - ΤΑΜΙΕΥΤΗΡΙΟΝ
ΕΙΣ ΔΡΑΧΜΑΣ ΚΑΙ ΞΕΝΑ ΝΟΜΙΣΜΑΤΑ**

Εἰδικὴ ὑπηρεσία ἀποθηκῶν

Ἐμπνευτικὴ πληροφορία

ΤΑΧΙΣΤΗ ΔΙΕΚΠΕΡΑΙΩΣΙΣ ΠΑΣΗΣ ΕΡΓΑΣΙΑΣ

Τὰ χειρόγραφα
κατὰ γενικὸν κανόνα
δὲν ἐπιστρέφονται

Τιμὴ Τεύχους Δρχ. 8.

Νέαι Χῶραι

ΜΗΝΙΑΙΑ ΕΠΙΘΕΩΡΗΣΙΣ

ΔΕΚΕΜΒΡΙΟΣ 1930

ΣΥΝΔΡΟΜΗ ΕΤΗΣΙΑ		
Ἑσωτερικοῦ	Δρχ.	100
Βαλκανικῆς	»	150
Ἀμερικῆς	Δολ.	5
Ἑξωτερικοῦ Φρ.	Γαλλ.	75

ΓΡΑΦΕΙΑ: ΘΗΣΣΩΣ 12
ΤΗΛΕΦ. 57.08

ΙΔΡΥΤΗΣ: Γ. Α. ΠΑΠΑΘΑΝΑΣΙΟΥ
ΔΙΕΥΘΥΝΤΗΣ Α. Α. ΠΑΠΑΘΑΝΑΣΙΟΥ

ΕΤΟΣ Ι. ΑΡΙΘΜ. 12

ΠΡΟΣ ΤΗΝ ΤΟΠΙΚΗ ΑΥΤΟΔΙΟΙΚΗΣΙ

Τὸν περασμένο αἰῶνα ὑπὸ τὴν ἐπίδρασι τῶν ἀρχῶν τοῦ Φιλελευθερισμοῦ ποὺ καθιέρωσε ἡ Γαλλικὴ ἐπανάστασις, τὸ πνεῦμα τῆς Δημοκρατίας μὲ ποικίλες πολιτικὰς μορφὰς ἐπεκράτησε σὲ μεγάλη ἔκτασι στὴν πολιτισμένη ἀνθρωπότητα.

Τάξις πραγμάτων σύμφωνη μὲ τὴν ἀτομικὴ οἰκονομία καὶ τὸ κρατοῦν ἀίσθημα δικαιοσύνης καθιερώθηκε μαζὶ μὲ τὴν ἀρχὴ τὴν λαϊκῆς κυριαρχίας, ἀναγνωρίζοντας τὸν λαὸ ὡς πηγὴ κάθε ἐξουσίας. Ἔτσι ἡ Δημοκρατία ἐνσαρκώθηκε στὸ δόγμα τῆς ἐνασκήσεως τῆς Κυβερνήσεως τοῦ τόπου ἀπ' τὴν λαϊκὴν ἀντιπροσωπεύει, διὰ τοῦ λαοῦ καὶ ὑπὲρ τοῦ λαοῦ καὶ ἀποτυπώθηκε σὲ καταστατικὸς χάρτες μὲ αὐστηρὰς ἐπιταγὰς, ποὺ καθήλωναν τοὺς ἀρχόντες κληρονομικοὺς ἢ αἰρετοὺς στὰ καθήκοντά τους, θεμελιακὰ διαγραμμένα, ὡς ρητὲς λαϊκὲς ἀξιιώσεις.

Τὸ ἄτομο ἀνέπνευσε καὶ ἡ ἐξύψωσι, τῶν πολλῶν μὲ τὴν κατάντησι τῆς πολιτικῆς ἐλευθερίας ἔδωσε νέαν ὄψιν στὴν γοργὴ ἐξέλιξι καὶ ἀνάπτυξι τοῦ ἀνθρώπινου πολιτισμοῦ, μιὰ σπουδαία καμπτὴ τοῦ ὁποίου σήμερα διανύομε. Σπουδαία ὄχι βέβαια γιὰ τὴν ἀπαιτητικότητά μας γιὰ τὸ καλλίτερο εἶναι ἐντονώτερη, πράγμα ποὺ εἶνε ἡ μοῖρα τοῦ ἀνθρώπινου γένους καὶ βάσις γιὰ κάθε πρόοδο, ἀλλὰ γιὰ τὴν σύγχρονη πολιτικὴ, οἰκονομικὴ καὶ κοινωνικὴ ὑφὴ μας παρουσιάζει κάποια πλοκὴ μὲ τὴν ἰδνόρρυθμη μεταβολὴ τῶν βιωτικῶν ὄρων στὴν ἰδιωτικὴ καὶ δημόσια ζωὴ, ἀποτέλεσμα τῆς διαβρώσεως τοῦ ἀρχικοῦ οἰκονομικοῦ συγκροτήματος ἀπὸ τὴν ἰδιότυπη μορφή

τῆς σημερινῆς οἰκονομίας μας.

Ἐνα ἀπὸ τὰ χαρακτηριστικὰ σημεῖα τῆς ὄλης αὐτῆς καταστάσεως εἶνε οἱ κρίσεις στὴν παραγωγὴ καὶ στὴν Δημοκρατία τῆς ἐποχῆς μας.

Ἡκριτικὴ καὶ τῶν δύο ξεφεύγει τὰ στενὰ ὄρια τοῦ παρόντος, ποὺ σκοπὸς εἶνε νὰ ἐξετάσῃ τὴν θέσι μας μπρὸς στὴν Ἑλληνικὴ πολιτικὴ πραγματικότητα.

Ἡ «ἐλευθερία, ἰσότης, ἀδελφότης» ποὺ διεκύρυξε ὁ Φιλελευθερισμὸς δὲν ἄφισε ἀσυγκίνητη τὴν χώρα μας. Ὁ ἐνθουσιασμὸς, ποὺ ἐνέπνευσαν αἱ ἀρχὲς αὐτὲς συνδιασμένους μὲ τὴν οἰκονομικὴ τῆς ἀναξωγογόνησι συνετέλεσαν στὴν κατάντησι τῆς ἀναξαρτησίας, τὴν κατάλυσι τῆς Μοναρχίας καὶ τὴν καθιέρωσι τῆς Δημοκρατίας, ποὺ τελευταία δλοκληρώθηκε μὲ τὴν ἀντικατάστασι τοῦ κληρονομικοῦ μὲ τὸν αἰρετὸ ἄρχοντα τὴν γερούσια καὶ ἄλλους θεσμοὺς.

Τὴν σχετικὴ πρόοδο τοῦ λαοῦ μας σ' ὄλο αὐτὸ τὸ χρονικὸ διάστημα κανεὶς δὲν ἀμφισβήτησε. Ὅπως ὅμως ἔχουν σήμερα τὰ πράγματα, κανεὶς δὲν μπορεῖ καὶ ν' ἀρνηθῇ πῶς δὲν βρησκόμεστε σὲ μιὰ χαρακτηριστικὴ παρέκλισι ἀπ' τὸ Δημοκρατικὸ πνεῦμα, ποὺ κατεβάζει τὸν Ἕλληνα σὲ κατώτερο ἐπίπεδο πολιτειακῆς ἀντιλήψεως καὶ ἀπὸ πολὺ ὀλιγώτερο πολιτισμένους γείτονάς του, ποὺ τὸν παρουσιάζει πολιτικὰ ἀδιαπαιδαγώγητο, διανοητικὰ καθυστερημένο, ὡς πρὸς τὴν ἐποχὴ μας καὶ λίγο ἠθικὰ πορωμένο.

Γιὰ τὴν ἄς μὴ αὐταπατόμεθα. Κάθε τίμιος, καλόπιστος, βαθὺς καὶ εὐκρινῆς παρατηρητῆς τῆς πολιτικῆς ζωῆς μας δὲν μπορεῖ νὰ μὴ ὠχριάσῃ, ἀγανακτήσῃ καὶ

ἀποστρέψῃ μὲ ἀηδία καὶ πόνου τὸ πρόσωπο μπρὸς στὸ πολιτικὸ κατάντημα, ποὺ ἀντιμετωπίζει σὺν ἀνασῶρη τὸν ψευτόχρυσου πέπλο τῆς λογοκοπίας, μὲ τὴν ὁποία παραπλανοῦνται οἱ λαϊκὲς μάξες ἀπ' τὴν δημοκοπία καὶ δημαγωγία, ποὺ πολλὰς δεκαετηρίδες τώρα λυμαίνεται τὸν τόπο μας μὲ σκοπὸ τῆς μόνο τὴν ἀπόκτησι δυνάμεως, δόξας, κατάντησι τῆς ἐξουσίας, καὶ τὴν ἀπόλαυσι τοῦ πλοῦτου μὲ τὴν ἀπομίξισι τοῦ αἵματος καὶ ἰδρώτος τοῦ λαοῦ, μπρὸς στὸν ὁποῖον κανεὶς δὲν στάθηκε μὲ θάρρος νὰ βροντοφωνήσῃ, πῶς ἡ σωτηρία εἶνε στὸ χέρι του, πῶς τὰ αἷτια τῆς κακομοιριάς του εἶνε ἡ ἀνικανότητά του γιὰ ὀργάνωσι, ἡ ἀμάθεια, ὁ ἐγωῖσμὸς, παρὰ μόνον καθημερινὰ τὸν παραπλανοῦν μὲ λιβανωτὰ καὶ βεβαιώσεις πῶς τὴν κατάντησι του χρωστᾷ, ὅταν αὐτὴ δὲν εἶνε στὰ πράγματα, στὴν κυβερνήσι καὶ διὰ εἶνε, στὴν δῆθεν ἀντίδρασι τῆς ἀντιπολιτεύσεως.

Ποὺ εἶνε λοιπὸν ἡ Δημοκρατία; Ποὺ ἡ λαϊκὴ ἐξουσία; Ποὺ ἡ παντοκρατορία τοῦ λαοῦ; Κοιμᾶται τὸν βαθὺ ὕπνο τῆς ἀδιαφορίας γιὰ τὰ κοινὰ, κουκουλωμένος κατὰ τὸ πλεῖστον μὲ τὴν ἀτομιστικὴν ἰδεολογία, ποὺ μὲ τὴν σημερινὴ οἰκονομικὴ συγκρότησι τῆς κοινωνίας μας ἀποτελεῖ ἀναχρονισμὸ καὶ ἠθικὴ χρεωκοπία... Δὲν ἀγνοοῦμε τίς ἀντιρροπὲς δυνάμεις στὴν κατάντησι αὐτὴ ποὺ ἄρχισαν νὰ ἐκδηλώνονται καὶ ποὺ θὰ μᾶς ἀπασχολίσουν ἀργότερα. Αὐτὸ ὅμως ποὺ μᾶς προκαλεῖ ἀγανάκτησι εἶνε ὅτι, τὸ χαρακτηριστικότερο σημεῖο τῆς δημοκρατίας μας, ἡ καθολικὴ ψηφοφορία χάνει μέρα

μὲ τὴν μέρα τὴν μεγάλη σημασία της καὶ στενέβη τὸ βάθος τοῦ Δημοκρατικοῦ οἰκοδομήματος. Ἡ περιφρόνησις τοῦ δικαιώματος, τοῦ καθήκοντος, τῆς ὑποχρεώσεως αὐτῆς ἀπέναντι τοῦ συνόλου, συνδιασμένη μὲ τὴν κλασικὴ ἀδράνεια, ἀδιαφορία καὶ ἀπάθεια γιὰ τὰ πολιτικὰ μας πράγματα, εἶνε ἓνα σημεῖο δυσοίωτο. Βέβαια ἢ μὴ τέλεια ἀποτίναξις τῆς δουλικῆς νοοτροπίας μας, ἢ κόπωσης τοῦ πολέμου, ἢ συντονισμένη προσπάθεια γιὰ τὴν ἀπόκτησι τῶν ἀπολεσθέντων ἀγαθῶν, εἶνε λόγοι, ποὺ μετριάξουν τὸν καταλογισμόν. Ἡ βαθύτερη ὁμῶς αἰτία εἶνε ἡ ἔλλειψις φωτισμένης κοινῆς γνώμης. Ἡ ἀνικανότης τοῦ λαοῦ μας νὰ εἰσδύσῃ στὰ γενικώτερα πραγματικὰ συμφέροντά του, νὰ τοὺς δώσῃ συγκεκριμένη μορφή, ποὺ θ' ἀποτελέσῃ τὸ προσδιοριστικὸ στοιχεῖο τῆς πολιτικῆς του δράσεως.

Μόνον ἔτσι μπορεῖ νὰ δικαιολογηθῇ ὁ προσωπικὸς χαρακτήρας τοῦ ἀντιπροσωπευτικοῦ μας πολιτεύματος, ἢ ἀνυπαρξία ὀλιγαρχικῆς πολιτικῆς δράσεως, κοινοματικῆς δρανώσεως μὲ ἄμεση καὶ ἐνεργὸ δράσι ὄλων τῶν μελῶν της γιὰ τὴν ἐπιτυχία προδιαγεγραμμένων σκοπῶν καὶ προστασία τῶν δικαιῶν των. Ἀνυπαρξία ποὺ μετέβαλε τὴν λαϊκὴ ἀντιπροσωπεία σ' ὀλιγαρχία μὲ ἐπὶ κεφαλῆς ἀνθρώπους χωρὶς ἀρχὲς καὶ πεποιθήσεις, τῶν ὁποίων ἡ θῆλησις ἀντιπροσωπεύει δῆθεν τὴν θῆλησι τοῦ λαοῦ, μεταξὺ τοῦ ὁποίου ὑπάρχει ἡ σχέσις ἐπιβολῆς καὶ ὑποτελείας. Δὲν λείπουν βέβαια καὶ τὰ φωτεινὰ μετέωρα. Ἡ λάμψις τοὺς ὁμῶς περνᾷ σὺν φωτοβολίδα καὶ χάνεται στὸ σκοτεινὸ χάος τῆς πολιτικῆς ἀσυναρτησίας, χωρὶς βαθεῖα ἐπίδρασι. Ὑστερα ἀπὸ αὐτὰ δὲν εἶνε δύσκολο νὰ βροῦμε τὴν ἀληθινὴ αἰτία τῆς πολιτικῆς κακοδιαμονίας μας, τῆς κακοδιοικήσεως μας καὶ τὸν τρόπο τῆς θεραπείας της.

Καὶ ὁμῶς δὲν εἶνε ἡ καταλληλότερη στιγμή σήμερα γιὰ ἐκκίνησι. Ἐπρεπε νὰ εἴμεθα πάνοπλοι στὴν κοσμογονία ποὺ ὑποφώσκει. Ὡστόσο ἡ ἀλματικὴ

συνδικαλιστικὴ κίνησις καὶ στὸ τόπο μας, ποὺ ὑπὸ τὸ πρόσταγμα τῶν συγχρόνων οικονομικῶν συνενώνει τὶς ομάδες μὲ τὰ κοινὰ συμφέροντα μὲ τάσεις αὐτοδιοικήσεως, εἶνε μία βᾶσιμη ἐλπίδα, πολιτικῆς ἀναγεννήσεως. Γιατὶ δὲν πρέπει νὰ ξεχνῶμε πῶς παράλληλα μὲ τὴν κίνησι αὐτῆ τῶν ομάδων γιὰ ὀργάνωσι καὶ συστηματικὴ ἐπιδίωξι τῶν δικαίων των, βλέπουμε νὰ ὀγκοῦται τὸ κῦμα πρὸς μία ἄλλη, ἐνδεικτικὴ τῆς ἀφυπνίσεως τοῦ λαοῦ, τὴν τοπικὴ αὐτοδιοίκησι.

Ἄν ἀπὸ τῆς συστάσεώς μας ὡς κράτους εἶχε βασικὴ σημασία γιὰ τὴν ἀνάπλασί μας ὁ ἱστορικὸς αὐτὸς θεσμός, ποὺ ὑπὸ τὸ κράτος του τόσο ἀνεπτύχθη καὶ στοὺς χρόνους τῆς δουλείας ἀκόμα ἢ κοινότητά μας καὶ τὸ ἄτομο, σήμερα ἢ ἀποστολὴ του εἶνε σωτήρια. Εἶνε ἡ πανάκεια, ποὺ πρόκειται ὄχι μόνον νὰ θεραπεύσῃ τὸν παραλυτικὸ, ἀλλὰ καὶ νὰ τὸν ἐξυψώσῃ πνευματικὰ καὶ βελτιώσῃ τὶς βιωτικὲς του συνθήκες.

Μὲ τὸ νὰ ἐνσαρκώνῃ δὲ τὴν ἀκατάμαχη συμπυκνωμένη καταλυτικὴ δύναμις τοῦ ἀπολυταρχισμοῦ, μὲ πείσμα πολεμήθηκε ἀπ' τὴν ἀπολυταρχία καὶ τώρα πολεμᾶται ἀπ' τὴν Δημοκρατικὴ ὀλιγαρχία, ποὺ κατοχυρώνεται στὸ ἀρτηριοσκληρωτικὸ συγκεντρωτικὸ διοικητικὸ τῆς σύστημα, ποὺ κρατᾷ τὸν λαὸ μακριὰ ἀπ' τὴν οὐσιαστικὴ δημοσία ζωὴ, νεκρώνοντάς του κάθε τάσι γιὰ πρωτοβουλία, κάθε δημιουργικὴ ἰκανότητα, ποὺ μαθαίνει τὴν ζωὴ τῆς ὑπαίθρου καὶ καταδικάζει σὲ ἀσφυξία, ἐρήμωσι, χρεωκοπία καὶ πνευμονικὴ στήρωσι τὴν ἐπαρχία μας.

Δὲν πρόκειται ἐδῶ ν' ἀναλύσουμε τὸν θεσμὸ τῆς τοπικῆς αὐτοδιοικήσεως τοὺς βαθμοὺς, τὴν ἔκτασι καὶ τὴν ἀρμοδιότητά της. Ἐκεῖνο ὁμῶς ποὺ πρέπει νὰ τονίσουμε εἶνε ὅτι ἄρχισε στίς λαϊκὲς μάζες νὰ γίνεται συνειδησι ἢ ἀνάγκη τῆς ἀνακαθάρσεως τῆς Δημοκρατίας, τῆς καθιερώσεως λαοκρατικώτερων θεσμῶν, ποὺ θὰ ἐξασφαλίσουν τὴν αὐτοκυβέρνησί των, ἢ ἀνάγκη τοῦ πολιτικοῦ ἐκδημοκρατισμοῦ καὶ τοῦ ἐξαφανισμοῦ τῆς ὑφισταμένης ἀντινομίας μεταξὺ τῆς

πλασματικῆς λαϊκῆς κυριαρχίας καὶ τῆς ὀλιγαρχικῆς πραγματικότητος, ποὺ χαρακτηρίζει τὴν κρίσι τῆς Ἑλληνικῆς Δημοκρατίας μας.

Ἡ ἀνάγκη λοιπὸν αὐτῆ ἐνσωματώνεται στὴν ὀλιγαρχικὴ κίνησι πρὸς τὴν ὀργάνωσι καὶ τὴν τοπικὴ αὐτοδιοίκησι, σύστημα διοικητικὸ ἄριστο καὶ συγχρονισμένο καὶ ἀπὸ τὰ πράγματα σημερὰ πιά ἐπιβεβλημένο, σχολεῖο μοναδικὸ πολιτικῆς διαπαιδαγωγήσεως, διανοητικῆς ἀνεξίξεως καὶ ἠθικῆς ἀναπλάσεως. Γιατὶ ὅταν ὁ λαὸς πάρῃ τὴν διοίκησι τῶν τοπικῶν του ὑποθέσεων, ἀναγκαστικὰ μὲ τὴν καθήμερινὴ ἐπαφὴ του μὲ τὴν πραγματικότητα θὰ ὠθηθῇ σὲ πλήθος ἀπὸ καινούργια ἐνδιαφέροντα, ποὺ θὰ πέρουν τὴν μορφή προβλημάτων γιὰ τὴν ἐπίλυσι τῶν ὁποίων θὰ κινήτοποιεῖ ὅλες του τὶς δυναμικότητες καὶ θὰ γονιμοποιῇ τὴν σκέψι του, μὲ συνέπεια τὸ νοικοκύρμα τῶν τριγύρω του καὶ προοδευτικὰ καὶ τῶν μακροτέρῶν του. Κάθε του ἐνέργεια θὰ εἶνε ἀποτέλεσμα προσηκτικῆς μελέτης, γιὰ τὸ ἔλεγχος θὰ εἶνε ἄμεσος καὶ ἡ εὐθύνη ἀμέριστη.

Ἐτσι λοιπὸν τελειοποιούμενος ὡς ἄτομο, ἔχοντας αὐτόγνωσι καὶ ἀναπτύσσοντας αὐτοβουλία καὶ ἀντενέργια θὰ εἶνε σὲ θέσι νὰ συλλάβῃ μιὰ σαφὴ εἰκόνα τῆς πολιτικῆς πραγματικότητος, τοῦ περιβάλλοντός του, θὰ λάβει συνειδησι τῶν γενικώτερων του συμφερόντων, θ' ἀναπτύχθῃ τὸ ἐνδιαφέρον του γιὰ τὰ κοινὰ καὶ θὰ γίνῃ μιὰ συνειδητοποιημένη δύναμις, ἀνεπιρέαστη ἀπὸ προσωπικὲς σχέσεις καὶ δεσμοὺς, μὲ ἀποκρυσταλλωμένους ἀρχὲς καὶ ἀνεπτυγμένη πολιτικὴ συνειδησι, ποὺ θὰ τοῦ ἐπιτρέψῃ νὰ πάρῃ μιὰ πάγια θέσι στίς κοινωνικὲς ομάδες, ἀνάλογη μὲ τὴν οικονομικὴ πνευματικὴ καὶ γενικώτερα κοινωνικὴ θέσι του καὶ ἀνάπτυξι. Μὲ τέτοιους πυρῆνες πολιτικὰ χειραφετημένους, ποὺ θὰ ἔχουν συνειδησι τῆς πολιτικῆς των ἐλευθερίας δὲν μπορεῖ παρὰ νὰ ἔχουμε, μεστωμένα πολιτικὰ κόμματα, ποὺ ἀνάλογα μὲ τὴν ἀριθμητικὴ τους δύναμις, τὸ κοινωνικὸ περιεχόμενο καὶ τὴν δυναμικότητά τους, θὰ εἶνε σὲ θέσι

ΔΙΚΑΙΟΛΟΓΕΙΤΑΙ ΕΠΙΣΤΗΜΟΝΙΚΩΣ Η ΥΠΑΡΞΙΣ ΕΘΝΙΚΩΝ ΙΔΕΩΔΩΝ :

Τοῦ τ. Ὑπουργοῦ κ. ΑΝΤ. ΧΡΗΣΤΟΜΑΝΟΥ

Ὅστις ἤθελεν ἐμβαθύνει εἰς τὰ ζητήματα τῆς χημικῆς συγκροτήσεως τοῦ ὄργανισμοῦ, τοὺς νόμους τῆς κληρονομικότητος καὶ τὰ φαινόμενα τῆς βιολογίας, φρονῶ ὅτι ἤθελε *πεισθῆ* ἀκροαδάντως ὅτι πλὴν τῶν γενικῶν, ἀνθρωπιστικῶν ιδεωδῶν, ὑπάρχουν σαφῶς καθωρισμένα ἐθνικὰ ἰδανικά, ὅπως ὑπάρχουν καὶ ἰδανικὰ ἀφορῶντα εἰς τὴν οἰκογένειαν ἢ εἰς τὸ ἄτομον.

νὰ καταστήσουν οὐσιαστικά καὶ γόνιμα τὰ δικαιώματά τους σὲ τρόπο πὸν καὶ οἱ ἀντιπρόσωποί τους παύοντας τοὺς ἀκροβατισμοὺς νὰ πλαισιώνονται ἀπ' τὴν ὁμαδικὴν πολιτικὴν ἐνέργειαν καὶ τὸ κυβερνητικὸ σύστημα ν' ἀνταποκρίνεται εἰς τὴν θέλησιν, τὰ συμπεριφέρονται καὶ τίς ἰδέες τους, πὸν ὁ ἀνταγωνισμὸς, ἢ σύγκρουσι καὶ ἢ πάλιν τους πάντα θὰ φέρνει εἰς τὴν πρώτην γραμμὴν τῆς πραγματικῆς ἀξίας γιὰ καλὸ τῆς ὁλότητος.

Καὶ τώρα στὸ ἔργο γιὰ τὴν πολιτικὴν ἀναγέννησιν. Ἐμβλημα μας ἡ τοπικὴ αὐτοδιοίκησις. Ἡ φωτισμένη μειοψηφία πὸν σὲ κάθε ἐποχῇ στάθηκε ὁ πνευματικὸς ὁδηγὸς κάθε προόδου ἐνσαρκώνας τίς διάχυτες τάσεις τῶν λαϊκῶν μαζῶν, ἤλθε τὸ πλήρωμα τοῦ χρόνου νὰ χειραγωγῆσιν, διαφωτίσιν, ἐμψυχώσιν τὸν λαὸν καὶ τοῦ δώσῃ τὴν σωστὴν κατεύθυνσιν πρὸς τὴν ἐπιτυχία μετεγγίζοντασιν τὸν ἐνθουσιασμὸν τὴν ἀγάπην καὶ τὴν πίστιν εἰς τὴν ἀφελήτητα τῆς τοπικῆς αὐτοδιοικήσεως, πὸν ἢ ὁλοκληρωτικὴ τῆς ἐπιτελεσθῆσιν ἀπαλλάσσοντασιν τὴν ἀνώτερον διοικητικὴν ἀρχὴν ἀπὸ τὸν φόρτον τῆς λεπτομερείας θὰ τῆς δώσῃ καιρὸν γιὰ ἐπιμελέστερον ἐξέτασιν καὶ φροντίδα τῶν γενικώτερον ζητημάτων τῆς χώρας, θὰ περιστείλῃ τὸν σαταπισμὸν καὶ τὴν σχολαστικότητα τῶν ὑπηρεσιῶν τοῦ κέντρου, θὰ ἐξυγιάνῃ τὴν διοίκησιν, θὰ ἐδρεώσῃ τὴν λαϊκὴν κυριαρχίαν θὰ ἐξασφαλίσῃ τὴν ἰσοπολιτεία καὶ θὰ ἐπιβάλλῃ τὸν δίκαιον καταμερισμὸν τῶν ἀγαθῶν τοῦ πολιτισμοῦ μας σὲ κάθε γωνίαν τῆς πατρίδος μας.

Α. ΠΑΠΑΘΑΝΑΣΙΟΥ

Οὐχ ἦττον ἐπεκράτησεν παρ' ἡμῶν ἀτυχῶς νὰ θεωρῆται ὡς *συγχρονισμῆνος* ἐκεῖνος, ὅστις, πλὴν τοῦ ἀτομικοῦ του συμφέροντος, ἔστω καὶ ἐὰν τοῦτο δὲν εἶναι πάντοτε ὑλικόν, ἀναγνωρίζει διὰ πομπῶν μάλιστα φράσεων, μόνον τὰ γενικά, διεθνή, ἀνθρωπιστικά ἰδεώδη, παρορῶν ἢ καὶ περιφρονῶν τὰ ἐγγύτερον αὐτοῦ κείμενα ἐθνικὰ ἰδανικά.

Ἄς ἴδωμεν κατὰ πόσον δύναται βιολογικὰ διδόμενα, καίτοι τὰ τοιαῦτα ἀνήκουσι κατὰ μέγα μέρος εἰς τὴν ἰατρικὴν, νὰ ὑποβοηθῆσιν ἡμᾶς εἰς τὴν ὀρθὴν ἐκτίμησιν τῆς κοινωνικῆς μας ζωῆς, τῶν κοινωνικῶν μας ὑποχρεώσεων καὶ τῆς ἐθνικῆς μας ὑποστάσεως ἐν γένει.

Εἶναι γνωστὸν καὶ ἀπεδείχθη ὅτι, τὰ λευκώματα τῶν ζῶων, τῶν ἀνηκόντων εἰς τὴν αὐτὴν ζωολογικὴν κλάσιν, καίτοι διαφέρουσι κατὰ τι ἀπὸ ἀτόμου εἰς ἄτομον, εἶναι οὐχ' ἦττον συγγενέστατα πρὸς ἄλληλα, καὶ ὅτι τοῦναντίον, ὅσῳ πλείοτερον ἀπέχουσιν ἐν τῇ ζωολογικῇ κλίμακί τὰ ὑπ' ἐξέτασιν ζῶα, ἐπὶ τοσοῦτω καὶ τὰ λευκώματα αὐτῶν, τὸ σημαντικώτατον ὑλικόν τῆς οἰκοδομικῆς ὕλης παντὸς ὄργανισμοῦ, διαφέρουσι χημικῶς πλείοτερον ἀπ' ἄλλήλων. Τοῦτ' αὐτὸ ἰσχύει καὶ διὰ τοὺς ἀνθρώπους.

Τὸ λευκωμα τοῦ ἀνθρωπίνου ὄρου τοῦ αἵματος διαφέρει τὰ μέγιστα τοῦ λευκώματος τῶν ζῶων. Καὶ ὅσον ἀπώτερον τοῦ ἀνθρώπου εὐρηται ἐν τῇ ζωολογικῇ κλίμακί τὸ ζῶον, οὕτως συγκρίνομεν τὸ αἷμα, τόσῳ μείζων, καὶ ἢ διαφορὰ ἐν τῇ χημικῇ συστάσει αὐτοῦ. Μικροτέρα εἶναι ἢ διαφορὰ τῆς χημικῆς συστάσεως τῶν λευκωμάτων μεταξὺ ἀνθρώπου καὶ τῶν καλουμένων ἀνθρωποειδῶν πιθήκων. Οὐχ' ἦττον ὑφίσταται σαφὴς διαφορὰ εἰσέτι, βεβαιουμένη διὰ τῶν εὐαισθητῶν βιολογικῶν ἀντιδράσεων, καὶ μεταξὺ τῶν διαφορῶν φυλῶν αὐτοῦ τούτου τοῦ ἀνθρωπίνου γένους. Τελευταίον ἀπεδείχθη μάλιστα, ὅτι τὰ λευκώματα ἀνθρώπων ἀνηκόντων εἰς τὴν αὐτὴν οἰκογένειαν εἶναι συγγενέστατα πρὸς ἄλληλα, ὅμοια δὲ σχεδὸν πρὸς ἄλληλα τὰ λευκώματα ἀτόμων τῆς αὐτῆς οἰκογενείας καὶ ὅτι τοῦναντίον ὅσῳ μᾶλλον ξένα ἔκ καταγωγῆς πρὸς ἄλληλα εὐρηται δύο ἄτομα ἐπὶ τοσοῦτω καὶ τὰ λευκώματα αὐτῶν διαφέρουσιν ἄλλήλων.

Πολλοὶ ἴσως δὲν γνωρίζουν τὴν μέθοδον, δι' ἧς ἐξακριβοῦται τὸ τοιοῦτον. Ἡ μέθοδος αὕτη στηρίζεται ἐπὶ τῆς καλουμένης ἀντιδράσεως τοῦ Uhlenhuth, ἣτοι ἐπὶ τοῦ σχηματισμοῦ ἰζήματος κατὰ τὴν ἐπαφὴν τῶν ξένων λευκωμάτων πρὸς ἄλληλα. Τοῦτου ἐνεκεν καλεῖται καὶ ἡ ἀντιδρασις αὕτη, καθ' ἣν παράγεται ἰζημα, ἀντιδρασις ἰζηματινῶν καὶ ἡ οὐσία ἐκεῖνη, ἣτις προκαλεῖ τὴν καθίζησιν τῶν ξένων πρὸς ἄλληλα λευκωμάτων, ἰζηματίνην. Αὐξάνομεν δὲ τὸ ποσόν τῶν ἰζηματινῶν, ἄρα καὶ τὴν ἔντασιν τῆς ἀντιδράσεως, προπαρασκευάζοντες τὸν ἕνα τῶν ὑπ' ἐξέτασιν ὄργανισμῶν διὰ τῆς ἐνέσεως ὄρου αἵματος τοῦ ἑτέρου ὄργανισμοῦ, ἵνα ἐντὸς τοῦ ὄργανισμοῦ αὐτοῦ ἀφθονώτεροι ἢ ὅσον εὐρηται κατὰ φύσιν ἀναπτυχθοῦν αἱ ἰζηματίναι καὶ ἀποβῆ συνεπῶς σαφεστέρα ἢ ἀντιδρασις. Ἐὰν λοιπὸν θέσωμεν εἰς ἐπαφὴν τὸν ὄρου τοῦ αἵματος κονίχλου τινος ἢ ἄλλου ζῶου, οὕτω πως προπαρασκευασθέντος διὰ τῆς προσηγηθείσης ἐνέσεως ὄρου ἀνθρωπίνου αἵματος, πρὸς τὸν ὄρου αἵματος ἀνθρώπου, παράγεται ἰζημα, τοῦ ὁποίου ἢ πυκνότης, ἄρα ἢ ἔντασις τῆς ἀντιδράσεως εἶναι ἀντιστρόφως ἀνάλογος πρὸς τὴν συγγένειαν τοῦ αἵματος τῶν δύο ἐξεταζομένων ὄργανισμῶν. Οὐδεμία δὲ ἀντιδρασις παράγεται ἐπὶ ταυτότητος ἢ στενωτάτης ἐξ αἵματος συγγενείας τῶν ὄργανισμῶν. Ἡ φράσις ἄρα «ἐξ αἵματος συγγενῆς» εἶναι καὶ χημικῶς ἀπολύτως δεδικαιολογημένη. Οἱ δ' ἀπόγονοι τῶν αὐτῶν γονέων, τὰ μέλη τῆς αὐτῆς οἰκογενείας, ἔχοντα καὶ ταυτότητα χημικῆς συστάσεως τοῦ αἵματός των, δύναται δεδικαιολογημένως νὰ ἰσχυρίζωνται, ὅτι ἔχουσι τὸ ἴδιον αἷμα καὶ νὰ κανυῶνται ὅτι «τὸ αἷμα νερὸ δὲν γίνεται».

Χρηθεῖ μείζοντος ἀποδείξεως ὅτι, ἢ ἔννοια τῆς οἰκογενείας καὶ ὁ πατὴρ καὶ ἱερὸς οἰκογενειακὸς δεσμὸς δὲν εἶναι ἔννοια ὀφειλομένη εἰς ἀπλὴν παράδοσιν, ἔννοια καθυστερημένη καὶ ἀπρηχαιωμένη, ἔννοια τοῦ ἄστικου λεγομένου καθεστῶτος, μὴ προσαρμοζομένη εἰς τὰς δῆθεν νεωτέρας ἀντιλήψεις, ἀλλ'

ὅτι τὸνναντίον εἶναι ἔννοια ἀδιάσειστος, αἰώνιος καὶ ἀναγκαιῶς ὑπ' αὐτῶν τούτων τῶν προϋποθέσεων τῆς βιολογικῆς Χημείας ἐπιβεβλημένη;

Γνωρίζομεν δ' ὅτι τελευταίως ἀνατρέχουσι τὰ δικαστήρια διὰ τὴν ἀναζητήσιν τῆς Πατρότητος εἰς τὴν ἀντίδρασιν ταύτην τῶν ἱζηματινῶν. Ἴνα καταστῇ ἀντιληπτὴ ἡ σημασία, ἣτις ἀποδίδεται σήμερον εἰς τὴν χημικὴν συγγένειαν τοῦ αἵματος καὶ ἡ ἐκ ταύτης ἔκβασις τῆς ἀντιδράσεως τῶν ἱζηματινῶν, θ' ἀναφέρω τὸ ἐξῆς περιστατικόν. Νεῶνις τις 17έτις κατήγγειλεν εὐπορόν τινα 19ετῆ νέον, ὡς πατέρα τοῦ ἀρτιγενοῦς τέκνου τῆς. Τὸ δικαστήριον στηριχθὲν ἐπὶ τῆς ὀρροδιαγνωστικῆς ἐξετάσεως, καθ' ἣν ὁ ὀρρός τοῦ αἵματος τοῦ νέου προὐκάλεσε τὴν ἐμφάνισιν ἱζήματος εἰς τὸν ὀρρόν τοῦ αἵματος τοῦ βρέφους, ἀπεφάνθη ὑπὲρ τῆς ἀπαλλαγῆς τοῦ φερομένου ὡς πατρός καὶ ἠρνήθη τὴν ὑπαρξίν συγγενικῆς σχέσεως μεταξὺ αὐτοῦ καὶ τοῦ δῆθεν τέκνου του.

Οὐδεμία, ἄρα ὑφίσταται ἀμφιβολία, ὅτι αἱ συγγενεῖς οἰκογένειαι πρωτίτως ἀλλ' εὐρύνοντες τὴν ἔννοιαν, καὶ αἱ συγγενοῦς καταγωγῆς ὁμάδες οἰκογενεῶν, ἀποτελοῦσιν ὁργανισμοὺς συγγενεῖς πρὸς ἀλλήλους, ὡς ἐκ τῆς προσομοιοζούσης χημικῆς συστάσεως τῶν λευκωμάτων αὐτῶν, ἐν σχέσει πρὸς ἄλλους ἀνθρωπίνους ὁργανισμοὺς διαφόρου φυλετικῆς καταγωγῆς.

Ἀποτελοῦσιν, ἄρα αἱ συγγενοῦς καταγωγῆς ὁμάδες ἢ φυλαὶ Οἰκογένειαν καὶ πάλιν ὑπὸ εὐρύτεραν ὅμως ἔννοιαν. Οὕτως ἐξηγεῖται καὶ τὸ τοπικιστικὸν συναίσθημα, τὸ ὁποῖον ἦν ἀφ' ἑνὸς τοῦς Σπαρτιατάς λ. χ. μεταξύ των, τοὺς Θηβαίους μεταξύ των καὶ ο. κ. ε. καὶ τοὺς ἐχώριζεν ἀφ' ἑτέρου ἀπ' ἀλλήλων ἢ ἦν ὡνε πάντας τοὺς Ἕλληνας μεταξύ των ἔναντι τῶν βαρβάρων καὶ τοὺς ἐχώριζεν ἀπ' ἐκείνων. Κατὰ ταῦτα δὲν ἦσαν ἢ δὲν εἶναι μόνον συμφέροντα ἀντικρουόμενα ἢ συμβάντα ἢ ἀφορμὴ τῶν πολλαχῶς ὑφισταμένων φυλετικῶν συμπαθειῶν ἢ ἀντιπαθειῶν, ἀλλὰ καὶ ταυτότης ἢ ἀντίθεσις ἀνλήψεων καὶ αἰσθημάτων, ἀποτόκων καὶ τούτων ἀείποτε τῆς συγγενοῦς ἢ μὴ συγγενοῦς κατασκευῆς ἢ συστάσεως τῶν ὁργανισμῶν, ἄρα τῶν λευκωμάτων.

Ἐπὶ τὴν εὐρείαν ταύτην ἔννοιαν συγγενοῦς καταγωγῆς ἀποτελοῦσιν ἔνιαίαν οἰκογένειαν καὶ ὅλοι οἱ Ἕλληνες, ἐν σχέσει πρὸς ἄλλας φυλάς, ὁμόρους πιθανῶς ἢ καὶ ἔγκατεστημένους ἐπὶ τοῦ αὐτοῦ ἐδάφους, καταγομένης οὐχ' ἦττον ἀπὸ μακροτάτων αἰώνων ἐξ ἄλλης φυλετικῆς πηγῆς.

Ἐὰν λοιπὸν εἶναι ἱερά καὶ ἀναγκαῖα, ὡς ἀνωτέρω ἀπεδείχθη, ἡ ἔννοια τῆς Οἰκογενείας, εἶναι διὰ τὸν αὐτὸν λόγον ἐπίσης ἱερά καὶ ἀναγκαῖα ἡ ἔννοια τοῦ Ἐθνικοῦ, ἀποτελουμένου ἀπὸ ὁμαίμονας, ἔναντι ἄλλων, ἄλλης καταγωγῆς ὁργανισμῶν.

Εἶναι λοιπὸν παράδοξον, ἐὰν ὁ Τόπος ἐπὶ τοῦ ὁποίου ἔζησεν, εἰργάσθη καὶ ἐμεγαλουργῆσεν ἀπὸ αἰώνων ὁμαίμος φυλή, τὸ ἔθνος, ὁ τόπος ὅπου ἔζησαν καὶ ἐτάφησαν οἱ γονεῖς, ὅπου θὰ ζήσουν καὶ οἱ παῖδες τῶν παιδῶν ἡμῶν, θεωρεῖται ἱερός διὰ τὴν φυλὴν ταύτην; Πρέπει νὰ φαίνεται παράδοξον εἰς τὰς ἀντιλήψεις τῶν ψευδονεωτεριστῶν, ὅτι ἡ ἔννοια τῆς Πατρίδος πρέπει νὰ εἶναι σεβαστὴ καὶ ἱερά;

Ἀκούομεν σήμερον νὰ ὑμνῆται ἡ κατάργησις τῆς οἰκογενείας καὶ τῆς ἐννοίας τῆς Πατρίδος διὰ τῆς διεθνοποιήσεως τῶν πάντων. Ἄλλὰ θὰ ἔπρεπε, ἵνα ἐπιτευχθῆ αὕτη, νὰ ἐπιτευχθῆ προηγουμένως ἡ ἕξομοίωσις τῶν διαφορῶν λευκωμάτων τῶν ἀνθρώπων πρὸς ἀλλήλα. Ὅποια οὐτοπία!

Ἄλλὰ καὶ ἕτερόν τι προκύπτει ἐκ τῆς κατανοήσεως τῶν ἀνωτέρω λεχθέντων. Ἀφοῦ ἀποτελοῦμεν ἀναγκαιῶς, ὡς ἐκ τῆς χημικῆς συστάσεως τοῦ αἵματός μας, πάντες οἱ Ἕλληνες ἰδίαν μεγάλην οἰκογένειαν, εἶναι πρόπον καὶ σκόπιμον τὰ μέλη τῆς οἰκογενείας ταύτης, συνερχόμενα πρὸς τάξεις ὁμοιοειδῶν συμφερόντων, νὰ παλαίωσι χάριν τῶν ὑλικῶν τούτων συμφερόντων αὐτῶν πρὸς ἀλλήλα, ν' ἀδιὰ βορῶσι δὲ ἂν ὁ ἀνταγωνισμὸς οὗτος θὰ προκαλέσῃ τὴν διάσπασιν καὶ τὴν καταστροφὴν τῆς Ἑλληνικῆς οἰκογενείας πρὸς ὄφελος ἄλλων ξένων οἰκογενειῶν; Δὲν θὰ ἦτο προτιμότερον, ἀντὶ τῆς πάλης τῶν τάξεων, τὴν ὁποῖαν ἔχουσιν ἀναγεγραμμένην ὡς ἔμβλημα εἰς τὰς σημαίας αὐτῶν οἱ δῆθεν νεοιδεᾶται, νὰ ἐπικρατήσῃ πανταχοῦ ἡ ἀρχή, ὅτι τὰ συμφέροντα,

αἱ τάξεις καὶ αἱ ἐπιθυμίαι τῶν ἀτόμων καὶ τῶν ὁμάδων δέον νὰ ἑναρμονίζονται πρὸς ἀλλήλας ἐν φ' μέτρῳ ἢ ἑναρμόνισις αὕτη ἀποβαίνει ὠφέλιμος διὰ τὴν ὅλην οἰκογένειαν, ἦτοι διὰ τὸ σύνολον τοῦ ἔθνους;

Τὴν προσπάθειαν τῆς τοιαύτης ἑναρμόνισεως τῶν συμφερόντων τῶν διαφορῶν ἔθνων πρὸς τὸ συμφέρον τῆς μεγίστης οἰκογενείας, τῆς περιλαμβανούσης τὴν ὅλην ἀνθρωπότητα, τῆς ἀνθρωπίνης οἰκογενείας, βλέπομεν ἐκδηλουμένην, ἂν καί, ὡς ἐκ τοῦ μεγέθους τῆς, οὐχὶ λίαν ἀνεργῶς εἰσέτι, ἐν τῇ ἰδεολογίᾳ τῆς διαπνεύσεως τῆς Κοινωνίαν τῶν ἔθνων.

Ἐκ τῶν ἀνωτέρω καταφαίνεται ὅτι ἡ καλλιέργεια τῶν ἐθνικῶν ἰδανικῶν καὶ ὁ σεβασμὸς πρὸς ταῦτα, οὐδόλως ἀντίκεινται πρὸς τὴν ἀναγνώρισιν τῶν γενικῶν ἀνθρωπιστικῶν ἰδεωδῶν, ἀλλ' ὅτι τὸνναντίον αἱ προσπάθειαι τῶν ἀτόμων, τῶν ὁμάδων καὶ τῶν ἔθνων δέον νὰ προηγοῦνται τῶν διεθνῶν, ἀνθρωπιστικῶν προσπαθειῶν καθ' ὅσον τὰ ἐθνικὰ ἰδεώδη ἐγγύτερον πρὸς τὰ ἄτομα κείμενα ἐπιδρῶσιν ἀμεσώτερον ἐπὶ τῶν ὁμαίμων ὁργανισμῶν.

Ἀθήναι, 16 Δεκεμβρίου 1930.

ΑΝΤ. Α. ΧΡΗΣΤΟΜΑΝΟΣ

ΣΥΛΛΟΓΟΣ ΕΛΛΗΝΙΚΗ ΛΑΪΚΗ ΤΕΧΝΗ

ΜΟΝΙΜΟΣ ΕΚΘΕΣΙΣ ΚΑΙ ΠΡΑΤΗΡΙΟΝ

4 ΟΔΟΣ ΒΟΥΚΟΥΡΕΣΤΙΟΥ 4

ΥΦΑΝΤΑ ΔΙΑΦΟΡΑ

ΚΕΝΤΗΜΑΤΑ ΚΑΙ ΔΑΝΤΕΛΛΕΣ

ΧΑΛΙΑ

ΞΥΛΟΓΛΥΠΤΑ

ΕΠΙΠΛΑ

ΚΕΡΑΜΕΙΚΗ

ΧΑΛΚΩΜΑΤΑ

ΑΣΗΜΙΚΑ

ΣΤΟΛΙΔΙΑ κ. λ. π.

Ἀπὸ ὅλα τὰ μέρη τῆς Ἑλλάδος
πωλοῦνται εἰς τιμὰς λογικὰς.

ΑΡΧΑΙΟΛΟΓΙΚΗ ΟΡΓΑΝΩΣΙΣ ΤΩΝ ΒΟΡΕΙΩΝ ΕΛΛΗΝΙΚΩΝ ΧΩΡΩΝ

Τοῦ ἀκαδημαϊκοῦ κ. ΑΝΤ. ΚΕΡΑΜΟΠΟΥΛΟΥ

Γνωστὸν εἶνε, ὅτι μετὰ τὴν ἀπελευθέρωσιν τῶν βορείων ἑλληνικῶν χωρῶν, τὸ ἑλληνικὸν κράτος ἀπέσπασεν ἀμέσως ἓνα τῶν τότε ἐστρατευμένων ἀρχαιολόγων παρὰ τῆ ἰδρυθείσῃ τότε Γενικῇ Διοικήσει Μακεδονίας ὡς ἀρχαιολογικὸν σύμβουλον αὐτῆς, οὗτος δὲ ὠνομάσθη ἔπειτα ἔφορος τῶν ἀρχαιοτήτων Μακεδονίας. Ἔμεινε δὲ εἰς καὶ μόνος καὶ ὅτε κατείχοντο μόνον τὸ μέχρι Θεσσαλονίκης μέρος καὶ ὅτε ἐξετάθημεν πέραν τοῦ Στρυμόνος καὶ ὅτε περιωρίσθημεν καὶ ὅτε ἐφθάσαμεν εἰς Τσατάλτζαν καὶ ὅτε ὠπισθοχωρήσαμεν εἰς τὸν Ἐβρον. Τυχαίως καὶ μοιραίως ὠρίσθη εἰς καὶ ἔμεινε εἰς, ἀπὸ Πρεβέζης μέχρις Ἀδριανουπόλεως, χωρὶς μῆτε ἢ κυβέρνησις μῆτε αἱ Γενικαὶ Διοικήσεις μῆτε οἱ πολιτευόμενοι νὰ προσέξωσι εἰς τὸ πρᾶγμα προσσηκόντως. Ἡ Ἡπειρος μόνη ἀπεσπάσθη καὶ προσεκollήθη εἰς τὴν ἀρχαιολογ. περιφέρειαν Αἰτωλίας κ.λ.π., ἀλλ' ἢ θεραπεία αὕτη δεικνύει μόνον, ὅτι τὸ κράτος ἐκκλίνει ἐκ τοῦ καθήκοντος αὐτοῦ νὰ μεριμνήσῃ ὑπὲρ τῶν νέων βορείων χωρῶν ἐν ἴσῃ μοίρᾳ πρὸς τὰς λοιπὰς ἑλλ. χώρας καθιστῶν αὐτὰς εἰδικῶς γνωστὰς εἰς τὸν προϋπολογισμὸν τοῦ ὡς καὶ τὰς ἄλλας.

Μὴ νομίσῃ δέ τις, ὅτι εἶνε ἀσημαντὸν τὸ ζήτημα. Τοῦναντίον ἔχει ὅχι μόνον ἐπιστημονικὴν ἀλλὰ καὶ πλουτοπαραγωγικὴν σπουδαιότητα. Ἡ ἐπιστημονικὴ σημασία αὐτοῦ ἔγκειται ἐν τούτῳ, ὅτι ἀναμφιβόλως μέλλει νὰ ἀποδειχθῇ διὰ τῆς ἐμπραγμάτου ἐρεῦνης καὶ μελέτης τῆς χώρας ὑπὸ τῶν ἐπαίδοντων ἢ δημοφιλῶν τῶν κατοίκων τῶν χωρῶν τούτων πρὸς τοὺς τῶν λοιπῶν ἑλληνικῶν χωρῶν ἀπὸ τῶν προϊστορικῶν χρόνων μέχρι σήμερον. Γνωρίζει δὲ πᾶς Ἕλληνα, ὅτι τὸ ζήτημα τοῦτο ἀφέθη ἐπὶ μακρὸν ἤδη χρόνον οὕτως ὀρφανὸν καὶ ἐκθετὸν ἀπὸ ἑλληνικῆς ἀπόψεως, ὥστε ἐπιστήμονες ἀλλοδαποὶ ἢ ἀτελῶς γινώσκοντες τὰ πράγματα ἢ τὴν ἐπιστήμην μεταβαλλόντες εἰς θεραπευτικὴν πολιτικῶν βλέψεων, ἐξήνεγκαν θεωρίας τεινούσας νὰ λύσωσι πάντα δεσμὸν φιλετικῆς ἐνότητος τῶν χωρῶν τούτων πρὸς τὸν Ἕλλητισμὸν, ἵνα ἐμφανίζονται ἰσχυροὶ οἱ δεσμοὶ αὐτῶν ἕνεκα ὀφικενῶν περιπετειῶν πρὸς ἄλλους ἀλλοφίλους λαούς. Πρό-

σιν δὲ ταραχὴν ἐπήνεγκον τοιαῦτα θεωρίαι καὶ πόσῃ ζῆμίαν προξένησαν καὶ προσξενούσιν ἀκόμη εἰς τὴν ἐθνικὴν μας πολιτικὴν καὶ πόσον θίγουν τὸ ἐθνικὸν μας αἶσθημα, εἶνε περιττὸν νὰ ἐξάρω. Πᾶσα τοιαύτη κίβδηλος ἱστορικὴ θεωρία θὰ ἀπωλέσῃ τὴν δάσιν τῆς ἀρθῆν, ὅταν ἢ δόρειος χώρα μελετηθῇ ἐπιστημονικῶς ὑπὸ μονίμων εἰδικῶν ἐπιστημονικῶν ὑπαλλήλων, ἐχόντων ὠρισμένην περιφέρειαν, ὡς αἱ λοιπαὶ χώραι τῆς Ἑλλάδος.

Ἡ πλουτοπαραγωγικὴ σημασία τοῦ ζητήματος ἔγκειται ἐν τούτῳ: τὸ εἰδικὸν θέλημα τῶν ἑλληνικῶν χωρῶν, τὸ ὁποῖον προσελκύει τοὺς περιηγητὰς καὶ ἀναπτύσσει ἐν αὐταῖς τὴν «βιομηχανίαν τῶν ξένων», εἶνε ἀφ' ἐνὸς μὲν τὸ ἦπιον κλίμα καὶ αἱ φυσικαὶ καλλοναί, ἀφ' ἑτέρου δὲ τὸ παγκοσμίως ἀναγνωριζόμενον ὡς θαυμαστὸν ἱστορικὸν παρελθὸν τῆς Ἑλλάδος ὡς πρωτοπόρου καὶ θεμελιωτοῦ τοῦ πολιτισμοῦ καὶ ὁ ἀρχαιολογικὸς τῆς πλοῦτος. Διὰ τὴν ἐκμετάλλευσιν τῶν φυσικῶν καλλωνῶν ἐν συνδυασμῷ καὶ πρὸς τὰς ἀρχαιοτήτας, ἴδρυσεν ἐσχάτως τὸ κράτος τὸν ὀργανισμὸν τοῦ τουρισμοῦ εἰς ἐνίσχυσιν τοῦ ἀποδειχθέντος ἀνεπαρκοῦς τμήματος τῶν Ἑένων ἐν τῷ Ὑπουργείῳ τῆς Ἑθνικῆς Οἰκονομίας. Εἰς τὸν ὀργανισμὸν τοῦτον ἀπέδωκε τὸ κράτος μεγάλην σημασίαν ἀνάλογον μὲν πρὸς τὸν ἐνθουσιασμὸν τῶν διευθυνόντων αὐτόν, ἐνίοτε ὅμως καὶ τείνοντα νὰ ἐκτρέψῃ αὐτὸν ἀπὸ τῆς εἰδικῆς ἀποστολῆς του, διὰ τῆς οἰκονομικῆς εὐκολίας, ἣν τοῦ παρέχῃ νὰ ὑπεισέρχεται εἰς καθήκοντα τῆς Ἀρχαιολογικῆς ὑπηρεσίας, ἀφ' οὗ τὴν οἰκονομικὴν αὐτὴν εὐκολίαν δὲν παρέχει μέχρι τοῦδε εἰς τὴν εἰδικὴν ἀρχαιολογικὴν ὑπηρεσίαν.

Τὸν ἀρχαιολογικὸν πλοῦτον ἐνίσχουσαν θαυμαστῶς τὴν ἱστορικὴν παράδοσιν ἀπεκάλυψεν ἢ ἀρχαιολογικὴ ὑπηρεσία τῆς Παλαιάς Ἑλλάδος, καλῶς ὅπως ὅποτε ὀργανωμένη καὶ θεραπευμένη ὑπὸ τοῦ Κράτους ἐπὶ 100 ἔτη καὶ ἐθυσάρισεν ἐντὸς μουσειῶν, ὥστε ἀπὸ περάτων τῆς γῆς πάντες οἱ εὐποροῦντες πεπολιτισμένοι ἄνθρωποι, οἱ ἔχοντες ἀνεπιτυγμένον τὸ ἱστορικὸν ἐνδιαφέρον καὶ τὴν αἰσθησιν τῆς καλλιτεχνίας, συρρέου-

σιν εἰς τὴν Ἑλλάδα, διασκορπίζουσι τὸν πλοῦτον αὐτῶν ἐνίσχουσαν τὸν οἰκονομικὸν προϋπολογισμὸν τοῦ ἑλληνικοῦ λαοῦ καὶ διὰ τῶν ἐντυπώσεων αὐτῶν μεταδιδόμενων εἰς τὰς μακρυνὰς πατρίδας τῶν ἐνίσχουσι τὸ ρεῦμα τῶν ἐπιθυμούντων νὰ ἐπισκεφθῶσι τὴν κοιτίδα τοῦ πολιτισμοῦ Ἑλλάδα.

Ἐξ αὐτῆς τῆς τουριστικῆς κινήσεως ἐξαίρεται ἢ βόρειος Ἑλλάς. Ὁ ἀρχαιολογικὸς τῆς πλοῦτος ἀναπαύεται ἀκόμη ἀθέατος, ἀμελέτητος, ἀγνωστος ὑπὸ τὴν γῆν. Οἱ περιηγηταί, ἂν δὲν εἶνε ἐντελῶς εἰδικοί ἐπιστήμονες διατεθειμένοι καὶ ἐν ταλαιπωρίαις νὰ ἐπισκεφθῶσιν ἱστορικὸν τι σημεῖον αὐτῆς, δὲν κινουῦνται πρὸς βορρᾶν, ὥστε τουριστικὰ κέντρα δὲν ὑπάρχουσιν ἐν τῇ βορείῳ Ἑλλάδι ἢ ἐλάχιστα καὶ στενῆς σημασίας. Ἐπομένως ἢ εὐεργετικὴ δρᾶσις οὐ μόνον τοῦ ἀρχαιολογικοῦ τμήματος τοῦ Ὑπουργείου τῆς Παιδείας, ἀλλὰ καὶ τοῦ Τουρισμοῦ δὲν ἀκτινοβολεῖ ἐπαρκῶς ἐν τῇ βορείῳ Ἑλλάδι, ἦτις δὲν ἀπολαύει οὕτω ἴσης μερίμνης καὶ δικαιοσύνης ὑπὸ τοῦ Κράτους, ἐν ᾧ δὲν φορολογεῖται ὀλιγώτερον.

Οὕτως ἔχει τώρα ἢ κατάστασις.

Ἄλλ' ἂς μὴ ἀπελιπώμεθα. Εἰς τὸ Ὑπουργεῖον τῆς Παιδείας γίνεται ἐν παντὶ κλάδῳ ἐργασία ἀνακαινιστικὴ, ἦτις εἶνε τόσῳ μᾶλλον ἐπαίνετῆ, ὅσῳ κατορθῶναι μέχρι τοῦδε νὰ ἀντεπεξέρχεται ἀνευ ἐπιβαρύνσεως τοῦ κρατικοῦ προϋπολογισμοῦ, εἰ καὶ ἐκ τοῦ ἀνωτέρω γίνεται φανερόν, ὅτι ἢ κυβέρνησις πρέπει ἐκ λόγων ἐπιβεβλημένης δικαιοσύνης καὶ ἰσότητος πρὸς τὰς βορείους χώρας νὰ παράσχη εἰς τὸν ῥήξηκέλευθον καὶ φερέποντον Ὑπουργὸν τῆς Παιδείας οἰκονομικὴν τινα εὐρυχωρίαν, ἵνα δυναθῇ οὗτος νὰ ἀποδείξῃ τὰς ἀγαθὰς προαιρέσεις τῆς Κυβερνήσεως πραγματικῶς.

Ἐπὶ τοῦ παρόντος ἔχομεν γινῶσιν τῶν προσχεδίων καὶ προσκέψεων τοῦ ἀρχαιολογικοῦ Συμβουλίου τοῦ Ὑπουργείου τῆς Παιδείας. Δὲν θὰ δμηλώσωμεν περὶ τοῦ πλήρως περὶ πασῶν τῶν ἀναγκῶν προνοοῦντος σχεδίου. Ἄλλὰ τὸ μᾶλλον στενὸν καὶ ἐντὸς τῆς ἀκτινῶν τῶν δημιουργομένων πόρων κινούμενον σχέδιον εἶνε ἐπὶ τοῦ παρόντος ἀποδεκτὸν ὡς προβαθμὶς τῆς περαιτέρω ὀριστικῆς ἀρχαιολογικῆς ὀργανώσεως τῶν βορείων χωρῶν.

Κατ' αὐτὸ αὐξάνεται ὁ ἀριθμὸς τῶν ἐκ διδασκῶν διὰ διαγωνισμοῦ λαμβανομένων ἐπιμελητῶν τῶν ἀρ-

χαιολογικῶν ὑπαλλήλων, ὧν οἱ πλείστοι εἶνε τῆς κλασσικῆς περιόδου καὶ τῶν ἐκατέρωθεν αὐτῆς ἀρχαίων ἐποχῶν, ὀλίγοι δὲ τῶν βυζαντιακῶν χρόνων. Ὁ ἀκριβὴς ἀριθμὸς αὐτῶν καθωρίσθη φειδωλῶς κατὰ τὰς ὑπαρχούσας ἀνάγκας, ἀλλὰ μὲ τάσεις αὐξήσεως ἐξαρτωμένης ἐκ τοῦ Ὑπουργοῦ.

Εἰς τὸν ἀριθμὸν τοῦτον πρέπει νὰ προσθέσωμεν 7 θέσεις ἐφόρων τῶν ἀρχαιοτήτων κενὰς ἐν τῷ παρόντι.

Περὶ τούτων ἀπεφασίσθη ὑπὸ τὴν ἐπιφύλαξιν τῆς ἐγκρίσεως τοῦ Ὑπουργοῦ τὸ ἑξῆς: ἐπειδὴ ἡ κυβερνητικὴ ἐγκρισὶς διορισμοῦ ὑπαλλήλων τῶρα ἐμφανίζεται δυσχερῆς, ἐδέχθη τὸ Συμβούλιον νὰ διορισθῶσιν ἐπὶ τοῦ παρόντος ἀντὶ ἐφόρων ἐπιμεληταί, χωρὶς νὰ καταργηθῶσιν αἱ θέσεις τῶν ἐφόρων· ὅταν δ' ἐν ὠρισμένῳ χρόνῳ ἐπιτρέψωσι τὰ κρατικὰ οἰκονομικά, θὰ προαχθῶσιν οἱ ἐπιμεληταί εἰς ἐφόρους, διατηρουμένων ὅμως παρ' αὐτοῦ καὶ τῶν οὕτω κενωθησομένων θέσεων τῶν ἐπιμελητῶν, ὥστε νὰ γίνωσι τότε 7 ἐφόροι καὶ 7 ἐπιμεληταί. Ἐκ τῶν 7 λοιπῶν τούτων κενῶν θέσεων ἐφόρων, ἃς θὰ καταλάβωσι τῶρα ἐπιμεληταί, προτείνονται διὰ τὴν θόρειον Ἑλλάδα αἱ ἑξῆς: 1 διὰ τὴν Ἡπειρον, 1 διὰ τὴν Δυτικὴν Μακεδονίαν, 1 διὰ τὴν Κεντρικὴν Μακεδονίαν (Ἐδεσσα, Πέλλα κλ.), 1 εἶνε ἐν Θεσσαλονίκῃ, 1 διὰ τὴν Ἀνατολικὴν Μακεδονίαν, πάσαι τῶν κλασσικῶν χρόνων. Ὑπάρχει καὶ 1 τῶν Βυζαντιακῶν ἀρχαιοτήτων ἐν Θεσσαλονίκῃ.

Ἐκτὸς τούτων λαμβάνονται ἐκ τοῦ προσθετέου ἀριθμοῦ νέων ἐπιμελητῶν 1 τῶν κλασσικῶν ἀρχαιοτήτων διὰ τὴν Θράκην, 1 ὑπάρχει τῶρα ἐν Θεσσαλονίκῃ, 1 τῶν βυζαντιακῶν ἀρχαιοτήτων διὰ τὴν Δυτ. Μακεδονίαν (Καστορίαν π. χ.), 1 διὰ τὴν Θεσσαλονίκην καὶ 1 διὰ τὴν Ἡπειρον.

Τοιοῦτοτρόπως ἔχομεν ἐν τῇ βορείῳ Ἑλλάδι 11 ἀρχαιολόγους εἰς τὸ προσεχὲς μέλλον μὲ ἐλπίδα αὐξήσεως αὐτῶν εἰς 15 (μετὰ τὴν προαγωγὴν τῶν 4 ἐπιμελητῶν βραδύτερον), εἰς οὓς πρέπει νὰ προσθέσωμεν καὶ 4 καθηγητὰς τοῦ Πανεπιστημίου Θεσσαλονίκης προερχομένους ἐκ τοῦ κλάδου τοῦ ἐφόρου τῶν Ἀρχαιοτήτων. Διὰ τῶν 15 ἢ βραδύτερον 19 τούτων ἀρχαιολόγων ἡ ἀρχαιολογία τῶν βορείων χωρῶν, ἧτις τυγχάνει μεγάλης προσοχῆς σήμερον ἐξ ἀφορμῆς ἐργασιῶν τῶν ἄλλοδαπῶν ἀρχαιολόγων, θὰ προαχθῇ σπουδαίως, θὰ γνωρίσω-

μεν ἀσφαλέστερον τὴν ἱστορίαν καὶ ἀρχαιολογίαν τῆς βορείου Ἑλλάδος, θὰ καθορίσωμεν τὴν ἀκριβῆ σχέσιν αὐτῶν πρὸς τὴν νοτιωτέραν Ἑλλάδα καὶ πρὸς τὰς βορείως κειμένας χώρας δι' ἀνασκαφῶν, ὁ διεθνὴς κόσμος θὰ γνωρίσῃ τὴν ἐπιστημονικὴν κίνησιν τῆς βορείου Ἑλλάδος, διὰ τῶν μονογραφικῶν καὶ ἐπιστημονικῶν ἀνακοινώσεων τῶν αὐτοῦ ἀρχαιολόγων μας, θὰ φυλαχθῶσιν αἱ ὑπαιθροὶ ἀρχαιοτήτες διὰ τοῦ διορισμοῦ καὶ φυλάκων, οὔτινες καὶ τῶρα εἶνε πολλὰ ἀπαράιτητα, θὰ συλλεχθῶσι καὶ θὰ ἐκτεθῶσιν εὐπρεπῶς τὰ κινητὰ ἀρχαῖα ἐντὸς μουσείων, καὶ τότε τῇ συνεργασίᾳ καὶ τοῦ Τουρισμοῦ καὶ τῶν ἐπιτοπιῶν ἑκασταχοῦ ἀρχῶν θὰ ἐπιδιωχθῇ τελειότερα ξενοδοχειακὴ ὀργάνωσις, καὶ μᾶλλον πολιτισμένος βίος ὥστε τὸ κινούμενον πλῆθος τῶν περιηγητῶν νὰ ἀνέρχεται, καὶ βεβαίως τῆς Ὀθρυος καὶ τῶν Καμβουνίων καὶ νὰ γνωρίζῃ ἀκτίνα τῆς ἐπιστημονικῆς καὶ τουριστικῆς του περιεργείας τὴν ἐξικουμένην μέχρι τῶν βορείων ὁρίων τοῦ Κράτους.

Διὰ τῶν ἴδρουσιν τῶν μουσείων προνοεῖ ἕτερον νομοσχέδιον, τὸ ὁποῖον πορίζει πρὸς τοῦτο πλὴν 16 ἑκατομμυρίων ὑπαρχόντων ἤδη πρὸς διάθεσιν, ἕτερα 2 ἑκατομμ. κατ' ἔτος. Καθωρίσθησαν ἤδη ποσὰ τινα πρὸς ἴδρουσιν μουσείων εἰς τινὰς πόλεις (Ἰωάννινα, Φλώρινα, Καστορίαν, Θεσσαλονίκην, Θάσον), ἀλλὰ ἡ τοποθέτησις τῶν ἀρχαιολογικῶν ὑπαλλήλων ἐν τῇ βορείῳ Ἑλλάδι καὶ αἱ ἐργασίαι αὐτῶν θὰ καταδείξωσι καὶ ποῦ ἄλλοῦ πρέπει νὰ ἰδρυθῶσι μουσεῖα. Τοῦτο θὰ γίνηται εὐκολώτερον, ἐφ' ὅσον καὶ οἱ δῆμοι καὶ αἱ κοινότητες θὰ φιλοτιμῶνται νὰ συνεισφέρωσιν ὑπὲρ τοῦ σκοποῦ τούτου ἀνάλογα πρὸς τοὺς πόρους τῶν ποσά.

Τὰ μουσεῖα δὲ ταῦτα δὲν πρόκειται νὰ εἶνε τοῦ κοινοῦ καὶ μέχρι τοῦδε γνωστοῦ τύπου. Θὰ εἶνε κυριολεκτικῶς **μουσεῖα** δηλ. ναοὶ **πασῶν τῶν Μουσῶν**. Πλὴν τῶν ἀρχαιολογικῶν ἀντικειμένων προϊστορικῆς ἐποχῆς, κλασσικῆς, ῥωμαϊκῆς, Βυζαντιακῆς καὶ μεταβυζαντιακῆς, θὰ ἔχωσι λαογραφικὰς συλλογὰς, αἷτινες εἰς τὴν βόρειον κυρίως Ἑλλάδα, δύνανται νὰ γίνωσι θαυμασίως πλούσιαι ἕνεκα τῆς διατηρήσεως ἀκόμη ἀλωβήτου σχετικῶς τοῦ πατροπαραδότου βίου. Θὰ ἔχωσι διβλιοθήκας καὶ ἀναγνωστήρια, αἰθούσας συναυλιῶν καὶ θεατρικῶν παραστάσεων καὶ διαλέξεων καὶ ὑποδοχῶν. Θὰ εἶνε

τὸ σαλόνι τῶν πόλεων, ἡ παρηγορία τῆς ἀποκέντρου ἐπαρχίας, τὸ ἐλεύθερον πνευματικὸν κέντρον, τὸ στάδιον τῆς ἀμίλλης τῆς μορφωμένης ἐντοπίου τάξεως, τὸ ἐγκαλῶπισμα τῶν πόλεων. Διὰ τοῦτο αἱ πόλεις πρέπει νὰ φιλοτιμηθῶσι νὰ ἐκλέξωσι τὰ ἄριστα καὶ εὐρυχωρότατα οἰκόπεδα πρὸς τοῦτο, ὥστε νὰ εἶνε δυνατὴ καὶ ἡ διαρρυθμισὶς κήπων πέριξ.

Ἐὰν ἡ σχεδιαζομένη οὕτω συνεργασία κράτους καὶ πόλεων σχετισθῇ πρὸς τὴν ὁμολογουμένως ἰσχυρὰν προσπάθειαν τοῦ κράτους διὰ τὴν ἀνάπτυξιν τῆς συγκοινωνίας, πρὸς τὸν ὀργασμὸν τῶν κοινοτήτων νὰ συνδεθῶσι δι' ὀδικῶν κοινοτικῶν διακλαδώσεων μὲ τὰς κεντρικὰς συγκοινωνιακὰς ἀρτηρίας, καὶ πρὸς τὴν ἔντονον ἐν ταῖς ἐπαρχίαις ἐκδήλωσιν νὰ καταστῶσιν αἱ πόλεις καὶ κοινότητες ἄνετος καὶ εὐχάριστος τῶν κατοίκων διαμονὴ διὰ τῆς ἀναδασώσεως γυμνῶν ἐκτάσεων, διαρρυθμίσεως ἁλσῶν καὶ κήπων, ἀσφαλτοστρώσεως ὁδῶν, κατασκευῆς ὑδραγωγείων, λουτρῶν κ.λ.π., δυνάμεθα νὰ εἰπώμεν, ὅτι θαδίζομεν ἐπὶ τῆς τοχίᾳς τοῦ προορισμοῦ, δι' ὃν ἰδρύνονται τὰ κράτη καὶ ὅστις εἶνε ἡ εὐδαιμονία τῶν πολιτῶν, δυνάμεθα νὰ εἰπώμεν, ὅτι ἡ ἐπαρχία θὰ ρυθμίσῃ τὴν ζωὴν τῆς οὕτως ὥστε νὰ μὴ ζηλεύῃ μήτε νὰ ἐπιθυμῇ τὴν Πρωτεύουσαν.

Δὲν ἀγνοοῦμεν βεβαίως, ὅτι τὸ ἰδεώδες τοῦτο προϋποθέτει ἄλλο τι μέγα ἀγαθόν, τὴν αὐτάρκειαν τῆς χώρας καὶ τὴν ἀπολύτρωσιν τῆς ἀπὸ αἰσχροῦ καὶ ἀπομυζητικῆς συμδράσεως αἷτινες εἶνε ὁρόχος εἰς τὸν λαὸν τοῦ λαοῦ· ἀλλὰ μὲ τὴν ἐλπίδα ὅτι ἡ ὥρμος αὕτη σκέψις ἐπιδιώκεται καὶ θὰ ἐπιδιωχθῇ ἐντονώτερον ὑπὸ τῶν κυβερνήσεων, περιοριζόμεθα μόνον εἰς τὸ στενὸν θέμα ἡμῶν, τὸ ὁποῖον, καὶ ὡς ἔχουσι νῦν τὰ πράγματα, εἶνε προωρισμένον νὰ γλυκάνῃ καὶ νὰ κοσμήσῃ τὸν βίον τοῦ λαοῦ.

ΑΝΤ. Δ. ΚΕΡΑΜΟΠΟΥΛΟΣ

Καθηγητὴς Πανεπιστημίου Ἀθηνῶν

ΚΩΣΤΑΣ ΑΠΟΣΤΟΛΟΥ

ΧΕΙΡΟΥΡΓΟΣ ΟΔΟΝΤΟΓΑΤΡΟΣ

ΔΙΠΛΩΜΑΤΟΥΧΟΣ

ΕΘΝΙΚΟΥ ΠΑΝΕΠΙΣΤΗΜΙΟΥ

Δέχεται 9-1 π. μ. 3-8 μ. μ.

ΓΛΑΣΤΩΝΟΣ 5Γ

ΑΠΟ ΤΗΝ ΓΥΝΑΙΚΕΙΑΝ ΚΟΙΝΩΝΙΚΗΝ ΔΡΑΣΙΝ

Της συνεργάτιδος μας ΔΩΡΑΣ ΠΑΠΑΚΩΝΣΤΑΝΤΙΝΟΥ

Τὰ χρόνια πού ἡ Μακεδονία ἐσπαράζετο ἀπὸ τὸ ἀγριο φυλετικὸ μῖσος πού κυριαρχοῦσε στὸν ἀνάμικτο πληθυσμὸ τῆς καὶ τὸ αἶσθημα τοῦ ἐθνισμοῦ προκαλοῦσε τὴς ἀλησμόνητες ἀμκατηρές συρράξεις καὶ καταστροφές δλοκλήρων ἑλληνικῶν χωριῶν, ἰδρύθηκε ἀπὸ τον Σύλλογον πρὸς διάδοσιν τῶν Ἑλληνικῶν Γραμμάτων ἕνα οἰκοτροφεῖον στὴν Ἔδεσσα.

Στὸ οἰκοτροφεῖο αὐτό, τοῦ ὁποῖου ἀποκλειστικὸς σχεδὸν σκοπὸς ἦτο ἡ διάδοσις καὶ διάσωσης τῆς Ἑλληνικῆς γλώσσας, πού τόσο ἀμείλικτα κτυποῦσαν οἱ βούλγαροι οἱ φανατικοὶ μας τότε ἐχθροί, προσελαμβάνοντο καρτσια ἀπὸ τὰ γύρω ξενόφωνα χωριά τὰ ὅποια ἐκεῖ μέσα μαζι με τὴν ἐκμάθησι τῆς μητρικῆς τῶν γλώσσας ἀνέπτυσαν τὸ ἐθνικὸ τους φρόνημα καὶ ἐφανατίζοντο εἰς τὸ κατὰ τῶν ἐχθρῶν μας μῖσος, τῶν ὁποῶν ἡ ἐχθρα εἶχε πληγῆσαι πολλὰς φορὰς τὴς οἰκογενεῖς τῶν.

Αὐτὰ ὅμως ἀνήκουν πλέον στὴν ἱστορία καὶ στὸ παρελθόν.

Σήμερα, πού ἡ νοοτροπία τῶν λαῶν ἀρχίζει νὰ μεταβάλλεται ὡς πρὸς τὴν ἀντίληψιν τῆς συμπεριφοράς πρὸς τοὺς γείτονας ἐκάστου καὶ τὸ γενικὸν σύνθημα εἶναι ἡ προσπάθεια διὰ τὴν διάλυσιν τῶν παρεξηγήσεων καὶ διὰ τὴν ἐπικράτησιν τῆς εἰρήνης, φυσικὸ ἦτο, καὶ στὸ οἰκοτροφεῖον τῆς Ἐδέσσης, τὸ ὁποῖον μετετρέπη ἐν τῷ μεταξύ σὲ πρακτικὴ οἰκοκυρικὴ σχολή, νὰ μεταβληθῆ ἡ διδασκαλία συμφωνότερα μὲ τὴν σημερινὴν νοοτροπία, τὴς ἀνάγκης καὶ προόδους τοῦ πολιτισμοῦ.

— Τὸ κτίριον στο ὁποῖον στεγάζεται ἡ σχολή, ἕρρισκεται στὴν ἀνατολικὴ πλευρὰ τῆς πόλεως, σὲ θέσι μαγευτικῆ. Ὁ δριζων εἶναι ἀναπεπταμένος καὶ τὸ δλέμμα τοῦ ἐπισκέπτη, ἀγκαλιάζει δλη τὴν ἀπέραντη ἐκείνη ἔκτασι τῆς εὐφορωτάτης Μακεδονικῆς γῆς καὶ φθάνει ὡς τὴν πεδιάδα τῶν Γιαντισῶν.

Κάτω ἀπὸ τὰ παράθυρά του, σὲ εἶδος μεγάλο, προβάλλουν ἀνάμεσα ἀπ' τὰ πυκνόφυλλα δένδρα αἱ κόκκινες στέγες τῶν γνωστῶν ἐργοστασίων τῆς Ἐδέσσης, ἐνῶ ἀκούεται ἀπαλὰ ὁ ρυθμικὸς θόρυβος τῶν περιφνήμων καταρρακτῶν, τῶν ὁποῶν τὰ νερά διασχίζουν τοὺς γραμμικοὺς δρόμους τῆς πόλεως καὶ τὴν ἔχουν μεταβάλλει σὲ ἀλληθινὸ παράδεισο μέσα στὴν πρασινάδα.

Αἱ τρόφιμοι τῆς σχολῆς ἀνέρχονται σὲ ἐβδομήντα πέντε.

Κατὰγονται ἀπὸ διάφορα χωριά τῆς περιφερείας Ἐδέσσης, ἀρκετὲς εἶναι ξενόγλωσσες καὶ ἀνήκουν ἰδίως σὲ οἰκογενεῖς ἀγροτῶν. Ἐκεῖ μέσα ἀκούουν μαθηήματα ἐξαταξίου δημοτικῶ καὶ καταγίνονται στὴν ραπτικὴ, ὑφαντικὴ, ταπητοურγία, χαρτοπλεκτικὴ, κέντημα ἀσπρο καὶ χρωματιστό, μαντάρισμα, μαγειρικὴ, κηπουρικὴ καὶ ἐν γένει οἰκοκυρικὰ, εἰς τρόπον ὅστε δταν ἀποφοιτήσουν, εἶναι σὲ θέσιδχι μόνοντὶν ἑαυτὸ τους νὰ ἐξυπηρετήσουν, ἀλλὰ καὶ νὰ μεταδώσουν τὴς γνώσεις των καὶ σὲ ἄλλους.

Ψυχὴ δλης αὐτῆς τῆς ἐργασίας εἶναι ἡ διευθύντρια καὶ ἰδρύτρια τῆς σχολῆς κ. Καλλιόπη Δημητριάδου ἀπὸ τὴν Βέρροια.

Μετρίου ἀναστήματος, συμπαθητικῆ, γλυκομίλητη, εἶναι ἀπὸ τοὺς ἀφανεῖς ἐκεί-

νους ἐργάτας τοῦ καλοῦ πού ἔχουν θέσει σκοπὸν τοῦ βίου των τὸ καθήκον καὶ τὴν ἐργασίαν καὶ ἀφοσιώνονται μὲ δλη τὴν δύναμι τῆς ψυχῆς των σ' αὐτὰ.

Ἐσπούδασε στὸ παρθεναγωγεῖον τῆς Θεσσαλονίκης, καὶ μὲ τὸ δίπλωμα τῆς διδασκαλίας καὶ μὲ ψυχὴ γεμάτη ἀπὸ τὸν ἀγνὸν πατριωτισμὸν τῶν ὑποδούλων Ἑλλήνων, ἐργάσθηκε ἐπὶ τουρκοκρατίας διαδοχικῶς στὴν γεννέτερά της, στὰ Γιαντισὰ, Γευγελὴ καὶ Σπρωμνισα, ὅπου ἰδιαίτερος ἔδρασε ἐθνικῶς, ἀφοῦ ἐκινδύνευσε πολλὰς φορὰς νὰ φυλακισθῆ.

Τὸ θάρρος τῆς καὶ ὁ πατριωτισμὸς τῆς ἐξέπλητταν καὶ αὐτοὺς τοὺς τούρκους καὶ τοὺς βουλγάρους, ἡ ἐθνικὴ τῆς δὲ δράσις, θὰ μείνῃ ὡς ἕνα παράδειγμα μοναδικῆς αὐτοθυσίας καὶ φιλοπατρίας.

Μακρὰ ἀπὸ τὸν θόρυβο καὶ τὴν ψευτικὴ ζωὴ τῶν μεγαλοπόλεων στὴν ἡσοχη καὶ μαγευτικὴ αὐτὴ πόλι ἡ κ. Δημητριάδου ἐργάζεται ἀπὸ τὸ 1912.

Σ' ὅλες τὴς ἀντίθετες ἐθνικὲς περιστάσεις, κατῳρθωσε νὰ κρατήσῃ τὴν σχολὴν τῆς, πάντοτε ἕνα λαμπρὸν φυτῶριον ὅπου

καλλιεργοῦνται καὶ ξυπνοῦν συνειδήσεις ἑλληνικὲς καὶ ὅπου αἱ μακεδονοπόδες προετοιμάζονται γιὰ τὸν προορισμὸ τους, μὲ δυναμωμένο τὸν χαρακτήρα καὶ μὲ τὸ μυαλὸ γεμάτο γνώσεις πρακτικὲς καὶ χρησιμες.

Κάθε μιὰ ἀπὸ τὴς κοπέλες αὐτῆς, ἐμπνευσμένη ἀπὸ τὸ ζωντανὸ παράδειγμα τῆς διευθυντρίας του, τὴν ὁποῖαν λατρεύουν, γίνεται ἕνας πυρηνῆνας πολιτισμοῦ, ἕνας ἀπόστολος προόδου, πού σιγὰ σιγὰ, θὰ συντελέσῃ νὰ βελτιωθῆ ἡ ζωὴ τῆς ὑπαίθρου χώρας ἐπὶ τὸ ἀνθρωπινώτερον, μὲ τὸ ξυπνημα τῆς γυναικειᾶς ψυχῆς πρὸς τὸ καθήκον, τὸ ὠρατο, τὸ καθαρὸ καὶ τὸ ὑγιεινὸ.

Τὴν ἀφανῆ αὐτὴ ἐργάτιδα μιὰς τόσο γνωστῆς ἐθνικῆς καὶ κοινωνικῆς ἐργασίας τὴν ὁποῖαν ἰδιαίτερος εἶναι σὲ θέσι νὰ ἐκτιμήσουν ὅσοι ἐξήσαν τὴν ζωὴν τῶν μερῶν ἐκείνων καὶ ἐγνώρισαν τὴς συγκινήσεις των καὶ ξέρουν τὴς ἀνάγκης των, τὸ Ἐθνικὸν Συμβούλιον τῶν Ἑλληνιδῶν ἀσέπτεται τὰ τῆς προσφέρῃ μιὰ ἡθικὴ ἀμοιβὴ εἰς ἐνδειξιν τῆς ἀναγνωρίσεως τῶν πολυτίμων τῆς ὑπηρεσιῶν, προτεῖνον αὐτὴν εἰς τὴν Ἀκαδημίαν τῶν Ἀθηνῶν διὰ τὸ βραβεῖον τῆς Ἀρετῆς καὶ τῆς Αὐτοθυσίας.

Ποῖος ἀπὸ ὄσους τὴν ἤξευραν καὶ ὄσοι τὴν ἐγνώρισαν μποροῦν νὰ ἔχουν ἀντίρρησην;

ΔΩΡΑ ΠΑΠΑΚΩΝΣΤΑΝΤΙΝΟΥ

Η ΚΡΙΣΙΣ ΤΗΣ ΡΟΥΜΑΝΙΚΗΣ ΞΥΛΕΙΑΣ

Τὸ σοβιετικὸν «νταμπικ» ἦτοι ἡ μέθοδος ἐκείνη, διὰ τῆς ὁποίας ἡ σοβιετικὴ κυβῆρνησις πωλεῖ τὰ προϊόντα τῆς εἰς τὸ ἐξωτερικὸν κάτω τοῦ κόστους καὶ μὲ ζημίαν, μὲ τὸν μόνον σκοπὸν νὰ ἐπιφέρει κέρειν εἰς τὸ εὐρωπαϊκὸν ἐμπόριον καὶ τὴν παραγωγὴν, ἐκτύπησε ἐπικινδύνως καὶ τὴν ρουμανικὴν παραγωγὴν ξυλείας. Αἱ παγκόσμιαι παραγῆλαι ξυλείας διὰ τὸ ἔτος 1931 εἰς τὴν Ρωσίαν ἔχουν ὑπερβῆ τὴν δυνατότητά της τῆς ἐξαγωγῆς. Κυρίως πρόκειται διὰ τὴν ξυλείαν πρὸς κατασκευὴν χάρτου. Κατὰ τὰ τρία ἡδη τελευταῖα ἔτη ἡ ρωσικὴ διεσδοσις εἰς τὴν παγκόσμιον ἀγορὰν ξυλείας εἶναι τεραστία.

Ἡ Τσεχοσλαβία ἐξήγαγεν εἰς Γερμανίαν 117.000 τόννους τὸ 1928, 64.000 τόννους τὸ 1929 καὶ 59.000 τόννους τὸ 1930. Ἡ Πολωνία ἐξήγαγε εἰς Γερμανίαν 298.000 τόννους τὸ 1928, 231.000 τόννους τὸ 1929 καὶ 191.000 τόν. τὸ 1930. Ἐνῶ ἡ Ρωσία ἤτις δὲν ἐξήγαγε εἰς Γερμανίαν τὸ 1928 παρὰ 7.000 τόννους, τὸ 1929 ἐξήγαγε 18.000 καὶ τὸ 1930 114.000 τόννους δηλ. ἡ ἐξαγωγή της διαρκῶς αὐξάνει. Τὸ ἴδιον συμβαίνει καὶ μὲ τὴν Γαλλίαν, τὸ Βέλγιον καὶ τὴν Ὁλλανδίαν, ὅπου ἡ ξυλεία τῆς Πολωνίας, Σουηδίας καὶ Φινλανδίας δὲν ἤδυνῆθη νὰ συναγωνισθῆ τὴν Ρωσίαν. Εἰς τὰς Ἦν. Πολιτείας τὰ Σοβιετ ἐξόγαγον τὸ μὲν 1929 6.600 κυβικα μέτρα, τοὺς δὲ ἐννέα πρώτους μῆνας τοῦ 1930 600.000 κυβικὰ μέτρα.

Ὅτω ἡ Ρωσικὴ ξυλεία ἐκτόπησε καὶ τὴν ρουμανικὴν, ἡ ὁποία κατεῖχε πρότερον καλὴν θέσιν εἰς τὴν παγκόσμιον ἀγορὰν. Καί τείνει ἤδη νὰ κατακτήσῃ τὴν Οὐγγρικὴν ἀγορὰν, ἀπὸ ἐτῶν πελάτιδα τῆς Ρουμανίας.

Ἐξ ἄλλου ἡ Οὐγγαρία ἐθέσπισε κόμα-

τος προστατεύοντας καὶ τὴν ἐγχωρίαν παραγωγὴν. Εἰς αὐτὰ τὰ αἷτια ὀφείλεται ἡ κρίσις, τὴν ὁποῖαν διέργε αἱ ὄμερον ἡ ρουμανικὴ ξυλεία. Ἡ ἔτημερις «Argis» προτείνει νὰ ἐφαρμοσθοῦν ἐν Ρουμανία, τὰ μέτρα, ἀτινα ἐφηρμόσθησαν καὶ ἐν Τσεχοσλαβικία διὰ τὴν διατήρησιν τῆς οὐγγρικῆς ἀγορᾶς, Δηλαδή σημαντικὴν μείωσιν τῶν φόρων πού βαροῦν ἄπομὴ καὶ σήμερον τὸ εἶδος αὐτό, φόρους μεταφορᾶς, τελωνειακοί, φόρος ἐξαγωγῆς κ.τ.λ.

Βουκοῤεστι

ARGUS

ΜΕΓΑΛΑ ΚΑΤΑΣΤΗΜΑΤΑ

ΓΟΥΝΑΡΙΚΩΝ

ΣΠ. ΣΚΑΠΕΡΔΑ

ΚΑΙ

Π. ΜΠΑΚΑΛΗ

ΟΔΟΣ ΜΗΤΡΟΠΟΛΕΩΣ 8

ΕΙΔΙΚΟΤΗΣ

ΕΙΣ ΤΑ

ΕΠΑΝΩΦΟΡΙΑ

Τηλεφ. 61—80

ΤΟ ΠΑΝΕΠΙΣΤΗΜΙΟΝ ΤΗΣ ΘΕΣΣΑΛΟΝΙΚΗΣ

Του κ. ΑΛΕΞ. ΛΕΤΣΑ

Κατά την θερινήν, ἐπὶ τῇ εὐκαιρίᾳ τοῦ ἀνά τὴν Δ. Θράκην καὶ τὴν Α. Μακεδονίαν πρωθυπουργικοῦ ταξιδίου, ἐπίσκεψιν τοῦ Ὑπουργοῦ τῆς Παιδείας κ. Γ. Παπανδρέου εἰς τὴν Μακεδονικὴν Μητροπόλιν, εἰς εἰδικὰς συσκέψεις ἐν τῇ Πανεπιστημίῳ τῆς Θεσσαλονίκης ἀπεφασίσθη ἡ βαθμαία δλοκλήρωσις τοῦ ἄνωτάτου τούτου Μακεδονικοῦ ἰδρύματος.

Εἰς ἀναλόγους συσκέψεις, αἰτίνας ἐγένοντο καὶ κατὰ τὴν τελευταίαν εἰς Θεσσαλονικὴν ἀφίξιν τοῦ κ. Ὑπουργοῦ τῆς Παιδείας, διαπιστώθη ὅτι ἡ Κυβέρνησις οὐδόλως παρεξέκλινε τῶν ἀνωτέρω ἀποφάσεών της.

Παρόμοιαι ἀποφάσεις, ἱκανοποιούσαι διαπυρον τοῦ Μακεδονικοῦ λαοῦ πόθον, θὰ ἀνταποκριθῶν εἰς σοβαρὰς ἀνάγκας τῆς Βορείου Ἑλλάδος.

Ὅταν πρὸ τετραετίας περίπου ἰδρύετο τὸ Πανεπιστήμιον τῆς Θεσσαλονίκης, οἱ κάτοικοι τῆς Βορείου Ἑλλάδος ἐχαιρέτισαν μετ' ἀνυποκρίτου χαρᾶς τὴν δημιουργίαν ἐνός ἀνωτάτου πνευματικοῦ κέντρου ἐν τῇ μητροπόλει τῆς Μακεδονίας. Δὲν ἀπέβλεπον μόνον εἰς τὴν εὐκολωτέραν ἀνωτέραν μόρφωσιν τῶν παιδιῶν των καὶ εἰς τὴν πύκνωσιν τῶν ἐπιστημονικῶν φαλάγγων διὰ νέων ἐπιστημόνων, ἀλλ' εἰς τὴν ἰδρύσιν τοῦ Πανεπιστημίου Θεσσαλονίκης ἐβλεπον τὸ στήσιμο ἐνός τηλαυγοῦς Φάρου, ὅστις ἦτο προωρισμένος νὰ ἐκπέμπῃ τὰς ἐκπολιτιστικὰς του ἀκτίνας καὶ πέραν ἀκόμη τῶν κρατικῶν συνόρων.

Πραγματικά, ἡ Θεσσαλονικὴ, λόγῳ τῆς ἐξαιρετικῆς γεωγραφικῆς της θέσεως, ἀποτελεῖ τὸν προμαχῶνα τῆς ὅλης Ἑλλάδος καὶ τὸν πρῶτον σταθμὸν τῆς μετὰ τοῦ ἐξωτερικοῦ ἐπικοινωνίας μας. Ἐπιβάλλεται λοιπὸν νὰ διατηρῆται ὁ ἐθνικὸς αὐτὸς προμαχῶν ἰσχυρὸς καὶ σεβαστὸς διὰ τῶν ἐθνικῶν φώτων ἐνός ἀνωτάτου Ἐθνικοῦ ἰδρύματος, ὅπως ἐνδείκνυται ὁ πρῶτος τῆς μετὰ τοῦ ἐξωτερικοῦ ἐπικοινωνίας μας σταθμὸς νὰ ἐμφανίζῃ τὸν Ἑλληνικὸν πολιτισμὸν, καλλιεργούμενον ἀπὸ ἓνα ὑψηλότερον διανοητικὸν κέντρον.

Καὶ περιμένει ἀληθινὰ ὁ λαὸς τῆς Βορείου Ἑλλάδος ἀπὸ τὸ Πανεπιστήμιον τῆς Θεσσαλονίκης τὴν διπλὴν αὐτὴν ὑπηρεσίαν, διὰ τῆς προκομιῆσεως ὅλων ἱστορικῶν δεδομένων τῆς ἐλληνικότητος τῆς Μακεδονίας δι' ἐπιστημονικῶν ἐρευνῶν καὶ διὰ τῆς δημιουργίας μιᾶς ὑψηλοτέρας πνευματικῆς, αἰσθητικῆς καὶ ἐν γένει ἐκπολιτιστικῆς ἀτμοσφαιρᾶς, εἰς ἐνδειξὴν τῆς συνεχίσεως τοῦ Ἑλληνικοῦ Πολιτισμοῦ εἰς τὴν ἑπαλαίαν ἐλληνικὴν αὐτὴν χώραν.

Θ' ἀναδιώσῃ οὕτως ἡ εὐκλεῆς ἐκείνη

ἐποχὴ, καθ' ἣν στοαὶ καὶ μουσεῖα ἐχρησίμευον πρὸς καλλιέργειαν τῶν Ἑλληνικῶν γραμμάτων, ἐπιφανεῖς δὲ λόγοι καὶ ὑπέροχοι ἱεράρχαι διέπρεψαν. Ἡ σημερινὴ Θεσσαλονικὴ νοσταλγεῖ τὴν μεσαιωνικὴν ἐποχὴν, καθ' ἣν ἀπετέλει τὰς «Ἀθήνας τοῦ Μεσαιωνικοῦ Ἑλληνισμοῦ».

***

Ἡ ἰδρύσις ὅμως τοῦ Πανεπιστημίου τῆς Θεσσαλονίκης, γενομένη εἰς ἐποχὴν ἐντόνων προσπαθειῶν οικονομικῆς ἀνασυντάξεως καὶ ἀναγεννήσεως, ἦτο φυσικὸν ν' ἀποβλέψῃ καὶ πρὸς τὰς νεωτέρας ἀπαιτήσεις, αἰτίνας διὰ τὴν μεταπολεμικὴν Ἑλλάδα κατέστησαν ἀπαιτητικώτεραι.

Ἡ φθορὰ, τὴν ὅποιαν ἔφερον εἰς τὸν ἐθνικὸν πλοῦτον ὁ Παγκόσμιος πόλεμος, ἐπέφερον ἀνατροπὴν τῶν οικονομικῶν συ-

Τὸ γεωπονικὸν χιμεῖον τοῦ Πανεπιστημίου

στημάτων, ἐφ' ὧν ἐδράζετο προπολεμικῶς ὁ οικονομικὸς καὶ κοινωνικὸς βίος τῶν λαῶν. Συγχρόνως ὅμως ἐξεδηλώθησαν καὶ ριζοσπαστικώτεραι ἀντιλήψεις εἰς τὰς ἐκδηλώσεις τῆς πολιτικῆς, κοινωνικῆς καὶ οικονομικῆς ζωῆς ὅλων τῶν χωρῶν.

Οὕτως, ὁ διέπων τὴν σημερινὴν ἀνθρωπότητα κανὼν εἶνε ἡ ἱκανοποιητικὴ λύσις τοῦ οικονομικοῦ προβλήματος, τὸ ὅποιον κατέστη ὀξύτερον, ἔχι μόνον λόγῳ τῶν ἐπελθουσῶν καταστροφῶν, ἀλλὰ καὶ ἀπὸ τὸ ζῦπνημα τῶν ἐργατικῶν καὶ ἀγροτικῶν τάξεων, αἰτίνας ἀπαιτοῦν καλλίτεραν πλέον ζωὴν.

Αἱ ἀνάλογοι ἀνάγκαι προσέκυψαν ζωηρότεραι καὶ ἐπιτακτικώτεραι διὰ τὴν Ἑλλάδα καὶ λόγῳ τοῦ τελευταίου ἀτυχοῦς καὶ καταστρεπτικοῦ πολέμου καὶ ἐνεκα τοῦ ὀρμητικοῦ προσφυγικοῦ χειμάρρου, ὅστις τὰ πάντα παρέσυρεν εἰς τὴν ἀτυχή αὐτὴν χώραν.

Πρὸς ἀντιμετώπισιν παρομοίας καταστάσεως δὲν εἶνε ἐπιτετραμένον ν' ἀρκεσθῶμεν εἰς τὰς προπολεμικὰς ἐμπορικὰς μεθόδους. Ἐπιβάλλεται ἡ ἐπισταμένη ἔρευνα

τῶν μεταπολεμικῶν μας προβλημάτων καὶ ἡ δι' ἐπιστημονικῶν μεθόδων λύσις των.

Καὶ ἀπὸ τῆς ἀπόψεως ταύτης ὑπῆρξεν εὐλογημένη ἡ κατεύθυνσις, ἣτις εὐθὺς ἀπὸ τῆς ἰδρύσεως του ἐδόθη εἰς τὸ Πανεπιστήμιον τῆς Θεσσαλονίκης. Παρὰ τὰς θεωρητικὰς, ἰδρύθησαν καὶ Σχολαὶ Πρακτικῶν ἐπιστημῶν, αἰτίνας προορίζονται νὰ ἐρευνήσουν καὶ προαγάγουν τὰς πλουτοπαραγωγικὰς πηγὰς τῆς Βορείου κατὰ πρῶτον καὶ ὅλης ἐν γένει τῆς Ἑλλάδος ἀκολούθως.

Ἀκριβῶς εἰς τὴν τοιαύτην πρακτικώτεραν κατεύθυνσιν τοῦ Πανεπιστημίου τῆς Θεσσαλονίκης ἀποβλέπουν τὰ σχετικὰ τμήματα τῆς Γεωπονίας καὶ Δασολογίας. Δὲν ὑπάρχει δὲ καμμία ἀμφιβολία, ὅτι μίαν ἡμέραν θὰ χαρῶμεν τοὺς θάρακον καὶ πλουσίους καρποὺς τῆς καθευθύνσεως ταύτης, χωρὶς τὸν κίνδυνον νὰ μειωθῇ κατ' ἐλάχιστον ἡ ἐπιστημονικότης τοῦ ἀνωτάτου Μακεδονικοῦ ἰδρύματος. Ἐὰν εἶνε πράγματι ἀληθὲς ὅτι σοφὸν τὸ σαφές, τίποτε σαφέστερον καὶ σοφώτερον ἀπὸ τὴν ἔρευναν τῶν φυσικῶν φαινομένων, καὶ τὴν συμμόρφωσιν πρὸς αὐτὰ διὰ τὴν εὐτυχίαν τῶν ἀνθρώπων. Παρομοία ἄλλως τε κατεύθυνσις τοῦ Πανεπιστημίου τῆς Θεσσαλονίκης εἶνε ὁ καλλίτερος φόρος σεβασμοῦ πρὸς τὸν πολυπράξιμον ἐκεῖνον Σταγαιρίτην, ὅστις ἀκριβῶς ἐν τῇ ἐρευνῇ τῶν φυσικῶν φαινομένων εὗρσκει τὰ στοιχεῖα τῆς ὑγιεινέρας φιλοσοφίας. Τούλάχιστον οὕτω τὸ Πανεπιστήμιον τῆς Θεσσαλονίκης ἐξαγγίλλεται διὰ τὴν παράλειψιν του νὰ ὀνομασθῇ «Ἀγριστοτέλειον».

Καὶ τὸ μὲν τμήμα τῆς Δασολογίας, ἂν δὲν εἶνε πλῆρες ἐπὶ τοῦ παρόντος, ἐν τούτοις τείνει νὰ ἀποκτήσῃ ταχέως τὴν πληρότητά του. Διαλυθείσης τῆς ἀνωτέρας Δασολογικῆς Σχολῆς Ἀθηνῶν, συνεκεντρώθησαν εἰς τὸ Πανεπιστήμιον τῆς Θεσσαλονίκης οἱ καθηγηταὶ της, μετὰ τῶν ὁποίων κατ' ἐξοχὴν διακρίνεται διὰ τὴν ἀρτίαν ἐπιστημονικὴν κατάρτισιν, ὧς καὶ διὰ τὴν πεφωτισμένην πολυετή πειρὰν του, ὁ Προπρύτανης κ. Π. Κοντός, ὅστις καὶ εἰς ξένα Πανεπιστήμια ἠδύνατο ἐπαξίως νὰ καταλάβῃ τὴν ἔδραν τοῦ καθηγητοῦ.

Τὸ πλῆθος τῶν συγγραμμάτων, εἰς τὰ ὁποῖα ἐκηλοῦται ἡ βαθεῖα ἐπιστημονικὴ ἀξία καὶ αἱ πρακτικαὶ γνώσεις τοῦ κ. Κοντοῦ καὶ ἡ σαφὴς καὶ καλλιπεῆς διατύπωσις τῶν ἰδεῶν του, ὧς καὶ ἡ προσπάθειά του νὰ ἐπενδύῃ τὰ πρακτικώτερα τῶν θεμάτων μὲ τὴν τερπνοτέραν φιλοσοφικὴν καὶ καλλιλογικὴν διάνοισιν, χαρακτηρίζουν πράγματι τὴν ἐξαιρετικὴν θέσιν, τὴν ὅποιαν καταλαμβάνει ὁ κ. Κοντός ἐν μέσῳ τῶν Καθηγητῶν τοῦ Πανεπιστημίου τῆς Θεσσαλονίκης.

Ἐξ ἄλλου μεγάλως θὰ συμβάλῃ εἰς τὴν πρακτικώτεραν κατάρτισιν τῶν φοιτητῶν τοῦ Δασολογικοῦ Τμήματος ἡ ὑπὸ τοῦ

Κράτους ύποσχεθείσα παραχώρησις εἰς τὸ Πανεπιστήμιόν μας τοῦ θάσους Περτοῦλι, παρὰ τὰ Τρίκαλα τῆς Θεσσαλίας, ἐτέρου παρὰ τὴν Αἰκατερίνην τῆς Μακεδονίας καὶ τοῦ θάσους τοῦ Τατοῦ, εἰς τὰ ὁποία θὰ ἐφαρμοσθῆ πρότυπος ἐπιστημονικὴ καλλιέργεια καὶ ἐκμετάλλευσις.

Τὸ Γεωπονικόν ὁμως τμήμα τοῦ Πανεπιστημίου μας εὐρίσκειται δυστυχῶς ἀκόμη ἐν τῷ γίγνεσθαι. Ἐκτὸς τῶν γενικῶν φυσικομαθηματικῶν μαθημάτων, μόνον ἓνα εἰδικὸν κλάδον τῆς Γεωργίας μέχρι πρότινος ἐνεφάνιζε, τὴν Γεωπονικὴν χημείαν. Εἶνε δὲ παρήγορον τὸ γεγονός, ὅτι ὁ κλάδος οὗτος ἀντιπροσωπεύεται: ἀπολύτως ἰκανοποιητικά.

Τὴν κατέχει ὁ μοναδικῶς ἐν Ἑλλάδι μέχρι σήμερον ἐνδιατρίφας εἰς τὴν μελέτην τῆς Γεωπονικῆς χημείας κ. Φ. Παλιατσάας.

Ὅσοι ἀναμνησθῶσι εἰς τὰ γεωργικὰ πράγματα τῆς χώρας γνωρίζουσι τὰ ἐφόδια, μὲ τὰ ὁποῖα ὁ κ. Παλιατσάας κατέλαβε τόσον ἐπαξίως τὴν ἐδραν τῆς Γεωπονικῆς Χημείας ἐν τῷ Πανεπιστημίῳ τῆς Θεσσαλονίκης.

Ὁ κ. Παλιατσάας μετὰ τὸ πέρας τῶν Πανεπιστημιακῶν του σπουδῶν διετέλεσε βοηθὸς τοῦ ἀειμνήστου Χρηστομάνου τῆς ὑποδείξει τοῦ ὁποίου καὶ ἀπεστάλη εἰς Ἑσπερίαν πρὸς εὐρυτέρας σπουδὰς. Δύναται τις νὰ εἴπῃ μάλιστα ὅτι ὁ ἐκ Μελενίκου τῆς Μακεδονίας σοφὸς ἐκείνος ἐπιστήμων, ὡσεὶ προμαντεύων τὴν μελλοντικὴν σταδιοδρομίαν τοῦ κ. Παλιατσάα καὶ ἐπιθυμῶν εἶστω καὶ ἐμμέσως νὰ ἐξυπηρετήσῃ τὴν Μακεδονίαν, ὤθησε τὸν πολῦτιμον αὐτοῦ, ὡς τον ἀπεκάλει, βοηθὸν του εἰς εἰδίκευσιν ἐν τῇ Γεωπονικῇ Χημείᾳ.

Ἐξ Ἑσπερίας ὁ κ. Παλιατσάας ἐπανήλθε κομιστῆς σοβαρῶν ἐφοδίων, ὅπως ὁργάνωσιν, πρῶτος αὐτός, τὸν κλάδον τῆς Γεωπονικῆς Χημείας ἐν Ἑλλάδι, ἰδρύσας τὸ πρῶτον Γεωπονικὸν Χημειον ἐν Ἀθήναις τῷ 1901. Ἀπὸ τῆς σκοπιᾶς ταύτης ἐργάσθη ἐπὶ μακρὰ ἔτη ὁ κ. Παλιατσάας ἐρευνῶν τὴν φύσιν τῶν ἐδαφῶν καὶ τῶν προϊόντων τῆς χώρας καὶ ὑποδεικνύων τὰς ἐπιβαλλομένας βελτιώσεις. Μικρὰ δείγματα τῆς ἐργασίας ταύτης πρόκεινται αἰ ὑπ' αὐτοῦ δημοσιευθεῖσαι παλαιαὶ εἰδικαὶ πραγματεῖαι, ὧν κορωνίς, εἶνε τὸ ὄγκωδες καὶ πολῦτιμον αὐτοῦ ἔργον «Στοιχεῖα Γεωπονικῆς Χημείας», τὸ πρῶτον καὶ μόνον ἐν Ἑλλάδι δημοσιευθὲν, ἀποστάλαγμα τῶν ἐργαστηριακῶν ἐρευνῶν καὶ τῆς διδασκαλίας αὐτοῦ εἰς ἄλλας καὶ ἰδίως εἰς τὰς Ἀνωτάτας Σχολὰς Δασολογίας καὶ Γεωπονίας. ὧν ὑπῆρξεν ἀπὸ τῆς ἰδρύσεώς των καθηγητής. Ἄλλα καὶ κατ' ἄλλον διεύθυνει ἐξεδηλώθη εὐεργετικὴ διὰ τὴν γεωργίαν τῆς χώρας ἡμῶν δράσις τοῦ κ. Παλιατσάα, ἐν τῇ ἀναπτύξει τοῦ ἔργου τῆς Ἑλληνικῆς Γεωργικῆς Ἑταιρίας, τοῦ λαμπροῦ καὶ εὐεργικωτάτου τούτου κοινωφελοῦς ἰδρύματος οὗ ὑπῆρξεν εἰς τῶν ἰδρυτῶν, σύμβουλος καὶ μετέπειτα Γενικός αὐτοῦ Γραμματεὺς.

Μετὰ τὴν δρᾶσιν ὁ κ. Παλιατσάας ἦτο φυσικὸν ὁ μόνος ἐνδεδειγμένος ὅπως ἀναλάβῃ τὴν ὁργάνωσιν καὶ τὴν διδασκαλίαν τοῦ κλάδου τῆς Γεωπονικῆς Χημείας ἐν τῷ Πανεπιστημίῳ Θεσσαλονίκης. Πόσον ἐπιτυχῆς ἦτο ἡ ἐκλογή του αὕτη ἀπεδεικνύει ἡ γόνιμος αὐτοῦ διδασκαλία

καὶ ἡ ὁργάνωσις τοῦ Χημικοῦ αὐτοῦ Ἐργαστηρίου, ὅπερ ἀποτελεῖ πρότυπον Χημειον ἐν τῇ χώρᾳ καὶ ἐφάμιλλον πρὸς τὰ τελειότερα τῆς Εὐρώπης.

Ἄλλ' ἐνῶ τὸ Πανεπιστήμιον τῆς Θεσσαλονίκης δύναται νὰ ὑπερηφανεύηται διὰ τὴν ἰκανοποιητικὴν λειτουργίαν τῆς ἐδρας τῆς Γεωπονικῆς Χημείας, δυστυχῶς μέχρι σήμερον τὸ Γεωπονικὸν τμήμα του εἶχε πολλὰς ἀκόμη ἐλλείψεις.

Εἶνε δεδαίως ἀληθές ὅτι τελευταίως διορίσθησαν ὡς ἕκτακτοι καθηγηταὶ τῆς Γενικῆς Γεωργίας ὁ διακεκριμένος Γεωπόνος κ. Ν. Ἀναγνωστόπουλος, τῆς δὲ Φυτοπαθολογίας ὁ ἐπιβληθεὶς πλέον διὰ τῆς πεφωτισμένης δράσεώς του κ. Καβάδας, ἀλλὰ καὶ μὲ τοὺς ἀξιότους τούτους ἐπιστήμονας δὲν ὀλοκληροῦται τὸ Γεωπονικὸν τμήμα.

Μεγάλως προσκώπτει ἡ συμπλήρωσις τοῦ τμήματος τούτου τοῦ Πανεπιστημίου μας ἀπὸ τῶν ἐξακολουθήσιν τῆς λειτουργίας τῆς Ἀνωτέρας Γεωπονικῆς Σχολῆς τῶν Ἀθηνῶν. Ἀνεξαρτήτως τοῦ ὅτι δὲν εἶνε σκόπιμος ἡ λειτουργία δύο ἀνωτέρων Γεωργικῶν Σχολῶν ἐν Ἑλλάδι, αἵτινες ἀποτελοῦν ἐπιβλαβῆ πολυτέλειαν, ἐπιβάλλεται νὰ θυσιασθῇ ἡ Ἀνωτέρα Γεωπονικὴ Σχολὴ τῶν Ἀθηνῶν, διὰ νὰ καταστή δυνατὴ ἡ συμπλήρωσις τοῦ Γεωπονικοῦ τμήματος τοῦ Πανεπιστημίου τῆς

Θεσσαλονίκης διὰ τῆς μεταθέσεως τῶν κρατίστων καθηγητῶν τῆς Σχολῆς τῶν Ἀθηνῶν.

Τὴν τοιαύτην οἰκονομίαν τῶν πραγμάτων ἐπιβάλλει ὄχι μόνον ἡ ἀνάγκη τῆς ἐξυπηρετήσεως τῆς Γεωπονικῆς ἐπιστήμης ἐν Ἑλλάδι κατὰ τὸν ὀρθότερον καὶ πρακτικώτερον τρόπον, ἀλλὰ καὶ τὸ συμφέρον αὐτῶν τούτων τῶν φοιτητῶν, διὰ τὴν πλήρη κατάρτισιν τῶν ὁποίων εἶναι ἀσυγκρίτως καταλληλότερον τὸ γεωργικὸν περιβάλλον τῆς Θεσσαλονίκης ἀπὸ τὴν ἀστικὴν ἀτμόσφαιραν τῶν Ἀθηνῶν.

Συμπληρούμενον τὸ Γεωπονικὸν Τμήμα τοῦ Πανεπιστημίου μας διὰ τῶν καλυτέρων παρ' ἡμῖν γεωπόνων καὶ προικοδοτούμενον, μετὰ τὴν γενομένην ὑπὸ τῆς Κυβερνήσεως παραχώρησιν τμήματος τῶν γαιῶν τοῦ Γεωργικοῦ Σταθμοῦ Θεσσαλονίκης, καὶ διὰ τῶν σχετικῶν ἀγκαταστάσεων, θὰ εἶναι εἰς θέσιν νὰ προετοιμάσῃ πραγματικὸς σκαπανεὶς καὶ ἀποστόλους τῆς θετικωτέρας καὶ ὠφελιμωτέρας τῶν ἐπιστημῶν ἐπ' ἀγαθῇ τῆς Χώρας καὶ πρὸς τιμὴν τοῦ Πανεπιστημίου τῆς Βορείου Ἑλλάδος.

Ἀθῆναι Δεκέμβριος 1930

ΑΛΕΞΑΝΔΡΟΣ Ν. ΛΕΤΣΑΣ

Γεωπόνος

Ο ΦΟΙΝΙΞ ΤΗΣ ΒΙΕΝΝΗΣ

ΑΣΦΑΛΙΣΤΙΚΗ ΕΤΑΙΡΙΑ ΖΩΗΣ

ΥΔΡΥΘΕΙΣΑ ΤΩ 1882

Κεφάλαια καὶ Ἀποθεματικά τὴν 31ην Δεκεμβρίου 1929.

Λίραι Ἀγγλίας 8.660.514

Ἀσφάλεια ἐν ἰσχύϊ τὴν 31ην Δεκεμβρίου 1929

Λίραι Ἀγγλίας 63.751.021

Εἰσπραχθέντα Ἀσφάλιστρα κατὰ τὸ ἔτος 1929

Λίραι Ἀγγλίας 3.175.022

ΥΠΟΚΑΤΑΣΤΗΜΑ ΔΙΑ ΤΗΝ ΕΛΛΑΔΑ

ΑΘΗΝΑΙ

ΛΕΩΦΟΡΟΣ ΠΑΝΕΠΙΣΤΗΜΙΟΥ ΑΡ. 21

ΣΗΜΕΙΩΜΑΤΑ

Ένα έτος

Μέ το σημερινόν φύλλον αἱ «*Νέαι Χῶραι*» κλείουν ἀπό τῆς ἐκδόσεώς των ἕνα ἔτος, κατὰ τὸ ὅποιον προσεπάσαν νὰ φανοῦν συνεπεῖς πρὸς τὸ πρόγραμμά των, ἐντὸς τοῦ πλαισίου τοῦ ὁποίου ἔδρασαν καθ' ὅλον αὐτὸ τὸ διάστημα.

Διὰ τὴν πλήρη ἐπιτυχίαν ὑπεβλήθημεν εἰς σοβαρὰς υποχρεώσεις καὶ ὑλικὰς θυσίας ἀκόμη, κολακευόμεθα ὁμως νὰ πιστεύωμεν ὅτι κατωρθώσαμεν νὰ φανοῦμεν ἀντάξιοι τῶν προοδοκίων τῶν φίλων μας, πού με τὸσον ἐνθουσιασμόν ὑπεδέχθησαν τὴν ἔκδοσίν μας.

Ὁ κ. Μαρίγκοβιτς

Μεῖ ἰδιαιτέραν εὐχαρίστησιν καὶ ἐγκαρδιότητα ὑπεδέχθη ὁ ἑλληνικὸς λαὸς τὸν γιουγκοσλαῶν Ὑπουργὸν τῶν Ἐξωτερικῶν κ. Μαρίγκοβιτς, ὁ ὁποῖος ἐπεσκέφθη πρὸ ὀλίγου τὴν πρωτεύουσιν ἀνταποδίδων παλαιὰν ἐπίσκεψιν τοῦ κ. Πρωθυπουργοῦ.

Πιστεύομεν, ὅτι ἡ ἐπίσκεψις αὐτὴ θὰ ἔγινε ἀφορμὴ ἀπ' ἐνὸς μὲν νὰ συμπήσουν αἱ καλοθεληταὶ διαδοχαί, πού τόσα καὶ τόσα εἶπαν ἐξ αἰτίας τῆς τελευταίας ἐπισκέψεως τοῦ κ. Βενιζέλου καὶ κ. Μιχαλακοπούλου εἰς τὴν Ἀγκυραν ἀπ' ἐτέρου δὲ νὰ συσφιχθοῦν περισσότερον αἱ σχέσεις μεταξὺ τῶν δύο φίλων γειτονικῶν κρατῶν, τὰ ὁποῖα τίποτε δὲν χωρίζει πλέον.

Ὁ νέος δήμαρχος Θεσνίκης

Ἐπὶ τέλους! Ὁ δημορχιακὸς σάλος τῆς Μακεδονικῆς Μητροπόλεως φαίνεται, ὅτι εὐρίσκεται εἰς τὴν ἀρχὴν τοῦ τέλους του. Τὸ εὐχόμεθα.

Ὁ νεοεκλεγείς δήμαρχος, ὁ κ. Βαμβακάς, ἐδοκιμάσθη ἀπὸ ἐτῶν εἰς τὴν διοίκησιν τῶν κοινῶν, τόσον εἰς τὴν βουλὴν ὅσον καὶ ἐσχάτως καὶ τὴν γερούσιαν. Εὐχόμεθα αἱ προβλέψεις καὶ αἱ εὐχαὶ ὄλων νὰ ἐπαληθεύσων πρὸς τὸ καλὸν τῆς δυστυχημένης αὐτῆς πόλεως, ἡ ὁποία ἐπὶ τόσα ἔτη μόνον ἀναστειλάσκει ἐδοκίμασε.

Ἐλπίζομεν ἀκόμη, ὅτι καὶ τὸ δημοτικὸν συμβούλιον τῆς Θεσσαλονίκης, μεταξὺ τῶν μελῶν τοῦ ὁποίου εὐρίσκονται καὶ πολλὰ ἱκανότατα στοιχεῖα, θὰ βοηθήσῃ τὸν νέον δήμαρχον διὰ νὰ φέρῃ καὶ αἴσιον πέρας τὰ τόσον ἀναγκαῖα καὶ ἐπείγοντα προβλήματα τῆς ὡραίας ἀλλ' ἐπὶ ὀλόκληρα ἔτη δοκιμασθεῖσης αὐτῆς πόλεως.

Ἡ γεωργικὴ ἐκκαίδευσις

Ἀπὸ τῆς πρώτης στιγμῆς τῆς ἐκδόσεως τῶν «*Νέων Χωρῶν*» ἰδιαιτέραν σημασίαν καὶ ἐνδιαφέρον ἐπιδείξαμεν διὰ τὴν ἀνάπτυξιν τῆς γεωργίας μας ἀρκετοὶ δὲ διαπρεπεῖς ἐπιστήμονες, γνωστοὶ ἀνὰ τὸ Πανελλήνιον διὰ τὴν ἐπιστημονικὴν καὶ γενικά διὰ τὴν κοινωνικὴν μὲν δράσιν ἔγραψαν διάφορα ἀρθρα διαφωτιστικά καὶ ἀνέλυσαν ζητήματα ἐξαιρετικοῦ ἐνδιαφέροντος.

Εἰς ἄλλας βαλκανικὰς ἐφημερίδας ἀναγινώσκομεν ἐν τῷ μεταξὺ καὶ συγκεκριμένως εἰς τὰς βουλγαρικὰς, ὅτι τὸ ὑπουργεῖον τῆς γεωργίας ἐν συνεννοήσει μετ' ἄλλας ὁργανώσεις στέλλει εἰς χώρας γεωργικῶς προηγμένας νέους ἀγρότας ἀπὸ διαφόρους γεωργικὰς περιφερείας διὰ νὰ παρακολουθήσουν ἐπὶ 2 - 2 1/2 ἔτη τὰς σχετικὰς προόδους. Σημειωτέον, ὅτι ἡ ἐργασία αὐτὴ γίνεται ἀπὸ ἐτῶν εἶχε δὲ ὡς ἀπο-

τέλεσμα ἐξαιρετικὴν ἐπιτυχίαν. διότι οἱ ἀγρόται πού στέλονται ἔξω εἶνε νέα παιδιὰ, πού ἐπιστρέφουν ἐξαιρετικὰ πολιτισμένα εἰς τὰ χωριά των καὶ ἐπίδρουν ἐξαίρετα τόσον εἰς τὸν γενικὸν ἐκπολιτισμόν τῆς ὑπαίθρου ὅσον καὶ εἰς τὴν προόδον τῆς γεωργίας.

Μιὰ τέτοιαι κίνησις δὲν εἶνε δυνατὸν νὰ γίνῃ καὶ εἰς τὸν τόπον μας;

Ἐγγε κ. Πασιαλῆ!

Εἰς τὸ Τσοτύλι τῆς δυτικῆς Μακεδονίας ἐργάζεται ἀπὸ ἐτῶν ἕνας ἐνθουσιώδης τύπος δημοσίου υπαλλήλου. Ὁ δασονόμος κ. Κώστας Πασιαλῆς. Εἰς αὐτὸν λοιπὸν τὸν ἀκούραστον, ἐνθουσιώδη καὶ πρακτικὸν πολλὰ ὀφείλει καὶ θὰ ὀφείλῃ ἡ περιφέρεια αὐτὴ, ἡ Μακεδονία καὶ ὀλόκληρος ἡ Ἑλλάς.

Διότι ὁ κ. Πασιαλῆς, πού ἠμποροῦσε νὰ βλέπῃ μόνον τὸ γραφεῖόν του καὶ νὰ παρακολουθῇ τὴν ἐργασίαν του γύρω ἀπὸ τὰ δάση καταπαύσθη μετ' ἑνὸς ἄλλου φροντίδου. Εἶδεν, ὅτι εἰς τὴν περιφέρειαν Ἀνασελίτσης ὑπάρχουν ἑκατομμύρια ὀλόκληρα ἀγριομηλιῶν καὶ ἀγριοχλαδιῶν καὶ ἀρχισε μίαν σταυροφορίαν γιὰ τὸ ἐμβόλιασμα καὶ ἐξευγένισμα τῶν δένδρων αὐτῶν. Ἡ προσπάθεια ἔπιασε καὶ σήμερα χάρις εἰς τὴν προσωπικὴν του ἐπέμβασιν καὶ τὰς φιλικὰς συστάσεις του πάρα πολλὰ δένδρα ἔχουν ἐμβολιασθῆ. Ἀλλὰ ὁ κ. Κωστ. Πασιαλῆς δὲν ἐσταμάτισε ἕως αὐτοῦ. Ἐκάθισε ἔγραψε ἕνα ὡραῖο προπαγανδιστικὸ τῆς ἐργασίας του βιβλίον μετὰ πολλὰ χρήσιμα πράγματα, τὸ «*Μέλλον τῆς Ἀνασελίτσης*» βιβλίον πολὺ ἐνδιαφέρον, μετὰ στατιστικὰς καὶ ἄλλας πληροφορίας, πού τὸ ἀφιέρωσε εἰς τὴν «*Μακεδονικὴ Ἐκπαιδευτικὴ Ἑταιρεία*». Εὐχόμεθα ἀπὸ τὴν καρδίαν καὶ τὸ παραδειγμὸς τοῦ κ. Πασιαλῆ νὰ τὸ μιμηθοῦν καὶ ἄλλοι.

Ἐχολεῖα καὶ μουσεῖα

Ὁ ἕνα ἀπὸ τὰ φωτινότερα περάσματα, καὶ μετὰ ὑψίστης ἠθικῆς καὶ ἐκπολιτιστικῆς σημασίας ἀποτελέσματα θὰ μείνῃ ἡ ἐπιτυχὴς προσπάθεια τοῦ ὑπουργοῦ τῆς Παιδείας κ. Γ. Παπανδρέου εἰς τὴν οἰκοδόμησιν τῶν νέων διδαστηρίων καὶ τὴν ἰδρυσιν τῶν Μουσείων. Καὶ τὰ μὲν διδαστήρια αὐξάνονται καθ' ἡμέραν ἐπὶ μεγίστη ὀφειλῆ τῆς σπουδαίου νεολαίας. Τὰ μουσεῖα μας, ἰδρύματα σοβαρῆς ἀξίας καὶ μεγάλης σκοπιμότητος θὰ ἀποβοῦν σὺν τῷ χρόνῳ μετὰ τὰς ἀρχαιολογικὰς καὶ λογογραφικὰς συλλογὰς, μετὰ τὰς βιβλιοθηκὰς ἀναγνωστήρια αἰθούσας συναυλιῶν κλ., τὰ πνευματικὰ κέντρα κάθε ἐπαρχιακῆς πόλεως καὶ *παρηγορία τοῦ ἀποκέντρου ἐπαρχίας* ὅπως πολὺ ἐπιτυχῶς λέγει ὁ σεβαστὸς φίλος Ἀκαδημαϊκὸς κ. Ἄντ. Κεραμοπούλος εἰς τὸ σημερινόν του ἄρθρον. Δι' ὅλα αὐτὰ μεγάλη ἡ εὐγνωμοσύνη τοῦ Ἑλληνικοῦ λαοῦ πρὸς τὸν ριζοσπάστην ὑπουργὸν τῆς Παιδείας καὶ τοὺς ἱκανοὺς συνεργάτας του.

Ἀλλὰ ἀκόμη μεγαλυτέραν ὑπηρεσίαν θὰ προσφέρῃ εἰς τὴν Πατρίδα καὶ τὴν ταλαιπωρουμένην νεότητα ἂν λάβῃ μέτρα ἐκκαθαρίσεως καὶ τοῦ προσωπικοῦ. Καὶ ἄλλοτε ἔχομεν ἀσχοληθῆ μετὰ τὸ ζήτημα αὐτὸ καὶ πάλιν δὲ ἐπανερχόμεθα ἐπ' αὐτοῦ καὶ παρακαλοῦμεν τὸν τόσον δραστήριον ὑπουργὸν νὰ ἀναλάβῃ τὴν ἐξέτασιν τοῦ τόσον φλέγοντος αὐτοῦ ζητήματος. Διότι νομίζομεν, ὅτι δὲν ἐπιτρέπεται νὰ εἶνε ἐκτὸς υπηρεσίας 1000 νέοι δημοδιδάσκαλοι, ἐνῶ υπηρετοῦν σήμερον εἰς σχολεῖα διδάσκαλοι μὴ δυνάμενοι ν' ἀποδώσουν ἐκεῖνο τὸ ὅποιον ἀναμένει ἡ κοινωμία, τὸ ἔθνος.

Η ΕΣΩΤΕΡΙΚΗ ΚΑΤΑΣΤΑΣΙΣ ΕΝ ΓΙΟΥΓΚΟΣΛΑΥΪΑ

Τοῦ ἐν Βελιγραδίῳ συνεργάτου μας κ. Κ. ΚΡΟΤΣΗ

Ἐκεῖνο, τὸ ὁποῖον προξενεῖ ἐντύπωσιν εἰς τὸν κατερχόμενον εἰς τὸ μηχανοστάσιον τοῦ γιουγκοσλαβικοῦ κράτους εἶναι ὁ πυρετώδης ρυθμὸς μεθ' οὗ κινεῖται ἡ πελωρία κρατικὴ μηχανή. Δὲν πρόκειται ἐνταῦθα νὰ ἐξετάσωμεν, ἐὰν ἡ διέξοδος, ἡ ὁποία ἐδόθη εἰς τὴν κοινοβουλευτικὴν κατάστασιν ἦτο ἡ μᾶλλον ἐνδεδειγμένη ἢ ὄχι. Γεγονὸς ὅμως παραμένει ὅτι σήμερον εἰς τὴν χώραν τοῦ βασιλέως Ἀλεξάνδρου ἀναπτύσσεται μία κρατικὴ δραστηριότης ἐπὶ τοῦ πεδίου τῆς διοικητικῆς διοργανώσεως, τῆς ἐθνικῆς ἀμύνης, τῆς ἀνασυντάξεως καὶ προαγωγῆς τῶν οικονομικῶν καὶ παραγωγικῶν δυνάμεων τῆς χώρας κ. ἄ., ἡ ὁποία πρὸ δύο ἀκόμη ἐτῶν θὰ ἐφαίνετο σχεδὸν οὐτοπιστικῆ.

Ἡ ἀσυνήθης αὕτη διὰ τὴν Γιουγκοσλαβίαν κρατικὴ ἐνεργητικότης ἐφθάσε μέχρι τοῦ νὰ προκαλέσῃ εἰς τὸ ἐξωτερικὸν διαδόσεις περὶ δηθὲν ἐπιθετικῶν διαθέσεων τῆς Γιουγκοσλαβίας, ἃς ἐδέησε νὰ διαψεύσουν τὸσον ὁ ὑπουργὸς τῶν Ἐξωτερικῶν κ. Μαρίγκοβιτς ὅσον καὶ αὐτὸς ὁ Βασιλεὺς εἰς δημοσιογραφικὴν συνέντευξιν.

Κλυδωνιζόμενον ὑπὸ συνεχῶν κυβερνητικῶν καὶ φυλετικῶν διαμαχῶν, τὸ ἄλλοτε κράτος τῶν Σέρβων, Κροατῶν καὶ Σλοβένων εἶχε προκαλέσει τότε ἀντιθέτους ἀκριβῶς κρίσεις τοῦ ἐξωτερικοῦ. Οὕτω ἔγραφεν ὁ βαρῶνος Γκριζιγγερ, πρῶν πρεσβευτῆς τῆς Γερμανίας ἐν Βελιγραδίῳ, εἰς τὰ ἀπομνημονεύματά του «ὁ πόθος τῶν Σέρβων νὰ δημιουργήσουν ἐν κράτος οἶων διαστάσεων ἦτο τὸ μεσαιωνικὸν τοῦ Τσάρου Ντούσαν ἐπραγματοποιήθη. Θὰ δυνηθοῦν ὅμως νὰ τὸ διαφυλάξουν; Θὰ δυνηθοῦν νὰ τὸ ἐδραστηριοποιήσουν;». Ἡ δεκαετής νομοθετικὴ ἐργασία τῆς Σκουπίνας καὶ τὸ ἔργον τῶν 24 Κυβερνήσεων—ἀπὸ τοῦ Στόγιαν Πρότιτς μέχρι τοῦ Ἀββᾶ Κόροσετς—ὁμολογουμένως δὲν ἐπέτρεπε ὑπεράγαν αἰσιοδόξους προβλέψεις. Ὑπῆρξαν ἔτη, καθ' ἃ δὲν κατέστη δυνατὴ ἡ ψήφισις εἰμὴ ἐλαχίστου ἀριθμοῦ νόμων καὶ αὐτῶν περιορισμένης σημασίας, ἐνῶ ζωτικὰ ζητήματα τοῦ νεοσύστατου βασιλείου παρέμενον ἄλυτα καὶ ἐξέθετον εἰς κίνδυνον καὶ αὐτὴν τὴν ὑπόστασιν του. Ἀλλὰ αὐτὰ ἀνήκουν εἰς τὴν ἱστορίαν πλέον....

Ἡ κυρία προσπάθεια τοῦ σημερινοῦ καθεστώτος τείνει—ὑπὸ τὴν καθοδήγησιν τοῦ βασιλέως—κατὰ πρῶτον εἰς τὴν συγκράτησιν, σύσφιγξιν καὶ συσπείρωσιν τῶν συναποτελούντων τὴν Γιουγκοσλαβίαν σλαβικῶν στοιχείων, γύρω ἀπὸ τὸν θρόνον καὶ ἀπὸ ἐν ἐθνικὸν ἰδανικὸν—τὸν Γιουγκοσλαβισμόν. Ἐκτελεστικὰ ὄργανα τούτου εἶναι πλὴν τοῦ στρατοῦ, αἱ ἐπίσημοι ἐθνικαὶ ὀργανώσεις τῶν «Σόκολ» καὶ τῆς «Νάροδνα Ὀδβρανα», αἱ ὁποῖαι μετὰ τὴν διάλυσιν τῶν ποικιλοπλοίων παλαιῶν τοπικιστικῶν σωματείων κατέστησαν σήμερον ἰσχυρότατα κέντρα ἔλξεως τῆς νεολαίας καὶ τοῦ ἀνδρωθέντος πληθυσμοῦ, πού προσελκύετο πρὶν ἀπὸ τὰς πολιτικὰς λέσχας καὶ τὰ κόμματα. Ὑπὸ τὴν προεδρείαν τοῦ διαδόχου ὁ μὲν, τοῦ στρατηγοῦ Λ. Μήλιτς ὁ ἕτερος, οἱ δύο πανίσχυροί ἤδη ὀργανισμοὶ οὗτοι καθίστανται ὁλονὲν περισσότερον ἢ κοιτὶς τῆς «Νέας Γιουγκοσλαβίας».

Τὰ ἄλλοτε πολιτικὰ κόμματα, ἅτινα μετὰ τὸν θάνατον τοῦ Πάσιτς καὶ Ράδιτς εἶχον παραμείνει ἀκέφαλα, παρέλυσαν τελείως. Ὁ Δαβίδοβιτς, ὁ Πριμπίτσεβιτς ἢ ὁ Μάτσεκ καθίστανται, τοῦ χρόνου συνεργοῦντος, ἀπλαῖ ἱστορικαὶ ἀναμνήσεις. Διὰ τῆς ἀναδιοργανώσεως ἐξ ἄλλου τῶν ἀνεγνωρισμένων ἐκκλησιῶν καὶ θρησκευτικῶν κοινοτήτων ἐντὸς καθαρῶς θρησκευτικοῦ πλαισίου, ἀπεμακρύνθη ἡ καθολικὴ καὶ ἡ μουσουλμανικὴ ἐκκλησία ἀπὸ τὴν πολιτικὴν παλαίστραν, ὅπου τὰς εἶχον ὀδηγήσει ὁ Ἀββᾶς Κόροσετς καὶ ὁ Μέχμετ Σπάχο. Τὸ Καθολικὸν ἐπισκοπικὸν συνέδριον τῆς Ζαγαβρίας καὶ ἡ πρόσφατος ἐνθρόνησις τοῦ νέου Ρεῖς-οὔλ-Οὔλέμα ἐν Βελιγραδίῳ ἀπέδειξαν ὅτι οἱ πνευματικοὶ ἡγήτορες τῶν δύο θρησκειῶν ἠσπασθήσαν τὸ κήρυγμα τοῦ νέου καθεστώτος. Ἀποδυσθέντες οὕτω τῆς κηδεμονίας τῶν πολιτικῶν κομμάτων, ἐξησφάλισαν—ὅπερ οὐσιωδέστερον—ὑπὲρ τοῦ ποιμνίου των πλήρη ἐλευθερίαν κατὰ τὴν ἐξάσκησιν τῶν θρησκευτικῶν των καθηκόντων.

Ἐκ παραλλήλου μὲ τὴν ἐκτεθειῶσαν, βραίνει ἡ ἐκ τῶν βάθρων διοργανώσις τοῦ διοικητικοῦ συστήματος καὶ ἡ ἐκτελέσις δημοσίων ἔργων εἰς εὐρυτάτην ὄντως κλίμακα. Μία ἀπλῆ σιδηροδρομικὴ διαδρομὴ πείθει πάντα περὶ τούτου. Πλὴν τῶν μεγάλων ἔργων στρατιωτικῆς φύσεως, κάμνουν αἰσθηθῆναι τὰ διάφορα ὀδικὰ καὶ σιδηροδρομικὰ ἔργα, ὡς ἡ ἀσφαλτοστρωμένη ὁδὸς Βελιγραδίου—Σκοπίων καὶ Βελιγραδίου—Νόβισατ—Σουμπόιτσα, πρὸς ἐξυπηρέτησιν τοῦ τουρισμοῦ ἢ ἡ σιδηροδρομικὴ γραμμὴ Βελιγραδίου—Κάτταρο, ἔργον κολοσσιαῖον. Ἀδιακόπως κτίζονται κρατικὰ κτίρια, νοσοκομεῖα, ἐργοστάσια, ὡς τὸ θανατοσιον κρατικὸν καπνοκοπήτριον τῆς Νύσσης καὶ κυρίως γυμναστήρια καὶ σχολεῖα. Ἀπὸ τοῦ Μαρτίου ε. ἔ. ἐκτίσθησαν 241 νέα σχολικὰ κτίρια, εὐρίσκονται δὲ ὑπὸ κατασκευὴν ἕτερα 587. Πρὸς τούτοις ἐκτελοῦνται ἀπὸ τοῦ θέρους 1929 μεγάλα ἀποξηραντικὰ ἔργα εἰς τὴν περιοχὴν τοῦ Πάντσεβου. Πλὴν τῆς γιγαντιαίας γεφύρας τοῦ Παντσεβου ἐπὶ τοῦ Δουνάβεως, κτίζεται ἡ αἰωρουμένη Βελιγραδίου—Ζεμλίνου, ὡς καὶ 3 νέα γέφυραι ἐπὶ τοῦ Ἀξιοῦ. Μέχρι τοῦδε ἐκτίσθησαν γέφυραι συνολικοῦ μήκους 8 περίπου χιλιομέτρων. Ὁ πολιτικὸς ἀερολιμὴν τῆς πρωτευούσης καθίσταται διὰ προσφάτου ἐπεκτάσεώς του καὶ τῶν νέων ἐγκαταστάσεών του, ξενοδοχεῖον κ.λ.π. εἰς τῶν μεγαλυτέρων—ἡ «Βρέμε» γράφει τὸ μεγαλύτερον—τῆς ἡπειρωτικῆς Εὐρώπης. Αὐτὰ, διὰ νὰ μὴ ἀναφέρωμεν εἰμὴ δύο-τρία πού ἔχουμε πρόχειρα στὴ μνήμη.

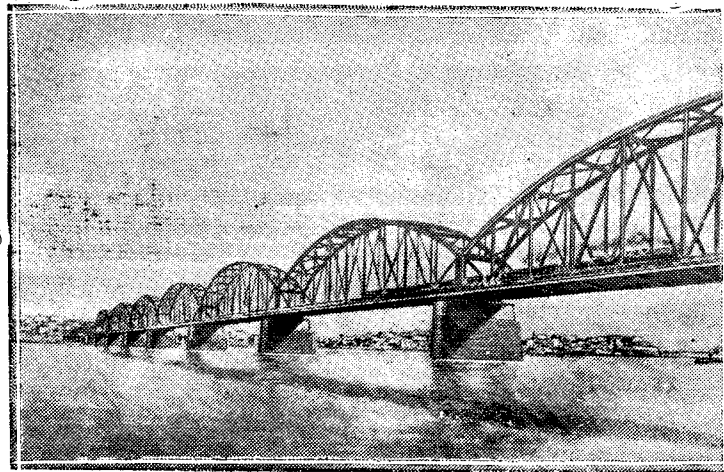
Κατὰ βάθος τὰ ἔργα αὐτὰ δὲν ἔχουν οὐδὲν τὸ ἐκπληκτικὸν εἰς μίαν χώραν, ὅπου ἡ ἔλειπαι παντελῶς, ἢ εἶχον περιέλθει συντεπεία τῶν πολεμικῶν περιπετειῶν καὶ τῆς πολυετοῦς κυβερνητικῆς ἀστοργίας εἰς ἀθλίαν κατάστασιν. Ἀλλ' ἡ ἔκτασις τῶν ἔργων τούτων ἐμβάλλει πολλούς, καὶ δικαίως, εἰς σκέψεις ὡς πρὸς τὴν οικονομικὴν ἀντοχὴν τῆς χώρας, εἰς στιγμὰς μάλιστα γεωργικῆς κρίσεως καὶ ἀνευ τῆς συνδρομῆς τοῦ διεθνοῦς κεφαλαίου. Κατ' αὐτὰς ἐγνώσθη ὅτι ἡ Διεθνὴς Τράπεζα τῶν ἑπανορθώσεων

ἀπέροψε τὴν αἴτησιν τῆς Γιουγκοσλαβίας ὅπως τῆς χορηγηθῆ δάνειον 40 ἑκατ. ἐλβετικῶν φρ. πρὸς χοῆσιν τῶν Μονοπωλίων τῆς.

Πλὴν ὅμως ὁ ἐμπορικὸς προϋπολογισμὸς τοῦ 1929 παρουσιάζει—κατ' ἐπίσημον στατιστικὴν—ἓνα περίσσευμα 327 ἑκατ. Δην., ἐνῶ τὸ εἰς χρυσὸν ἀπόθεμα τῆς «Νάροδνα Μπάγκα» ἠῤῥήθη ἀπὸ 613 ἑκατ. (1928) εἰς 1423 ἑκατ. (1929) διὰ τῆς εἰσροῆς κυρίως ἐμβασιμάτων τῶν εἰς Ν. Ἀμερικὴν μεταναστῶν, οἵτινες λαμβάνουν σπουδαῖον μέρος καὶ εἰς διαφόρους ἄλλας ἐθνικὰς ἐπιχειρήσεις, ὡς ἀτμοπλοϊκὰς κτλ. Ἡῤῥησαν ἐπίσης τὰ ἔσοδα τοῦ κράτους ἐκ μὲν τῆς ἀμέσου φορολογίας κατὰ 30% ἐκ δὲ τῆς ἐμμέσου κατὰ 18—20%. Κατ' αὐτὰς ἐδήλωσεν ὁ πεφημισμένος οἰκονομολόγος καθηγητὴς Φράγγες, ὅστις συμμετέχει εἰς τὴν παροῦσαν Κυβέρνησιν ὡς ὑπουργὸς ἀνευ χαρτοφυλακίου, ὅτι «ἡ Γιουγκοσλαβία θὰ εἶναι ἡ μόνη χώρα ἐξ ὄλων ὅσων συμμετέσχον εἰς τὸν Εὐρωπαϊκὸν πόλεμον, ἣτις θὰ προβῆ εἰς τὴν νόμου στα-

ψηφίαν ἐν τῷ ὑπουργικῷ συμβουλίῳ, ἐναντι τῶν ἑπτὰ Σέρβων ὑπουργῶν καὶ τοῦ πρωθυπουργοῦ.

Ἡ δεκάς αὕτη ἀποτελεῖται ἀπὸ προσωπικότητας κύρους καὶ ἐπιβολῆς ὡς ὁ κ. Νάϊδοφερ, ἡ «δεξιὰ χεὶρ» τοῦ μακαρίτου Στ. Ράδις, ὁ κ. Πρέκα, εἰς τῶν ἄλλοτε ἀντιπροέδρων τοῦ ραδιτσικῆς κόμματος καὶ τοποτηρητοῦ αὐτοῦ εἰς τὴν Βοσνοερζεγοβίνην καὶ ὁ βαρώνος Σβέγελ, μέλος ἐπιφανὲς τοῦ ἰδίου κόμματος. Ἐπειτα ὁ ὑπουργὸς τοῦ Ἐμπορίου καὶ Βιομηχανίας Δεμέτροβιτς, φίλος τοῦ Πριμίτσεβιτς, ἐσχάτως ὁ κυριώτερος παράγων τοῦ περιφήμου συνασπισμοῦ Ράδις-Πριμίτσεβιτς, ὁ Σλοβένος Σέρνετς πρόφην κληρικόφρων, ὁ Δρίγκοβιτς, μέλος τοῦ ἄλλοτε Κροατικῆς δημοσπονδιακοῦ κόμματος, ὁ ὑπουργὸς τῶν Οἰκονομικῶν κ. Σβερλιούγα, ὁ καθηγητὴς Φράγγες, ὁ κ. Σίμπενικ, ἄλλος ἐπιφανὴς ὁπαδὸς τοῦ Ράδις καὶ ὁ ὑπουργὸς τῆς Δικαιοσύνης Δρ. Σέροκιτς ἐκ Σεραγέβου. Ἐς προστεθῆ ὅτι ὁ Μπάνος τῆς Κροατίας εἶναι—ὄχι βέβαια κανέναν Σέρβος στρατηγὸς—ἀλλ' ὁ

Ἡ μεγάλη γέφυρα τοῦ Παντσέβου

θεροποίησιν τοῦ ἐθνικοῦ τῆς νομίματος χωρὶς νὰ προστρέξῃ εἰς ξένον κεφάλαιον».

Μολοντί συντείνει ἡ ἐπὶ τῶν ἄνω πεδίων προσπάθεια ἀρκούντως εἰς τὴν ἐπίτευξιν τοῦ σκοποῦ τῆς μεταπολιτεύσεως τῆς 6ης Ἰανουαρίου 1929, ἐντούτοις μόνον ἡ τελεία σερβοβουλγαρικὴ συνεργασία εἶναι φύσεως τοιαύτης ὥστε νὰ ἐξασφαλίσῃ τὴν πλήρη ἐπιτυχίαν τοῦ—ἀσφαλῶς οὐχὶ εὐχεροῦς—βασιλικῆς ἐγχειρήματος. Ὡς ἐπέσθην κατόπιν προσεκτικῆς ἐρεῦνης ἐν Ζαγαβρία καὶ εἰς τινὰς ἄλλας κροατικὰς πόλεις, τὸ μεταξὺ Κροατῶν καὶ Σέρβων μῖσος καὶ τὰ πάθη τῆς χθὲς, ἔχασαν πολὺ ἀπὸ τὴν ἄλλοτε δξύτητά των.

Ἡ Γιουγκοσλαβικὴ βασιλικὴ Κυβέρνησις ἐπιδαριλεύει—κυρίως ἀπὸ τῆς γνωστῆς δίκης κατὰ τοῦ Μάτσεκ—ἰδιαιτέρας περιποιήσεις εἰς τοὺς Κροάτας καὶ εἰς τὸν καθολικὸν τῶν κληρῶν, προκαλοῦσα διὰ τῶν ἐπιδεικτικῶν τούτων ἐνεργειῶν τῆς χαρακτηριστικὰ σχόλια ἐντεῦθεν τοῦ Σάβου ποταμοῦ. Ἐς πάρωμεν τὸν σχηματισμὸν τῆς Κυβερνήσεως. Οἱ «Πρέτσανοι», ὡς ἀποκαλοῦνται ὑπὸ τῶν Σέρβων ἀδιακρίτως ὅλοι οἱ ἀπὸ τὴν ἀντίπεραν ὄχθην τοῦ Σάβου, ἔχουν σήμερον μὲ δέκα ὑπουργικὸς θώκους τὴν τυπικὴν, πλειονο-

Κροάτης Δρ. Γιόσιπ Σίλοβιτς ὡς εἶναι ἐπίσης Κροάται ὅλοι οἱ ἀνώτεροι κρατικοὶ ὑπάλληλοι ἐν Κροατίᾳ.

Λίαν χαρακτηριστικὴ εἶναι ἡ ἀπόφασις νὰ μεταφερθῆ ἐπὶ τινα χρόνον ἡ Αὐλὴ εἰς τὸ Ζάγρεμπ, ὅπου ἠγοράσθη πρὸς τὸν σκοπὸν τούτου τὸ ἱστορικὸν μέγαρον τῶν Πόγκρατς. Παρεπιπτόντως θὰ σημειώσωμεν, ὅτι ὁ δήμαρχος τῆς Ζαγαβρίας, σήμερον ἐνθεῶμος θιασώτης τοῦ σημερινοῦ καθεστώτος, εἶναι ὁ ἴδιος ἐκεῖνος, ὅστις τὸ 1921 εἶχε τόσον θορυβωδῶς ἐναντιωθῆ εἰς τὴν ἀποστολὴν κροατικῆς ἀντιπροσωπείας εἰς Βελιγράδιον ὅπως λάβῃ μέρος εἰς τὴν κηδείαν τοῦ βυσιλέως Πέτρου Καραγεώργεβιτς!

Ἐκ τῶν ἄνω παραδειγμάτων—καὶ ὅσων ἄλλων θὰ δυνάμεθα νὰ προσθέσωμεν—προκύπτει σαφῶς ὅτι ὡς πρὸς τὴν πλευρὰν ταύτην, τὸ σημερινὸν καθεστὸς ἐξετίμησεν ἀρκούντως τὴν ἀνάγκην, ὅπως στηριχθῆ καὶ ἐπὶ τοῦ κροατικοῦ στοιχείου, ἵνα ἐπιχειρήσῃ ὁμοῦ μὲ τούτο—καὶ ὄχι εἰς πείσμα τούτου—τὴν ἐδραίωσιν τοῦ καὶ ἐξωτερικῆς δυσχερείας ἀντιμετωπιζόντος Γιουγκοσλαβικοῦ Κράτους.

Η ΑΠΟΣΤΟΛΗ ΤΩΝ ΝΕΩΝ ΧΩΡΩΝ ΣΤΗΝ ΟΡΓΑΝΩΣΗ ΤΟΥ ΣΥΓΧΡΟΝΟΥ ΚΡΑΤΟΥΣ

Του συνεργάτου μας κ. ΓΡΗΓ. Π. ΚΑΣΙΜΑΤΗ

Β'.

Ἐπροσπαθήσαμε στὸ πρῶτο μέρος τῆς μελέτης αὐτῆς (Ἰ. Νέαι Χῶραι., τόμος Α'. σελίδες 187—188) νὰ δώσουμε μιὰ γενικὴ ἰδέα τῆς ἐξέλιξης ποὺ χαρακτηρίζει τὴν κοινωνικὴ ζωὴ τῆς ἐποχῆς μας. Συμπέρασμα τῆς προσπάθειας αὐτῆς ἔβγαξε ἡ τάση ποὺ δείχνει τὸ σημερινὸ κράτος γιὰ μιὰ ὀλίγον διαφορετικὴ διαμόρφωσίν του, σύμφωνη μὲ τὶς νέες κοινωνικὲς καὶ οἰκονομικὲς συνθήκες. Γιὰ μᾶς, ἡ τάση αὐτὴ εἶνε ἡ μεταβολὴ τῆς βάσης στὴν ὁποία στηρίζεται ὁ κρατικὸς ὀργανισμὸς: ὡς τὰ τώρα ἦταν τὸ ἄτομο, σήμερον τὴ θέση του τὴν πέρνει ἡ κοινωνικὴ τάξη.

Βέβαια ἓνα ξεκαθάρισμα τῆς ἐννοίας αὐτῆς ποὺ μᾶς παρουσιάζεται προωρισμένη νὰ παῖξῃ τόσο σημαντικό, κατὰ τοὺς ἰσχυρισμούς μας, ὄλο, θὰ ἦταν ἀπαραίτητο, θὰ ἀπαιτοῦσε ὅμως λεπτόλογη ἀνάλυση, ποὺ δὲν ἔχει τὴ θέση τῆς ἐδῶ. Ἐνας πρόχειρος ὀρισμὸς μονάχα, εἶνε ἀρκετός. Λέμε κοινωνικὴ τάξη, τὸ σύνολο τῶν προσώπων ποὺ συνδέονται, γιὰ τὸν ἓνα ἢ τὸν ἄλλο λόγο, μὲ τὰ ἴδια οἰκονομικὰ καὶ ἠθικὰ συμφέροντα. Αὐτὸ βέβαια δὲν σημαίνει πὼς ἡ κοινωνικὴ τάξη εἶνε μονάχα τὸ ἄθροισμα τῶν προσώπων αὐτῶν. Τοῦναντίον, ὅπως μιὰ κοινωνία εἶνε, κατὰ τὴν ἀντίληψη τοῦ Durkheim, καί περισσότερο ἀπὸ τὸ ἄθροισμα τῶν ἀτόμων ποὺ τὴν συγκροτοῦν, ἔτσι καὶ ἡ κοινωνικὴ τάξη ἔχει μιὰ ξεχωριστὴ ὄντοτητα, εἶνε μὲν τὸ ἀπλῶς οἰκονομικὸ τῆς ἐναρμόνισης τῶν διαφόρων τιμημάτων τῆς, μὰ εἶνε ἀκόμα καὶ ἡ ἀνεξάρτητὴ ἐκδήλωση μιᾶς δυναμικῆς ἀλληλουχίας.

Τὰ στοιχεῖα ποὺ μποροῦν νὰ χρησιμοποιήσουν γιὰ διακριτικὰ γνωρίσματα μιᾶς κοινωνικῆς τάξης εἶνε σύνθετα. Εἶνε πρῶτα οἱ ὕλικοι παράγοντες τῆς ὄντολογικῆς κατάταξης, ὕστερα, σὲ δευτέρου βαθμίδου χωρισμοῦ ἰσοδύναμων ὕλικα ὁμάδων οἱ ἠθικοὶ (ἱστορικοὶ, οἰκογενειακοὶ κλπ.) συντελεστές τῆς. Τέλος τρίτη καὶ βασικώτερη διάκριση εἶνε ἡ κοινωνικὴ, δηλαδὴ ἡ ἐπαγγελματικὴ, τεχνικὴ, μορφωτικὴ, καὶ

οἰκονομικὴ διαφοροποίηση. Ὅσο ἡ διαφοροποίησις αὐτὴ εἶνε μικρότερη τόσο πλεονεκτήματα σημασία πέρνει σὲ δύναμη καὶ σὲ ὄγκο καὶ σὲ κοινωνικὴ τάξη.

Ἐλέγαμε στὸ τέλος τοῦ πρώτου μέρους πὼς ἡ διαφοροποίησις αὐτὴ εἶνε μικρότερη στὶς νέες χῶρες; καὶ πὼς αὐτὸ ἀποτελεῖ τὸ πρῶτο στοιχεῖο, ποὺ κάνει πλεονεκτικὴ τὴ θέσιν τῶν μερῶν αὐτῶν γιὰ τὴν ὀργάνωσιν τοῦ σύγχρονου κράτους. Πραγματικὰ μιὰ μονάχα ματιὰ στὶς ἀτελέστατες ἄλλωστε στατιστικὲς ποὺ διαθέτουμε γιὰ τὴ Μακεδονία, τὴ Θράκη καὶ τὴν Ἡπειρὸ μᾶς πείθει πὼς τὸ κοινωνιολογικὸ ξεχώρισμα τοῦ πληθυσμοῦ τους εἶνε ἀπλοῦστατο. Ἀγρότες λογῆς-λογῆς, γεωργοί, κτηνοτρόφοι, καπνοπαραγωγοὶ στοὺς ὁποίους οἱ ἀπαλλοτριώσεις κ' οἱ ἐγκαταστάσεις ἀνοίξαν τὸ δρόμο τῆς μικροεπιχείρησης, μὰ ποὺ βρίσκονται ὅλοι σὲ ὁμοιο χαμηλὸ σημεῖο οἰκονομικῆς ἀντοχῆς, ἐργάτες μὲ ὅλα τὰ χαρακτηριστικὰ τοῦ προλεταρίου, παραγωγοὶ ἰέλως μεγάλων ἐκτάσεων, ποὺ ἔμειναν παρὰ τοὺς περιορισμούς σὲ σημαντικό ἀριθμὸ, νὰ οἱ χαρακτηριστικοὶ παράγοντες τῆς οἰκονομικῆς σύνθεσης τῶν νέων χωρῶν. Ἐνῶ στὴν ἄλλην Ἑλλάδα ἓνα ἐκτεταμένο μικροεμπόριο ἔχει τυπώσῃ τὴ σφραγίδα του στὸν οἰκονομικὸ μᾶς ὀργανισμὸ, στὶς νέες χῶρες κυρίαρχη εἶνε μὲ τὴ μιὰ ἢ τὴν ἄλλη μορφή τῆς ἡ παραγωγή.

Τὸ πρᾶγμα ἔχει μεγάλη σημασία. Γιὰ τὸ ἀπὸ τοὺς παραγωγούς αὐτοὺς ποὺ εἶνε δυνατὸ νὰ κατατάξουμε σὲ ὀρισμένους πέντε, δέκα, δεκαπέντε τάξεις, μποροῦμε νὰ ζητήσουμε τὴν ἑνιαία κ' ὁμοιομορφὴ ἐμφάνισιν, τὸ ὑποχρεωτικὸ συνδικάτο ἀκόμα (ποὺ θὰ ἦταν ἴσως τὸ συντελεστικώτερον μέσο γιὰ μόρφωση καθολικῆς συνείδησης), ἐνῶ ἀπὸ τοὺς μικροεμπόρους καὶ τοὺς μικροεπιχειρηματίες, ποὺ εἶνε λίγο ἀπ' ὅλα, τῆς ἄλλης Ἑλλάδας (ἐξαιροῦμε βέβαια ὀρισμένους περιφέρειες σὰν τὶς σταφιδοπαραγωγικὲς καὶ ἐλαιοπαραγωγικὲς) εἶνε δύσκολο χωρὶς μεθοδικὴ καὶ μακρὰ προεργασία νὰ γυρέσουμε τέτοιο πρᾶγμα, ἢ νὰ ἐπιτύχουμε καί τὸ

συντελεστικὸ στὴ γενικὴ πρόοδον. Ὅποιος λείπει ἐμπόριο σήμερον, λείπει ἀτομισμὸ καὶ μάλιστα ἀτομισμὸ ἀνεπτυγμένον, ποὺ δύσκολα μπορεῖ νὰ μῆ σὲ σοβαρὴ ἐπαγγελματικὴ πειθαρχία καὶ ἀπόδειξη, ἡ δρᾶσις τῶν ἐμπορικῶν, ἰδίως ὅμως τῶν ἐπαγγελματικῶν ἐπιμελητηρίων, ποὺ οἱ ἐνέργειές τους, ὠφέλιμες ἄλλωστε καὶ πετυχημένες κατὰ κανόνα, δὲν ἀπηχοῦν καμμιά ὁμαδικὴ προσπάθεια παραγωγικῆς βελτίωσης μὲ τὶς ἀπλῆς ἀντιλήψεις τῶν κυριωτέρων τους ἡγετῶν. Ἀντίθετα στὰ κύρια παραγωγικὰ ἐπαγγέλματα, ἡ ἔνωση, ὅταν γίνεται μὲ τὶς κατάλληλες συνθήκες, παρουσιάζει τὸ καλὸ, ὅτι προάγει τὴν παραγωγή σὲ βαθμὸ ἀπίστευτα σημαντικό, ἐνῶ ἐκμηδενίζει τὰ μειονεκτήματα τῆς ἀτομικῆς ἐκμετάλλευσης. Στὴ γεωργία π.χ. ἡ ὀρθολογιστικὴ ὀργάνωσις δὲν μπορεῖ νὰ γίνῃ νοητὴ παρὰ μόνον μὲ τὴν ἐκτεταμένη καλλιέργεια καὶ γι' αὐτὸ ἐφαρμόσθηκε ἐκεῖ μονάχα, ποὺ ὑπάρχουν μεγάλες καλλιέργειες, ὅπως π.χ. στὴ Γερμανία, ὅπου ἡ ἰσχύουσα νομοθεσία προσπαθεῖ νὰ ἀποτρέψῃ μὲ διάφορα δικαιώματα προτιμήσεως καὶ ἄλλα μέσα τὸν μεγάλον τεμαχισμὸ τῆς καλλιεργήσιμης γῆς. Οἱ ὀρθόδοξοι οἰκονομολόγοι τὴν διόρθωσιν τοῦ τεμαχισμοῦ αὐτοῦ τὴν ζήτησαν μὲ τὴ συγκέντρωσιν μεγάλων ἐκτάσεων στὸ ἴδιο πρόσωπον. Ἀντίθετα οἱ σύγχρονοι ἰδέες συμβιβάζουν ἀπόλυτα τὴν ὑπαρξὴ τῆς ἀγορικῆς μικροῦ ιδιοκτησίας μὲ τὴν ἐκτεταμένη καλλιέργεια καὶ βρίσκουν τὸν συνδυαστικὸν κρῖνον στὸ παραγωγικὸν συνδικάτο, μὲ τὴν προστασία, τὴν ἐνίσχυσιν καὶ τὴν παρακολούθησιν τοῦ κράτους, ποὺ ἀφίνοντας τὸν παλιὸν του καθαρὰ πολιτικὸν ὄλο, γίνεται περισσότερο οἰκονομικὸ καὶ τεχνικόν.

Ἀπὸ ὅλες τὶς μεριεὶς ἀκούγονται οἱ φωνῆς πὼς ἡ γεωργία περνάει κρίσιν. Κρίσις ὑπερπαραγωγῆς, ὑποκατανάλωσης, πτώσεως τιμῶν, κρίσις πολὺπλευρῆ ποὺ δὲν λύνεται οὔτε μὲ θεωρητικὲς ἀντιγραφὰς πολυπλόκων συστημάτων οὔτε μὲ τὴν δημιουργία γραφείων καὶ παραγραφείων ποὺ μοναδικὸν λόγον μποροῦν νὰ ἔχουν τὴν πρακτικὴν δικαιολογίαν τῶν ὀλοῶν θεωρητικῶν ἀνακαλύψεων, ὅπως ἡ πρωθύστερη ἰδρυσις τοῦ Donogoo, εἶχε στὸ ὁμώνυμον ἔργον τοῦ Jules Romains, μοναδικὸν σκοπὸν τὴν ἐκλογὴν τοῦ ἥρωα του στὸ Ἰνστιτούτο, μὲ τὴν ἀπόδειξιν τῆς ὑπαρξῆς τῆς πόλης αὐτῆς

πού ὁ σοφὸς γεωγράφος εἶχε περιγράψει εἴκοσι χρόνια πρὶν χριστῆ... Οἱ γεωργοί, στὰ περισσότερα κράτη, σὲ κείνα ἰδίως πού ἔκαναν ἀπαλλοτριώσεις εἶνε κατάχραιοι. Ἡ ἴδρυσή παντοῦ Τραπεζῶν Ἀγροτικῆς πίστεως τὸ δείχνει. Στὴ Ρουμανία μάλιστα, ὅπου μόλις τώρα ἐτοιμάζεται Ἰδρυμα Ἀγροτικῆς πίστεως, συζητεῖται σοβαρὰ ἡ περίπτωση μερικῆς σεισάχθειας. Μόνη λύση πού μπορεῖ νὰ βρεθῆ τοῦλάχιστον γιὰ τὰ κράτη πού δὲν εἶνε γεωργικὰ αὐτάχρονα, εἶνε ἡ ἐπιφελέστερη, ἀφθονώτερη, καὶ φτηνότερη παραγωγή καὶ ἡ συστηματικώτερη ἐκμετάλλευση. Γιὰ τὴν πρώτη ἐδώσαμε τὰ στοιχεῖα παραπάνω: Συνεταιρισμός, στὴν ἀνάγκη ὑποχρεωτικός, ἐντακτικὴ, ἐκτεταμένη καὶ συγχρονισμένη καλλιέργεια μὲ τὴ βοήθεια καὶ τὸν ἔλεγχο τοῦ Κράτους. Ἡ δεύτερη, ἡ συστηματικώτερη ἐκμετάλλευση δηλαδή καὶ ἡ ἐπιτυχέστερη διάθεσις τῶν προϊόντων εἶνε ἐξ ἴσου σημαντικὴ μὲ τὴν παραγωγή. «Εἶνε ἀνώφελο νὰ παράγουμε, ὅταν δὲν ξέρουμε νὰ πουλάμε» ἦταν τὸ σύνθημα πού κράτησε στὸ τελευταῖο διεθνὲς φρουτολογικὸ συνέδριον τῆς Λιέγης. Μὰ καὶ ἡ ἀποψη αὐτὴ δὲν ἔχει ἀλλοῦ τὴ βάση της παρὰ στὴ μεταβολὴ τῶν ὄρων τῆς καλλιέργειας, πού ἀπὸ ἀτομικὴ πρόετι νὰ γίνῃ συλλογικὴ. Ὅπως ἡ χρησιμοποίηση τῶν τελειότερων μηχανημάτων γιὰ τὴν παραγωγή, ἔτσι καὶ ἡ τυποποίηση, ἡ καλύτερευση τῆς ποιότητος καὶ ἡ καλύτερη σκευασία τῶν προϊόντων, θὰ ἐπιτευχθῆ μόνο μὲ τὴ συλλογικὴ, καλλιέργεια, μὲ τὸ συνεταιρισμὸ, ὁ ὁποῖος θεωρούμενος κρατικὴ λειτουργία καὶ ἔχοντας τὴ βοήθεια τοῦ Κράτους θὰ ἐκμηδενίσῃ τὰ κακὰ ἀποτελέσματα γιὰ τὴν παραγωγή τοῦ τεμαχισμοῦ τῆς καλλιεργήσιμης γῆς.

Ἔτσι τὸ σύγχρονον κράτος πού προχωρεῖ μὲ βήματα γοργὰ στὴν τεχνικοποίησίν του μὲ τὴ υιορφή τῆς συνδικαλιστικῆς συγκρότησης τῶν κοινωνικῶν τάξεων βρίσκει στὶς νέες χώρες τὸ καλύτερον δυνατὸ ἔδαφος. Γιὰτὶ ἀκόμα παράλληλα μὲ τὶς οικονομικὰς αὐτὰς συνθηκὰς πού σπρώχνουν στὴ μεταρρύθμιση, ὑπάρχει καὶ τὸ πιὸ ἀγνὸ ἀνθρώπινον ὕλικόν, πού δὲν ἔχει ἀκόμα, ἰδίως μετὰ τὴν ἐγκατάστασιν τῶν προσφύγων, ἐντελῶς σφουρηλατηθῆ πολιτικά, μὰ πού μπορεῖ νὰ δώσῃ τὴν ἀφετηρία καλύτερων καὶ πιὸ ξάστε-

ρων ἰδεῶν πάνω στὰ πολιτικὰ πράγματα τοῦ τόπου μας. Ὁ Kayserling, σ' ἓνα τελευταῖον βιβλίον του ἐξετάζοντας τὴν Ἑλλάδα προφητεύει πὼς οἱ μεγάλοι ἄνδρες τοῦ Ἑλληνικοῦ μέλλοντος θὰ βγοῦν ἀπ' τὸν προσφυγικὸν κόσμον. Μεταφέροντες τὴν προφητεία αὐτὴ σὲ πεζότερον ἐπίπεδο μποροῦμε νὰ ποῦμε, ὅτι ἔχουμε ὅλα τὰ στοιχεῖα νὰ ἐλπίζουμε, πὼς στὴν ἀναδιοργάνωσιν τοῦ κράτους μας τὸν ἀποτελεσματικώτερον ὀρὸν θὰ τὸν παίξουν οἱ νέες χώρες. Ὅταν ὀργανωθῆ σ' αὐτὰς ὁ ὕγιος συνδικαλισμὸς τοῦ τοῦ παραγωγοῦ τοῦ κάμπου καὶ τῆς πόλης μποροῦμε νὰ ἐλπίζουμε πὼς θ' ἀνατείλῃ παράπλευρα στὴν τοπικὴ ἀποκέντρωσιν πού φιγουράρει γιὰ πολιτικὴ πανάκεια στὶς παντιέρες ὅλην μας τῶν κομμάτων καὶ ἡ νεανικὴ ἀποκέντρωσιν, πρωταρχικὴ βάση τῆς κανονικῆς λει-

τουργίας μιᾶς ἀξίας τοῦ ὀνόματός της ἐπαγγελματικῆς ἀντιπροσωπεύσεως ἢ ἐνὸς σοβαροῦ Οἰκονομικοῦ Συμβουλίου.

Δὲν ξέρουμε ἀν ἡ καρλαυλικὴ προφητεία τοῦ Γερμανοῦ φιλοσόφου γιὰ τοὺς πρόσφυγες θὰ πραγματοποιηθῆ. Μὰ πιστεύουμε πὼς οἱ νέες χώρες θὰ γίνουν ἀναπόφευκτα οἱ κύριοι παράγοντες τῆς ἀνορθώσεως πάνω στὶς νέες ἀρχὰς τοῦ κρατικοῦ συνδικαλισμοῦ. Ἐκεῖνος πού γράφει τὶς γραμμὰς αὐτὰς, δὲν καταγεται ἀπὸ τὶς νέες χώρες. Ἴσως γι' αὐτὸ ἡ γνώμη του ἔχει κάποιαν ἀξία.

ΓΡΗΓ. Π. ΚΑΣΙΜΑΤΗΣ

Παρίσι 15. XII. 30.

Σ. Ν. Χ. Στὸ προηγούμενον ἄρθρον τοῦ ἐκλεκτοῦ συνεργάτου μας ἔγιναν κάμποσα τυπογραφικὰ λάθη, γιὰ τὰ ὁποῖα νὰ μᾶς συγχωρῆ. Στὸ προσεχὲς θὰ κάνουμε τὶς ἀναγκαῖες διορθώσεις.

Ἡ ΣΧΟΛΗ ΤΩΝ ΠΟΛΙΤΙΚΩΝ ΕΠΙΣΤΗΜΩΝ

Ἡ Ἰδέα τῆς ἰδρύσεως Σχολῆς Πολιτικῶν Ἐπιστημῶν, συναντᾶται ἤδη ἀπὸ τῆς ἐποχῆς τοῦ ἀειμνήστου πολιτικοῦ Χαρίλ. Τρικοῦπη, ἀλλὰ ἐν ἐμβρυαδίαι ἀκόμη γαταστάσει.

Ἐκτοτε ἡ εὐγενής αὐτὴ σκέψιν ἀπησχόλησεν εἰς διαφόρους ἐποχὰς ἐξέχοντας πολιτικὸν (Ε. Βενιζέλον) καὶ μεγαλοπράγμονας ἰδιώτας, ἐμπεποτισμένους ἀπὸ τὰ Ὑψηλά Ἰδεώδη καὶ τὸν ἀνώτερον προορισμὸν τῆς Ἑλληνικῆς Φιλῆς.

Διάφορα ὁμῶς ἱστορικὰ γεγονότα, ὡς οἱ Βαλκανικοὶ πόλεμοι, ἐμσολάβησαν ἵνα, διὰ τῆς αἰγλης των, ἐξουδετερώσῃν κάθε παλμὸν πνευματικῆς ἀναγεννήσεως τοῦ μικροῦ Ἑλληνικοῦ κράτους καὶ πᾶσαν ἀξίειανον προσπάθειαν, πρὸς αὐτὴν τὴν κατεψύθησιν στρεφόμενῃ. Συνέπεια αὐτοῦ ὑπῆρξεν ἡ ἀδοξος ἐγκατάλειψις ἐνὸς μεγαλεπήβολου σχεδίου, ἐπὶ μακρῶν σειρᾶν ἐτών.

Ἐν τούτοις ὁμῶς ἡ λανθάνουσα ἐκείνη σκέψιν εἰς μερικὸν ἐκ τῶν ἀνδρῶν τούτων, ἐξεδιήλανετο ἐκ νέου καὶ κατὰ τρόπον ἐντονώτερον τὸ 1924. Κατὰ τὸ ἔτος τοῦτο, ὁ κ. Γ. Φραγκοῦδης, ἐκλεγείς βουλευτῆς Ἀθηνῶν, ἔθετεν ὡς μοναδικὸν μέλημα τῆς ὅλης του δρασεως, τὴν ἀνάληψιν καὶ πραγμάτωσιν τοῦ ἐγκαταλειφθέντος σχεδίου.

Ἰδρύσας τὴν Ἐταιρείαν «Ἐκπαιδευτικὴ Ἀναγέννησις» διὰ τὸν σκοπὸν τούτον, ἐξώρησε πρὸς ὅλας τὰς χώρας ὅπου ὑπάρχουν ἑλληνικαὶ ἐστίαὶ καὶ πάλαι Ἑλληνικὴ συνείδησις, ζητῶν τὴν συνδρομὴν ὅλων διὰ τὸ ὑψίστης σημασίας μελετώμενον Ἔργον.

Τὸ Ἔργον τοῦτο ἦτο χαλεπὸν, καὶ αἱ ἀπογοητεύσεις ἐκ τῆς μακρᾶς σταυροφορίας ἀλλεπάλληλοι, ἀλλὰ ἡ Πίστις ἐπὶ τὸν τελικὸν θριαμβὸν ἀδιστάδευτος. Πράγματι, τὸ τέλος ἤμειψεν

ὅλους τοὺς μὀχθους καὶ ἐδικαιολόγησε κάθε ἐλπίδα τοῦ ἐνθουσιώδους ἱεραποστόλου τῆς Ἐυγενούς αὐτῆς Ἰδέας. Διότι ὁ κ. Γ. Φραγκοῦδης κατόρθωσε νὰ συλλέξῃ τὸ ποσὸν τῶν 1.500.000 δρ. ἐκ τῶν ἐράνων τούτων τῶν ἀπανταχοῦ ὁμογενῶν καὶ νὰ τὸ αὐξήσῃ βραδύτερον εἰς τὸν σεβαστὸν ἀριθμὸν τῶν 3 ἑκατομμ. (μὲ 500 χιλ. ἐξ ἐνυποθήκου δανείου τῆς Κτηματικῆς Τραπεζῆς καὶ 1 ἑκατομμ. δωρεᾶς τοῦ κράτους).

Διὰ τοῦ ποσοῦ τούτου ἠγοράσθη τὸ οἰκόπεδον καὶ ἐκτίσθη τὸ σημερινὸν Μέγαρον τῆς σχολῆς, τῆς ὁποίας ὁ προορισμὸς εἶναι ἤδη γνωστὸς εἰς πάντας τῶσων ἐκ τῶν φυλλαδίων καὶ διαφόρων ἄλλων δημοσιεύσεων τῆς Σχολῆς ὅσον καὶ ἐκ τοῦ φρασιμμένου λόγου, τὸν ὁποῖον ὁ διευθυντῆς τῆς ἐξεφώνησε κατὰ τὰ ἐπίσημα ἐγκαίνια αὐτῆς παρουσία τοῦ κ. Προέδρου τῆς Κυβερνήσεως, πολλῶν ὑπουργῶν καὶ ἐκλεκτοῦ ἀκροατηρίου. Δηλαδή ἡ εἰδίκευσις ἀνωτέρων ὑπαλλήλων τοῦ Κράτους εἰς τοιαύτην ἢ τοιαύτην Ἐπιστήμην, ἡ παρασκευὴ πολιτικῶν ἀνδρῶν—ὄχι βεβαίως διότι οἱ τελευταῖοι αὐτοὶ σπανίζουσιν εἰς τὴν μικρὰν Ἑλλάδα, ἀλλὰ διότι πλείστοι ἐξ αὐτῶν δὲν ἴστανται εἰς ὄφειλαν νὰ εἶναι πνευματικὸν καὶ ἠθικὸν ἐπίπεδον—Καὶ τέλος ἡ Σχολὴ τῶν Πολιτικῶν Ἐπιστημῶν ἔρχεται ὡς ἀρωγὸς τοῦ κράτους εἰς τὴν Πνευματικὴν ἐν γένει ἐξύψωσιν τῆς Ἑλληνικῆς κοινωνίας, διὰ τῆς ἀσφαλούς καθοδηγήσεως τῆς νεολαίας, πού παραπαίει μέσα εἰς τὴν νοσηρὰ περιβάλλοντα τῆς πνευματικῆς ἀναρχίας, εἰς ὕγιεις λευμῶνας πνευματικῆς ἀνθίσεως.

Αὐταί, ἐν ὀλίγοις, εἶναι αἱ κατευθύνσεις πρὸς τὰς ἐποίας θὰ στραφῆ ἡ Σχολὴ διαπνεομένη πάντοτε ἀπὸ τὰς

Ο ΣΧΟΛΙΚΟΣ ΚΗΠΟΣ ΚΑΙ Η ΕΠΙΔΡΑΣΙΣ ΤΟΥ

Του δημοδημοδασκάλου κ. ΜΙΑΤ. ΠΑΠΑΘΑΝΑΣΙΟΥ

Ἡ Μακεδονικὴ Ἐκπαιδευτικὴ Ἐταιρία ἀφ' ὅτου συνεστήθη ἐδῶσεμεγάλην προσοχὴν εἰς τὴν ἰδρύσιν σχολικῶν κήπων καὶ τοῦτο γιὰ διέγνωσε τὰ μεγάλα κατὰ τὰ ὅποια περνοῦν οἱ μαθηταὶ καλλιεργοῦντες αὐτούς. Ὅχι μόνον οἱ μαθηταὶ, ἀλλὰ καὶ οἱ χωρικοὶ γιὰτι βλέποντες τοὺς σχολικοὺς κήπους περιουρ μαθήματα, δηλ. μαθαίνουν κι' αὐτοὶ πῶς νὰ καλλιεργοῦν

ἀρχὰς τὰς ὁποίας διατύπωσεν μετὰ τὴν διακρίνουσαν αὐτὸν ὡμὴν εἰλικρίνειαν, ὁ Διευθυντὴς αὐτῆς... «Ἡ σχολὴ λέγει ὁ κ. Φραγκοῦδης, ἐρχεται νὰ διδάξῃ τὴν πνευματικὴν ἐπανάστασιν ὅπως δημιουργήσωμεν νέα Ἕθνη... Εἴμεθα ἐναντίον τῶν ἐκφυλιστικῶν τάσεων, τοῦ πνευματικοῦ ἐκφυλισμοῦ τῶν ἄνω καὶ τῶν ἀναρρετικῶν τάσεων τῶν κάτω...»

Καὶ ἡ δροσιὰ τῶν ὕγιων αὐτῶν λόγων μέσα στον θλιβερὸν πνευματικὸν μαρασμόν, ἀφύπνισε πολλὰς ψυχὰς ἀνὰ τὸ Πανελλήνιον. Ἀθροαὶ ὑπῆρξαν αἱ προσελεύσεις πρὸς ἐγγραφὴν νέων διψῶντων ὑγιὰ μόρφωσιν καὶ πρεσβυτέρων, δι' ἐπαύθησιν γνώσεων καὶ ὑπαλλήλων δημοσίων ἀλλὰ καὶ ἰδιωτικῶν διὰ τὴν ἄριωτέραν κατάρτισίν των. Τὸ βιβλίον ἐγγραφῶν τῆς Σχολῆς φέρει ὑπὲρ τοῦς 50 τὸν ἀριθμὸν τῶν δημοσίων καὶ ἰδιωτικῶν ὑπαλλήλων, ἐγγραφέντων διὰ τὸν ἀνωτέρω σκοπὸν. Δὲν ἀπομένει πλέον παρὰ ἡ ἀνάμιον τῶν ἀγαθῶν καρπῶν, τοὺς ὁποίους ὀλοι, μετὰ πεποίθησιν, ἀναμένομεν ἀπὸ τὴν λειτουργίαν τοῦ Ἀνωτάτου τούτου Ἰδρύματος.

Ὅτι δὲ ἡ Σχολὴ τῶν Πολιτικῶν Ἐπιστημῶν θὰ πραγματοποιήσῃ τὰς ὑψηλὰς αὐτῆς ἐπαγγελίας, τοῦτο ἐγγυᾶται ἡ δραστηριότης τοῦ Διευθυντοῦ καὶ ἐμφυχωτοῦ τῆς. Τοῦτο ἀκόμη ἐγγυῶνται ἡ διεθνὴς κύριος προσωπικότης τοῦ πρυτάνεως αὐτῆς κ. Σ. Σεφεριάδη καὶ ἡ περὶ αὐτὸν ἐκλεκτὴ φάλαγξ τῶν Καθηγητῶν, τοῦ Ἐθνικοῦ μας Πανεπιστημίου καὶ τῶν νεωτέρων τοιούτων, οἱ ὅποιοι μετὰ ἐνθουσιασμόν ἐνεστερνίσθησαν τὸ εὐγενὲς Ἰδεῶδες τῆς εὐδοξίας τοῦ ἔργου. Ἐγγυῶνται τέλος αὐτὸ καὶ αἱ φάλαγγες τῶν ὑπερδιακοσίων μέχρι τοῦδε σπουδαστῶν ἐν αὐτῷ οἱ ὅποιοι ἀνελλιπῶς παρακολουθοῦν, μετὰ ἀδιάπτωτον τὸ ἐνδιαφέρον καὶ μετὰ αὐξήσιν δσημέραι τὸν ζήλον, ὅλα τὰ ἐν αὐτῇ διδασκόμενα ἐκλεκτὰ μαθήματα.

ΕΙΔΙΚΟΣ

τοὺς κήπους των. Αὐτὴ ἡ πρωτοβουλία τῆς Μ.Ε.Ε. φάνηκε εὐεργετικὴ καὶ στοὺς μαθητὰς καὶ εἰς τοὺς χωρικοὺς.

Σχολικὸς κήπος!! Μία λέξις τόσο ἀγαπητὴ καὶ μαγευτικὴ στὰ σχολεῖα. Μία λέξις ποὺ ἔχει κυριαρχήσει σ' ὅλα τὰ σχολεῖα· κι' σ' αὐτὰ ἀκόμη ποὺ δὲν ἔχουν μέρος νὰ φιλοξενήσουν αὐτὴ τὴν εὐεργετικὴν λέξι. Οἱ περισσότεροὶ δασκάλοι ποὺ ἔτυχε νὰ βροῦν ἐκτασὴ ἔχουν κάμει κήπους, γιὰτι μεγάλες εἶνε οἱ ὠφέλειες ποὺ ἀποκομίζουσι οἱ μαθηταὶ ἀπὸ τὴν συντήρησιν ἑνὸς καλοῦ κήπου. Σελίδες δλόκληρες δὲν ἀρκοῦν γιὰ νὰ ἐκθέσῃ κανένας τίς μεγάλες ὠφέλειες! Καλλιεργόντας οἱ μαθηταὶ ἕνα ὠραῖο σχολικὸ κήπο, ἀποκοτοῦν τὴν πλεόν ἀναγκαῖα καὶ εὐγενικὰ ἐξὴ τοῦ ἐργάζεσθαι ἢ ὁποῖα σὲ μᾶς τοὺς Ἕλληνας δὲν ἀπαντάται δυστυχῶς σὲ μεγάλο βαθμό. Ἀποκοτοῦν καὶ συνηθίζουσι τὰ παιδιὰ ὅχι μόνον στὴν ἀτομικὴ ἐργασία, ἀλλὰ καὶ στὴν ὁμαδική.

Καὶ ὅταν τὰ παιδιὰ ἐργάζονται ὁμαδικὰ ἀποκοτοῦν ἕνα συνεκτικὸν δεσμὸ ἀναμεταξύ των, ἦτοι τὴ ἀλληλεγγύη καὶ ἀλληλοβοήθεια ποὺ εἶνε ἕνα κύριο γνώριμα τοῦ εὐγενῆ πολιτισμοῦ.

Γιὰ τὸν διδάσκαλο ἀνοίγεται ἕνα εὐρὸν πεδὸν δράσεως. Μετὰ τὴν καλλιέργειαν τοῦ κήπου μπορεῖ νὰ κάμῃ πλεῖστες ὁσες παιδαγωγικὰς παρατηρήσεις, μπορεῖ νὰ μελετήσῃ ἀνεπιρέαστα τὴν ἀτομικότητα καθὲ μαθητοῦ, καὶ νὰ σχηματίσῃ σαφῆ ἰδέα γιὰ καθὲ μαθητή.

Ὅταν τὸ παιδί ἐργάζεται τὸ μεριδίον τοῦ μόνο του, προσπαθεῖ νὰ τὸ παρουσιάσῃ στὸν δάσκαλο ὅσο τὸ δυνατόν τελειότερον καὶ ὡμορφότερον.

Καὶ ὅταν τὸ παιδί βλέπῃ ὅτι τὸ μεριδίον τοῦ ὑστερεῖ κατὰ πολὺ ἀπὸ τὰ μερίδια τῶν ἄλλων παιδιῶν, αἰσθάνεται μέσα του μίαν ἐπιθυμίαν νὰ ἐντείνῃ τίς προσπάθειάς του γιὰ τὴν βελτίωσιν τοῦ κήπου. Καὶ μίαν ὁμῶς παρατήρησιν τοῦ δασκάλου τὸν κάμνει νὰ κινηθῇ κι' αὐτός. Ὅταν οἱ ἄλλοι μαθηταὶ παρουσιάζουν κάτι ὠραῖο, κάποιον ἔργον ποὺ εἶνε καμωμένο ἀπὸ τὰ ἴδια τὰ χέρια τους καὶ ἀποσποῦν τὰ συγχαρητήρια τοῦ δασκάλου, ὁ κατώτερος μαθητὴς ποὺ εἶνε νωθρός, ποὺ ὑστερεῖ ἀπ' τοὺς ἄλλους, ἀρχίζει νὰ κινηθῇ, ἀρχίζει νὰ ξετρεμελιάξῃ καὶ καταβάλλει δυνάμεις γιὰ νὰ παρουσιάσῃ κι' αὐτὸς κάτιτι ἀνώτερον, καλλίτερον ἀπὸ τὰ χέρια του. Μίαν ἐπιδοκιμασίαν τοῦ δασκάλου τὸν κάμνει νὰ κινηθῇ περισσότερο, νὰ ἀμιλλάξῃ μετὰ τοὺς ἄλλους μαθητὰς καὶ νὰ συναγωνίζεσθαι. Σ' αὐτὴ τὴν περίπτωσιν πρέπει ὁ δάσκαλος νὰ

προσέχῃ μήπως ἀμιλλώμενα τὰ παιδιὰ, ἀποκοτοῦν μίσην καὶ ἐχθρὰς. Ἡ ἐπίβλεψις τοῦ δασκάλου κατὰ τὴν ἀμιλλα εἶνε ἐπιτακτικὴ. Βλέπομεν λοιπὸν ὅτι μετὰ τὴν καλλιέργειαν τοῦ κήπου τὰ παιδιὰ ἀποκοτοῦν μίαν εὐγενῆ ἀμιλλα μετὰ καλὰ ἀποτελέσματα γι' αὐτὰ.

Μετὰ τὴν καλλιέργειαν τοῦ κήπου ὁ δάσκαλος γνωρίζει τὴν ἀτομικότητα τοῦ παιδιοῦ, δηλ. τῆς κλίσεως, ποὺ ἔχει ὁ μαθητὴς καὶ ὅταν γνωρίζῃ ὁ δάσκαλος τὴν ἀτομικότητα, τίς κλίσεις ποὺ φανεροῦνται μετὰ τὸ φυσικώτερον τρόπον, μπορεῖ νὰ δώσῃ σὲ κάθεγονέα τῶν παιδικῶν, θετικὰς πληροφορίας καὶ συμβουλὰς γιὰ τὴν ἐκλογὴν τοῦ μέλλοντος ἐπαγγέλματος.

Τὸ παιδί καλλιεργόντας τὸν κήπο, ἀγαπᾷ τὰ φυτὰ. Ἀγαπᾷ τὰ πουλιὰ γιὰτι κάθονται στὰ δένδρα ποὺ τὰ ἐδάλε αὐτὸς μετὰ ἴδια τὰ χέρια του. Βλέποντας τὰ πουλιὰ νὰ κάθονται στὰ δένδρα τοῦ αἰσθάνεται μίαν χαρὰ, καταλαβαίνει ὅτι τὸ ἔργον του προσφέρει βοήθειαν στὰ πουλιὰ καὶ ἐπομένως εἶνε ὑπερήφανος γι' αὐτὸ ποὺ ἔκαμει. Μετὰ τὴν καλλιέργειαν τοῦ κήπου ἀποκτάει καὶ συνηθίζει στὴν φυσικὴν ὑπομονὴν γιὰτι βλέπει πόσο σιγὰ ἀναπύσσονται καὶ τὰ φυτὰ καὶ τὰ δένδρα. Συνεπῶς κι' αὐτὸς δὲ βιάζεται στίς σπουδὰς του, στὴ δουλειὰ του, στίς ἐνεργείας, ἀλλὰ καταλαβαίνει ὅτι ὅλα γίνονται μετὰ τὸ καιρὸ. Ἀγαπᾷ μετὰ τὸν κήπο τὴ γῆ, ἀγαπᾷ τὴν πατρικὴν γῆν, ἀγαπᾷ τὸ χωριὸν του. Ὅστε ἐμμέσως συντελεῖ στὴν ἀνάπτυξιν τοῦ συναισθήματος τῆς φιλοπατρίας. Ἀγαπᾷ τὸ κράτος, ἀγαπᾷ τὴ φύσιν. Ἀγαπᾷ τὸ Θεὸ γιὰτι βλέπει ποῖα Θεϊκὴ δύναμις ἐπενεργεῖ στὴν ἀνάπτυξιν τῶν φυτῶν κλπ. Ἀναπτύσσεται σὲ μεγάλο βαθμὸ τὸ καλαισθητικὸν συναίσθημα, ἀρέσκειται σὸ ὠραῖο γιὰτι μετὰ τὴν περιποίησιν τοῦ κήπου θὰ περιποιηθῇ καὶ τὸν ἑαυτοῦ. Καθ' ἑτος ἀποβάλλει πλεῖστες ὁσες κακὰς συνήθειας. Μπορεῖ νὰ πῇ κανένας ὅτι ἡ καλλιέργειαν τοῦ κήπου συντελεῖ καὶ τὸν περιορισμὸν τῆς ἀστυφιλίας ποὺ μασιτίζει τὴν χώρα μας γιὰτι ὁ κήπος ἔχει φροσῆσει μέσα στὴν ἄδολη ψυχὴ τοῦ τὴν ἀγάπη πρὸς τὴν πατρίδα του, πρὸς τὸ χωριὸν του καὶ ἔτσι δὲν ἀπομακρύνεται ἀπὸ τὸ χωριὸν τοῦ τόσο εὐκολα. Κι' ὅταν ἀπομακρυνθῇ ἀπὸ τὸ χωριὸν του, δὲν ἐπιδρᾷ καθόλου ἡ ζωὴ τῆς πόλεως γιὰτι ἔχει ριζοβολήσει στὴ ψυχὴν τοῦ ἡ ἀγάπη πρὸς τὸ χωριὸν του, πρὸς τὸ ὑπαίθριον, πρὸς τὴν φύσιν.

Εἶναι φανερόν ὅτι ὁποιοδήποτε καινοτομία, ὁποιοδήποτε νεωτερισμὸς θὰ βρῆ σὸ χωριὸν καὶ τοὺς ἐχθρούς του. Εἶνε οἱ προλήψεις καὶ δυσειδαμοναὶ τῶν χωρικῶν ποὺ τοὺς ἀναγκάζουσι νὰ μὴ δεχθοῦν τὸν νεωτερισμὸν. Π. χ. ἡ Ἀκρίδα. Τὸ κράτος φροντίζει μετὰ κάθε τρόπον νὰ τὴν ἐξοντώσῃ καὶ νὰ ὑπερασπισθῇ ἀπὸ τὸν πρῶτον ἐχθρὸν, οἱ χωρικοὶ ὁμῶς δὲν κάμουν ὅτι τοὺς λείπει τὸ κράτος καὶ λέγουσι μοναχὴ ἤρθε μοναχὴ θὰ φύγῃ. Εἶνε ὀργὴ Θεοῦ! Βεβαίως ὀργὴ Θεοῦ, ἀλλὰ μᾶς ἐδῶκε καὶ μυαλὸ ὁ Θεὸς γιὰ νὰ τὴν καταπολεμήσωμεν. Ἔτσι καὶ μετὰ τὸν κήπο. Ὅταν ἰδοῦν νὰ κάμῃ ὁ δάσκαλος κήπο λέγουσι πολλὰ. Ὅταν ὁμῶς ἰδοῦν τὸν κήπο τέλει ἀρχίζουν νὰ σκέπτονται καλότερα. Καὶ ὅταν τὰ παιδιὰ τοὺς πηγαίνουν σὸ σπίτι καὶ τοὺς λέγουσι κοντὰ σὸ τζάκι πῶς καλλιεργοῦν τὸν κήπο, πῶς τὸν διατηροῦν τί ἔχουν μέσα, τότε ἀρχίζουν ν' ἀγαποῦν τὸν δάσκαλο καὶ τὸν κήπο.

Μαυραναῖοι
Γρεβενῶν

ΜΙΑΤ. ΠΑΠΑΘΑΝΑΣΙΟΥ
Δημοδιδάσκαλος

ΤΟ ΜΕΛΛΟΝ ΤΗΣ ΒΟΥΛΓΑΡΙΚΗΣ ΓΗΣ

Τώρα που τόσο προσπάθεια καταβάλλεται στην Ελλάδα για την ανάπτυξη της γεωργικής νομίζω πως αξίζει να μάθω ο Έλληνας λαός, τί γίνεται εις την Βουλγαρία σχετικά με το γεωργικόν ζήτημα.

Την Κυριακήν, 14 Δεκεμβρίου, τη πρωτοβουλία του κ. Γρ. Βασιλέφ, ύπουργού της Γεωργίας, έλαχε χώραν για πρώτη φορά, εις το Έθνικόν θέατρον, μιὰ πρωτότυπος και πολύ ενδιαφέρουσα διά την Βουλγαρίαν έορτή: ή έορτή της βουλγαρικής γής.

Εις τās 10.30' ο κ. Βασιλέφ εξέφωνησε ένα λόγον σχετικόν με την γήν και την γεωργίαν της Βουλγαρίας.

Εις την άρχήν της ομιλίας του, ο Υπουργός της Γεωργίας άναχωρών εκ του δεδομένου της αύξησης του βουλγαρικού πληθυσμού από έτους εις έτος και ο οποίος κατά το 1940 θά άνέρχεται εις 7 περίπου εκατομμύρια, έξ ών τά 5 1/2 θά είναι γεωργοί, έτόνος την άνάγκην της αύξησης παραγωγής διά μηχανικών μέσων και της έντατικής καλλιέργειας, όπως αυτή γίνεται κυρίως εις τās Ηνωμένας Πολιτείας και τον Καναδάν. Έκ της χρησιμοποίησης μηχανών παρά των άλλων γεωργικών χωρών προήλθε ή έλάττωσις της εξαγωγής των δημητριακών της Βουλγαρίας, ήτις έξ άλλου δέν θά ήδύνατο νά τās συναγωνισθή έκπίπτουσα τās τιμάς της.

Άλλ' ή Βουλγαρία έχει άλλας δυνατότητας, τās οποίας όφείλει ν' άναπτύξη και τās οποίας έπιδιώκει νά πραγματοποιήση ο Υπουργός της Γεωργίας. Αυται είναι αι έξής:

1). Αύξησης της γεωργικής παραγωγής και εξαγωγή των βουλγαρικών γεωργικών προϊόντων, άνωτέρας πάντοτε ποιότητος, εις τό έξωτερικόν.

2). Αντικατάστασις ώρισμένων καλλιεργειών, δι' άλλων πλέον επικερδών.

3). Διαρκής προσπάθεια προς καλλιτέρευσιν και έλάττωσιν της τιμής των προϊόντων τούτων.

Εις τά άνωτέρω σημεία πρέπει νά προσθέσωμεν και τά κατωτέρω, περιλαμβανόμενα εις τό πρόγραμμα της γεωργικής πολιτικής της κυβερνήσεως.

Αύξησης και καλλιτέρευσις της άγροτικής πίστεως, της οποίας βάσις είναι ή Άγροτική Τράπεζα της Βουλγαρίας. Η Τράπεζα αυτή έχει σήμερα κεφάλαιον έξ 6 δισεκατομμυρίων λέβα, εκ των οποίων σχεδόν τό ήμιον είναι τοποθετημένον εις τούς γεωργικούς συνεταιρισμούς. Έσχάτως έμειωσε τόν τόκον από 12% εις 10%, άλλ' ο σκοπός του κ. Βασιλέφ είναι νά κατέλθη ο τόκος και εις 8%.

Έπειτα ο κ. Βασιλέφ εξέφρασε την έκανοποίησίν του διότι όλοι εν γένει οι βουλγαρικοί συνεταιρισμοί, χαίρουν πολύ καλής φήμης και εις τό έξωτερικόν. Ο βουλγαρικός λαός έχει εκ γενετής την κλίσιν προς τούς συνεταιρισμούς, αλλά πρέπει νά συντονισθή ή κίνησις όλων.

Μετά τό πρόβλημα των πιστώσεων ύπάρει τό ζήτημα των άγορών εις τό έξωτερικόν διά τά βουλγαρικά προϊόντα. Ο Υπουργός της Γεωργίας προσπαθεί νά δημιουργήση ένα είδος προϊόντων—τύπων και νά εξαακήση σοδαρόν έλεγχον επί της εξαγωγής.

Τό ζήτημα της μεταφοράς είναι επίσης σπουδαίον. Προς τούτο έμειώθησαν αισθητώς αι τιμαί των κομίστρων των σιδηροδρόμων.

Η μελέτη, έξ άλλου του ζητήματος της πολιτικής της φορολογίας και των τελωνειακών δασμολογιών θά δώση εννοικώτερα αποτελέσματα.

Διά την πληρεστέρα μελέτην της βουλγαρικής γής, ο Υπουργός της Γεωργίας βοηθεί από καιρού τά Ίνστιτούτα πειραμάτων και δοκιμών. Διά την τελειωτέραν δε μόρφωσιν καλών γεωργών ο κ. Βασιλέφ εν συνεννοήση μετά του κ. Τσαγκώφ, ύπουργού της Παιδείας είναι της γνώμης νά μεταρρυθμισθούν τά προγράμματα των διαφόρων σχολών προς τόν σκοπόν νά μανθάνουν καλλίτερα οι βουλγαρόπαίδες τό κυριώτερον επάγγελμα του λαού μας. Ο άριθμός των χειμερινών γεωργικών σχολείων θά αύξηθῃ.

Ομιλών ο κ. Βασιλέφ περί των προϊόντων, των οποίων την εξαγωγήν πρέπει νά ένθαρρύνωμεν, έίπεν ότι ή κατασκευή του άποστάγματος των ρόδων, ή παραγωγή των κουκουλιών, του καπνού, της σταφυλής κάμνον προόδους τόσον εν Βουλγαρία όσον και εις τό έξωτερικόν. Εις τό Βερολίνον έφέτος ήγοράσθησαν πολύ αι βουλγαρικά σταφυλά τσαούσις και Χαφούζ' Άλί. Όσον διά τά φασόλια, ταύτα κατέλαβον ήδα σπουδαίαν θέσιν εις την παγκόσμιον άγοράν. Τά όπωρικά και τά λαχανικά, τά όποια δέν έχουν συναγωνιστάς άναζητούν και θ' άνεύρουν προσεχώς άγοράς και εις τό έξωτερικόν.

Η γεωργία είναι μια μεγάλη πηγή πλούτου. Κατά τό έτος τούτο άφισε κέρδη δισεκατομμυρίου λέβα.

Τά άγρονομικά μας προτερήματα συμβάλλουν πολύ εις την πρόδον της Γεωργίας μας. Και τό ύπουργείον της Γεωργίας εργάζεται εν συνεννοήσει με τούς καθηγητάς και με την Γεωργικήν Έταιρίαν της Σόφιας.

«Πρέπει νά πιστεύσωμεν, κατέληξε ο κ. Βασιλέφ ότι ή βουλγαρική γή καλλίτερον καλλιεργουμένη, βοηθουμένη υπο του ξένου κεφαλαίου και της έπιστήμης θά έξασφαλίσῃ εις τόν φιλόπονον πληθυσμόν μας μεγάλην εύημερίαν».

Σόφια, Δεκέμβριος.

ΣΟΦΙΑΝΟΣ

ΝΕΑ ΒΙΒΛΙΑ

Τά σύγχρονα προβλήματα του Συνταγματικού Δικαίου, υπό Ηλία Γ. Κυριακοπούλου, Καθηγητού εν τῷ Πανεπιστημίω Θεσσαλονίκης.—Η μελέτη αυτή αποδίδει τόν ένερκτικόν λόγο του κ. Καθηγητού με όσες προσθήκες έκρίθησαν άπαραίτητες για την διασάφισιν μερικόν έννοιών λόγφ του συμπυκνωμένου ύφους τό όποιον παρακαλουθεί καθε ένερκτικόν.

Τάτερα από μιὰ έπισταμένη έρευνα υπό τό πρίσμα του Συνταγματικού Δικαίου, της πολιτικής πραγματικότητας και την αντικειμενική κριτική της, μάς παρουσιάζει με σαφήνεια τις σύγχρονες τάσεις και τις πολιτικές μας επιδιώξεις και διαγράφει τις προοπτικές των μελλοντικών πολιτικών επιδιώξεών μας ή πραγμάτωσις των οποίων

πρόκειται νά έξυγιάνῃ τό πολιτικό μας σύστημα.

Χαρακτηριστικό του βιβλίου αυτού είναι ότι κατορθώνει με συνοχή τελεία, σ' έλάχιστες σελίδες νά μάς παρουσιάσῃ, τι ζωτικώτερο προβάλλει στο Συνταγματικό δικαιο και την δυνατότη του επίλυσι, που επιβάλλει ή σημερινή σύνθεσις της κοινωνίας. Κάθε μελετητής του δέν μπορεί παρά νά αισθανθῃ μιὰ βαθύτερη έκανοποίησι γιατί με τις μελέτες αυτές που τιμούν τόν τόπο μας, με χαρά του βλέπει πως αναθάλλει τό ελεύθερο Έλληνικό πνεύμα που καταρωθύνει με λίγα νά λέγη πολλά, σοδαρά κι' άλλθινά.

Τό μέλλον της Άνασελίτσης, υπό Κωστ. Ν. Πασιαλή, δασολόμου.—Μια ώραία έκπληξη μάς έπεφύλαξεν ένας καλός πατριώτης και σπάνιος δημόσιος υπάλληλος. Είναι ο κ. Κωστ. Πασιαλής, δασονόμος Άνασελίτσης, που εργάζεται περιφέρεια αυτή. Άλλά αυτός δέν μοιάζει τούς άλλους τυπικούς υπαλλήλους, ούτε είναι από τούς ανθρώπους τόσο άτομιστάς, που τούς παραδέρνει ο ώχαδερφισμός. Είδε ο κ. Πασιαλής, πως ή έπαρχία Άνασελίτσης έχει εκατομμύρια δόκκληρα από άγριομηλιές και άγριογαρτσιές και άρχισε μιὰ σταυροφορία για τό μπόλιασμα των. Έτρεξε, έφώνησε, έμπόλιασε, έδωσε στον κόσμο νά νοιώσῃ τι σπουδαιότητα έχει για τόν τόπον όλίγη καλή θέλησις για νά μπολιάσῃ και νά έξευγενισῃ τά άγρια αυτά δένδρα. Κι' όταν είδαν οι χωρικοί τά καλά της κινήσεως αυτής άρχισαν κι' οι ίδιοι νά μπολιάζουν κι' έτσι σήμερα χάρις στον άκούραστον αυτόν άνθρωπο τά δένδρα έξευγενίζονται, οι χωρικοί πέρνουν χρήματα από τά ώραία φρούτα κι' δλόκληρα ή ώραία αυτή έπαρχία άρχισε νά ενδιαφέρεται για την δενδροκαλλιέργεια και ιδιαίτέρως για τό μπόλιασμα.

Άλλά ο κ. Πασιαλής δέν σταμάτησε έδω. Προχώρισε παραπέρα. Έγραψε ένα βιβλιο, τό στόλισε με ώρατες εικόνες από τά μπολιασμένα δένδρα, έγραψε για τό αποτέλεσμα της εργασίας του, πραγματεύεται την σκοπιμότητα της κινήσεως αυτής κι' ένα σωρό άλλα θέματα. Περιττό είναι νομίζω νά γράφω περισσότερα για τό ώρατο αυτό βιβλιο-φαινόμενο, που μάς δείχνει άλλη μιὰ φορά τί θαύματα μπορεί νά κάμη κανένας, άμα έχει θέλησι, ύπομονη και δύναμι μαζί για νά προπαγάνδισῃ μιὰ καλή ιδέα.

Τό βιβλιο αυτό που είναι έξαιρετικά ένδιαφέρον, έχει άφιερωθή από τόν συγγραφέα εις την «Μακεδονική Έκπαιδευτική Έταιρεία» που τόσον ενδιαφέρθηκε και ένδιαφέρετε για την άνάπτυξη της καλλιέργειας.

Ημείς δέν μπορούμε παρά νά συχαρούμε θερμά τόν προοδευτικό και άκούραστο κ. Πασιαλή για την τόσο καλή αυτή προσπάθειά του. Ο ΒΙΒΛΙΟΦΙΛΟΣ

ΔΙΚΗΓΟΡΙΚΟΝ ΓΡΑΦΕΙΟΝ

ΓΕΩΡΓΙΟΥ Α. ΠΑΠΑΘΑΝΑΣΙΟΥ

ΑΡΙΣΤ. Α. ΠΑΠΑΘΑΝΑΣΙΟΥ

ΘΗΣΣΟΣ 12

ΕΝ ΑΘΗΝΑΙΣ

Τηλεφ. 57-08

Άναλαμβάνει την διεκπεραίωσιν

Δικαστικών, Διοικητικών,

Φορολογικών ύποθέσεων

ΓΕΩΡΓΙΚΑ ΚΑΙ ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΑ

— Το Συμβούλιον τών όμολογούχων του Δημοσίου Όθωμανικού Χρέους ειδοποίησε τήν τουρκικήν Κυβέρνησιν, ότι αποστέλλει προσεχώς εις Άγκυραν αντιπροσώπους του, ίνα συζητήσουν μετ' αὐτῆς τόν διακανονισμόν του ζητήματος τών καταβλητέων τοκοχρεωλυτικῶν δόσεων.

Ἐπί τῆ εὐκαιρίᾳ, αἱ τουρκικαὶ ἐφημερίδες τονίζουν, ότι οἱ μέλλοντες νά φθάσουν ἀντιπρόσωποι πρέπει νά ἐπιδείξουν σύνεσιν καὶ διαλακτικότητα, διὰ νά καταστήθῃ δυνατὴ ἡ συμφωνία.

— Ἀγγέλλεται ἐκ Σόφιας, ότι κατὰ πληροφορίαν τῆς ἐφημερίδος «Οὐτρο» ἡ ἐπὶ τών ἐμπορικῶν συμβάσεων ἐπιτροπή, ἐξεδόνησε σχέδιον ἐμπορικῆς συμβάσεως μεταξὺ Ἑλλάδος καὶ Βουλγαρίας. Τὸ σχέδιον τοῦτο θά ὑποβληθῆ, ἐν καιρῷ, εἰς τήν Ἑλληνικήν Κυβέρνησιν πρὸς μελέτην.

— Κατ' ἐφαρμογὴν τών πορισμάτων τοῦ ἐν Ἀθῆναις συγκληθέντος Κτηνοτροφικοῦ Συνεδρίου, ὁ κ. ὑπουργὸς τῆς Γεωργίας παρεκάλεσε τοὺς Σιδηροδρόμους τοῦ Κράτους, ὡς καὶ τοὺς Θεσσαλικούς Σιδηροδρόμους, νά διευκολύνουν τὴν μετακίνησιν τών ποιμνίων τών νομάδων κτηνοτροφῶν κατὰ τὴν χειμερινὴν περίοδον. Οἱ Σιδηροδρόμοι ἔσπευσαν ν' ἀπαντήσουν, ότι καθώρισαν ἐφέτος μείωσιν κατὰ 50 μὲν τοῖς ἑκατὸν προκειμένου περὶ τών εισιτηρίων τών κτηνοτρόφων καὶ τών συνοδῶν των, 40 δὲ τοῖς ἑκατὸν διὰ τὰ κόμιστρα τών ζῶων των καὶ 35 τοῖς ἑκατὸν διὰ τὰς ἀποσκευὰς τών κτηνοτρόφων.

Συγχρόνως ὑπεσχέθησαν τὴν παροχὴν πολλῶν εὐκολιῶν διὰ τὴν ταχίστην καὶ ἀνετον ἐπιβίβασιν καὶ μεταφορὰν τών ποιμνίων, ἐξήτησαν δὲ καὶ πρόγραμμα τών αἰτηροδρομικῶν μετακινήσεων τών νομαδικῶν ποιμνίων ὅπερ τοῖς ἀπεστάλη.

— Ἐκ Σμύρνης διεβιβάθησαν πρὸς τὸ Ἐμπορικὸν Ἐπιμελητήριον Ἀθηνῶν πληροφορίαι περὶ τῆς τουρκικῆς κηνοπαραγωγῆς. Ἡ καλλιεργήθεισα διὰ τὸ τρέχον ἔτος 1930 ἐκτασις ὑπολογίζεται εἰς 400 χιλιάδας στρέμματα, ἐναντι 324 χιλιάδων τοῦ παρελθόντος ἔτους.

Ἐκτός τῆς κατ' ἔτος ἐμφανιζομένης ἀσθενείας θρίψ (μπέσσαρα) καὶ ταύτης εἰς μικρὰν κλίμακα, οὐδεμίαν ἄλλη ὑπάρχει ἀσθένεια.

Ἡ φυτεία βαίνει ὁμαλῶς εὐνοηθεῖσα ὑπὸ τών κατὰ Μάιον καὶ ἀρχὰς Ἰουνίου βροχῶν. Αἱ γενικαὶ προβλέψεις ἀναβιβάζουν τὴν προσεχῆ συγκομιδὴν εἰς 20 ἑκατομ. ὀκάδας.

Τὸ ἀπόθεμα ἐν τῇ ἀγορᾷ ἐκ προηγούμενων ἔσοδειῶν τών ἐτῶν 1926—1929 ἀναβιβάζεται εἰς 110 χιλιάδας δέματα, ἧτοι ἐξ περίπου ἑκατομμύρια χιλιόγραμμα. ποιότητων ὁμῶς κατωτέρων. Ἐπὶ τοῦ παρόντος δὲν γίνονται ἀγοραπωλήσαι, ἐλλείψει ζήτησεως.

— Ὁ κ. Ὑπουργὸς τών Οἰκονομικῶν συνειργάσθη μετὰ τοῦ κ. πρωθυπουργοῦ, πρὸς τὸν ὁποῖον ἀνεκοίνωσεν ότι ἐπὶ τοῦ ζητήματος τῆς διαφορᾶς, τῆς ὑφισταμένης μεταξὺ Ἑλλάδος καὶ Βουλγαρίας διὰ τὴν ἀξίαν τών ὁμολογιῶν τών δικαιούχων τών δύο κρατῶν, κατηρτίσθη ὑπόμνημα, διὰ τοῦ ὁποῖου ἀντικρούονται τὰ ἐπιχειρήματα τῆς Βουλγαρίας.

Ὁ κ. πρωθυπουργὸς ἐνέκρινε τὰς ἀντιλήψεις, τὰς ἐκτεθειμένας εἰς τὸ ὑπόμνημα, ἔμεινε δὲ συνάμα σύμφωνος, ὅπως τοῦτο διαβιβάσθῃ εἰς τὸν ἐν Παρισίοις πρεσβευτὴν κ. Πολίτην, ίνα τὸ ἔχη ὑπ' ὄψει του κατὰ τὴν ἐνώπιον τῆς Κοινωνίας τών Ἐθνῶν σχετικὴν συζήτησιν, ἐὰν γίνῃ τοιαύτη, ἀποφευχθῆ δὲ τοιουτοτρόπως ἡ ἀποστολὴ ἐιδικῆς ἀντιπροσωπείας τοῦ ὑπουργείου τών Οἰκονομικῶν.

— Ὑπὸ τοῦ Ἐμπορικοῦ καὶ Βιομηχανικοῦ Ἐπιμελητηρίου Ἀθηνῶν κατηρτίσθη μεγάλη Ἐπιτροπή, εἰς τὴν ὁποῖαν ἀνετέθη ἡ μελέτη τοῦ ζητήματος τῆς ἰδρύσεως Ταμείου Συντάξεων τών ἐμπόρων.

Ἡ Ἐπιτροπή, τῆς ὁποίας μετέχει καὶ ὁ εἰδικὸς εἰς τὰ ζήτήματα ἀσφαλίσεων εἰσηγητὴς τοῦ ὑπουργείου Ἐθνικῆς Οἰκονομίας κ. Φωτῆλας, συνήλθεν ἤδη εἰς ἐπανειλημμένα συνεδριάσεις καὶ ἐπεράτωσε τὴν ἐπεξεργασίαν τοῦ καταρτισθέντος σχεδίου νόμου, ἡδὴ δὲ ὑπολείπεται ἡ ἐπεξεργασία τοῦ καταστατικοῦ, ἧτις ὑπολογίζεται νά περατωθῆ μέχρι τῆς 15ης Ἰανουαρίου.

— Διὰ διατάγματος τοῦ ἐπὶ τών Οἰκονομικῶν ὑπουργείου δρίζεται, ότι εἰς τὸ ἐξῆς δέον νά ἀναγράφωνται εἰς τὰς καταστάσεις πληρωμῆς ἀποζημιώσεως βουλευτῶν καὶ γερουσιαστῶν αἱ ὑπὸ τοῦ νόμου δριζύμεναι κρατήσεις διὰ τὸ ταμεῖον ἀσφαλίσεως αὐτῶν. Ἀντίγραφον τών καταστάσεων διαβιβάζεται εἰς τὸ ἀρμόδιον ταμεῖον πληρωμῶν τὸ ὁποῖον ἐνεργεῖ τὰς κρατήσεις καὶ τὰς καταθέτει ἐντός πέντε ἡμερῶν εἰς τὴν Τράπεζαν τῆς Ἑλλάδος, ἡ ὁποία ὑποχρεοῦται νά ἐξοποιῇ σχετικῶς τὸ ταμεῖον ἀσφαλίσεως.

— Οἱ βαμβακοπαραγωγοὶ Μακεδονίας ὑπέβαλον εἰς τὴν Κυβέρνησιν ὑπόμνημα διὰ τοῦ ὁποῖου ζητοῦν, ὅπως συγκροτηθῆ σύσκεψις εἰς τὴν ὁποῖαν νά μετᾶσχουν καὶ βιομήχανοι πρὸς ἐξέτασιν τών ἀφορώντων αὐτοὺς ζητημάτων.

— Ἀρμόδιως ἀνεκοινώθη ότι αἱ διεξαχθεῖσαι μεταξὺ τοῦ ὑπουργείου τῆς Παιδείας καὶ τῆς Ἐθνικῆς Τραπέζης συνεννοήσεις διὰ τὴν ὑπὸ τῆς τελευταίας ἀνάληψιν τῆς παροχῆς δανείων εἰς τοὺς δήμους του Κράτους πρὸς ἀνέγερσιν σχολικῶν κτιρίων, κατέληξαν εἰς εὐχάριστα ἀποτελέσματα.

Ἡ Τράπεζα ἐδέχθη νά χορηγῆ δάνεια εἰς τοὺς δήμους τοῦ Κράτους πρὸς συμπλήρωσιν τών ποσῶν τὰ ὁποῖα θά χορηγοῦνται ὑπὸ τοῦ ὑπουργείου ἐκ τοῦ συναφθέντος σχετικοῦ δανείου μετὰ σουηδικοῦ ὀμίου.

Ἡ ἐξόφλησις τών δανείων αὐτῶν θά γίνῃ τοκοχρεωτικῶς, διὰ ποσῶν, ἀναγραφόμενων ἑτησίως εἰς τοὺς προϋπολογισμοὺς τών Δήμων.

Τὰ ὡς ἄνω συμπληρωματικὰ δάνεια τῆς Ἐθνικῆς Τραπέζης ὑπελογίσθη ότι θά φθάσουν συνολικῶς εἰς 100 ἑκατομμύρια δραχμῶν. Ἀλλὰ καὶ πλέον τοῦ ὡς ἄνω ποσοῦ εἰνε διατεθειμένη νά χορηγήσῃ ἡ Τραπέζα συμφώνως πρὸς τοὺς καθορισθέντας ὅρους κατὰ τὰς συνεννοήσεις τῆς μετὰ τοῦ ὑπουργείου Παιδείας.

— Ὑπὸ τὴν προεδρίαν τοῦ κ. ὑπουργοῦ τῆς Ἐθνικῆς Οἰκονομίας εἰνε σύσκεψις τών ἀρμοδίων δηρησειῶν, εἰς ἣν συμμετέσχον καὶ ἐργατικοὶ γερουσιασταί, διὰ τὸ νομοσχέδιον τών γραφείων εὐρέσεως ἐργασίας.

Τὸ νομοσχέδιον θά ὑποβληθῆ τὸ ταχύτερον εἰς τὴν Βουλὴν, εὐθὺς ὡς λάβῃ τὴν δριστηκὴν του διατύπωσιν.

— Ὁ ὑπουργὸς τῆς Γεωργίας κ. Ἀλεξανδρῆς, ἐδέχθη εἰς συνεργασίαν τὸν ἐπανεληθόντα ἐκ τῆς ἀνὰ τὴν Θεσσαλίαν περιουσίας του διευθυντὴν τοῦ ὑπουργείου κ. Καραμάνου.

Ὁ τελευταῖος τοῦ ἀνέπτυξεν διὰ μακρῶν τὴν συντελουμένην ἐκεῖ ἐργασίαν πρὸς ἐξόντωσιν τών ἀρουραίων, προσέθηκε δὲ, ότι, ὡς διεπίστωσεν, ἡ καταπολέμησις τών καταστρεπτικῶν τρωτικῶν γίνεται, κατὰ τὴν τῶν διαβιβασθειῶν ἐνταῦθεν ὁδηγιῶν, συστηματικώτατα καὶ μετὰ εὐχάριστα μέχρι τῆς στιγμῆς ἀποτελέσματα.

— Ὁ ὑπουργὸς τῆς Ἐθνικῆς Οἰκονομίας ἐδέχθη εἰς μακρὰν συνεργασίαν ἐπιτροπὴν τοῦ Ἐμπορικοῦ καὶ Βιομηχανικοῦ Ἐπιμελητηρίου Ἀθηνῶν, ἐπὶ τοῦ καταρτισθέντος νομοσχεδίου περὶ Ἀνωνύμων Ἐταιρειῶν.

Κατὰ τὴν συνεργασίαν ἐγένοντο δεκταὶ παρὰ τοῦ κ. ὑπουργοῦ αἱ πλείστα τῶν παρὰ τῶν ἀντιπροσώπων τοῦ Ἐπιμελητηρίου γενομένων ὑποδείξεων, ἰδίᾳ ὅσον ἀφορᾷ τὸν ἔλεγχον τῶν Ἀνωνύμων Ἐταιρειῶν καὶ δημιουργίαν σώματος ἐλεγκτῶν. Ἐπίσης ἐξήτάσθη καὶ τὸ ζήτημα τῆς εισαγωγῆς ἐν Ἑλλάδι τοῦ θεσοῦ τῶν Ἐταιρειῶν περιορισμένης εὐθύνῃς, διὰ τὸν ὅποιον ἤρχισε καταρτιζόμενον ἴδιον νομοσχέδιον.

Ἐν τέλει τὸ Προεδρεῖον τοῦ Ἐπιμελητηρίου συνέστησε τὴν ταχίστην ἐπιψήφισιν τοῦ κατατεθέντος νομοσχεδίου περὶ Ἐμπορικῶν Ἐπιμελητηρίων.

— Ὑπὸ τοῦ ὑπουργείου τῆς Γεωργίας ἐκοινοποιήθη πρὸς τὰς οἰκείας ἀρχὰς τοῦ κράτους, μετὰ τὴν ἐντολήν ὅπως διανεμηθῇ καὶ εἰς τοὺς ἀπανταχοῦ πτηνοτρόφους, ἐγκύκλιος περὶ ἀναγκαίων μέτρων πρὸς βελτίωσιν τῆς πτηνοτροφίας.

Δι' αὐτῆς συνιστᾶται εἰς τοὺς πτηνοτρόφους ὅπως ἐπιδείξουν μεγαλύτερον ζήλον διὰ τὴν ἀνάπτυξιν τοῦ κλάδου αὐτοῦ τῆς ἐθνικῆς μας παραγωγῆς, ὁ ὁποῖος μόνον εἰς τὴν χώραν μας εἶνε παρημελημένος. Τὸ ὑπουργεῖον τῆς Γεωργίας εἶνε διατεθειμένον νά βοηθήσῃ αὐτοὺς μετὰ κάθε τρόπον διὰ νά ἀυξηθῆ τὸ πτηνοτροφικὸν κεφάλαιον, τὸ ὁποῖον ἐπὶ τοῦ παρόντος ἀνέρχεται εἰς 9 ἑκατομμύρια ὀρνθοειδῆ.

Διὰ τῆς ἐγκυκλίου τονίζεται πρὸς τοὺς ότι τὸ ὑπουργεῖον διαθέτει διὰ τὰς ἀσθενείας τῶν ὀρνθοειδῶν εἰς μὲν τὰς Ἀθῆνας τὸ κτηνιατρικὸν μικροβιολογικὸν ἐργαστήριόν του, κείμενον παρὰ τὸν Βοτανικόν, εἰς δὲ τὰς ἐπαρχίας τῶν νομοκτηνιάτρους.

Συνιστᾶται ἐπίσης ὅπως προλαμβάνουν οἱ ὀρνθοτρόφοι τὰς μεταδοτικὰς ἀσθενείας τῶν πτηνῶν, ἐμβολιάζοντας αὐτὰ ἐγκαίρως.

Ἀκόμη συνιστᾶται ὅπως θανατώνωνται ἀμέσως τὰ ἀσθενῆ πουλερικά.

Ἐν συνεχείᾳ παρέχονται ὁδηγίαι περὶ τοῦ τρόπου διαίτης τῶν ὀρνθοειδῶν τοῦ κλωσίσματος κλπ.

Ειδήσεις ἀπὸ τὴν Ἑλλάδα καὶ τὴν Βαλκανικὴν

— Καθ' ἀρμοδίας ἀνακοινώσεις τὸ γνωμοδοτικὸν συμβούλιον τοῦ ὑπουργείου τῆς Παιδείας, ἐπεξεργάζεται τὸ νομοσχέδιον περὶ ἀυξήσεως τῆς ἀποστολῆς ὑποτρόφων εἰς τὸ ἐξωτερικόν.

Διὰ τοῦ νομοσχεδίου τούτου ἐπέρχεται ἐξίσωσις τῶν ἀποδοχῶν τῶν ἀποστελλομένων εἰς τὴν Εὐρώπην ἀποτρόφων, καθ' ὅσον ἐκ τῶν ἤδη ἀποσταλέντων μόνον εἰς 10 ἐχορηγήθησαν αἱ δαπάναι ἐκ μέρους τοῦ κράτους, οἱ δὲ λοιποὶ ἀπεστάλησαν μόνον μετὰ τὸν μισθὸν τῶν.

Ἐπίσης διὰ τοῦ αὐτοῦ νομοσχεδίου ἀυξάνεται ὁ ἀριθμὸς τῶν ὑποτρόφων εἰς 70 περίπου, ἐπίσης δὲ καθορίζεται ὁ τρόπος τῆς ἀποστολῆς αὐτῶν, ὁ τρόπος τῆς ἐπιλογῆς τῶν καὶ ὁ σκοπὸς διὰ τὸν ὁποῖον εἰς ἕκαστος ἐξ αὐτῶν θὰ μεταβαίῃ εἰς τὸ ἐξωτερικόν. Ὡσαύτως καθορίζεται ὅτι ἐφεξῆς οἱ ἀποστελλόμενοι ὑπότροφοι εἰς τὸ ἐξωτερικὸν θὰ λαμβάνονται τόσον ἐκ τῆς μέσης, ὅσον καὶ ἐκ τῆς δημοτικῆς ἐκπαιδεύσεως.

Ὁπωσδήποτε ὁ ἀριστικὸς ἀριθμὸς τῶν ἀποσταλησομένων θὰ καθορισθῇ ἐπὶ τῇ βάσει τῶν ὑπαρχόντων σήμερον πόρων τῶν 3.000.000 δραμῶν καὶ οἱ ὅποιοι ἐξευρέθησαν διὰ τῆς περικυλιστῆς παροχομομένων εἰς τοὺς καθηγητὰς τῶν διδασκαλείων ἐπιδομάτων.

— Ὁ κ. Βενιζέλος συνοδευόμενος ὑπὸ τοῦ ἀρχιτέκτονος κ. Κριεζῆ, ἐπεσκέφθη καὶ πάλιν τὰ παλαιὰ ἀνάκτορα διὰ ν' ἀντιληφθῇ ἐκ τοῦ σύγγυς τὴν πρόοδον τῶν ἐργασιῶν πρὸς διασκευὴν αὐτῶν εἰς Βουλὴν καὶ Γερουσίαν. Ἦδη κατετέθη ὁ θεμελιος λίθος τοῦ Κεντρικοῦ οἰκοδομήματος, ὅπου θὰ κτισθοῦν αἱ αἴθουσαι τῶν συνεδριάσεων τῆς Βουλῆς, Γερουσίας καὶ τοῦ Συμβουλίου τῆς Ἐπικρατείας.

Ὁ κ. πρωθυπουργὸς ἔμεινεν εὐχαριστήμενος ἐκ τῆς συντελουμένης ἐργασίας.

Κατὰ παρασχέσεως πληροφορίας, ἡ διαρροήμισις τῶν ἀνακτόρων θὰ ἔχῃ συμπληρωθῇ μέχρι τοῦ Ἀπριλίου τοῦ 1932, ὁπότε καὶ θὰ γίνῃ ἡ εἰς αὐτὰ ἐγκατάστασις τῆς Βουλῆς καὶ τῆς Γερουσίας καὶ τοῦ Συμβουλίου τῆς Ἐπικρατείας.

— Ὁ δῆμαρχος Ἀθηναίων κ. Σπ. Μερκούρης ἐπεσκέφθη τὴν ἐκθεσιν τοῦ ἐλληνικοῦ τύπου, παρέμεινε δὲ πλέον τῆς ὥρας ἐξετάζων τὰ διάφορα ἐκθέματα.

Ὁ κ. Μερκούρης ὑπεσχέθη ὅτι θὰ πλουτίσῃ τὴν ἐκθεσιν δι' αὐτογράφων παλαιῶν ὄφανομένων, τὰ ὅποια ὑπάρχουν εἰς τὸ ἀρχεῖόν του.

— Λίαν προσεχῶς τὰς Ἀθήνας θὰ κοσμήσῃ νέον ἀξιόλογον οἰκοδόμημα. Ἐπερατώθησαν τὰ σχέδια τοῦ νέου Μεγάρου τῆς Δημοκρατίας, τὸ ὁποῖον θὰ κτισθῇ ὅπου εἶνε σήμερον τὸ Πολιτικὸν Νοσοκομεῖον.

Τὸ νέον μέγαρον ἑλληνικοῦ ἀρχαιοπραποῦς ρυθμοῦ, θὰ ἀποτελέσῃ ἀληθὲς καλλιτεχνικὸν μνημεῖον τῆς νεωτέρας Ἑλλάδος. Τὰ προπύλαια καὶ αἱ πτέρυγες τοῦ μεγάρου, καθὼς καὶ οἱ κίονες θὰ κατασκευασθοῦν ἐκ λευκοῦ μαρμάρου, θὰ ἔχῃ δύο στοάς, εἰς τὰς ὁποίας θὰ ὑπάρχουν ἀντίγραφα τῶν ἀγαλμάτων ὄλων τῶν σοφῶν τῆς ἀρχαιότητος.

Ἐπίσης θὰ ὑπάρχουν γλυπτοθῆκαι καθὼς καὶ μουσεῖα γλυπτικῆς καὶ ζωγραφικῆς πινακοθήκης κλπ.

Ὡσαύτως, θὰ ὑπάρχῃ μία μεγάλη αἴθουσα διὰ καλλιτεχνικὰς ἐκθέσεις, καθὼς καὶ ἕνα μουσεῖον εἰς τὸ ὁποῖον θὰ ἀναπαριστῶνται αἱ Ἀθηναί τῆς Τουρκοκρατίας.

Ἐντὸς τοῦ Μεγάρου, θὰ εὐρίσκειται καὶ ἡ κατοικία τοῦ ἐκάστοτε δημάρχου, προσέτι δὲ καὶ ὁ «Ὀίκος Ξενίας», εἰς τὸν ὅποιον θὰ φιλοξενοῦνται ὑπὸ τοῦ Δήμου οἱ ἀφικοῦμενοι ξένοι προσωπικότητες. Τὸ νέον δημαρχικὸν Μέγαρον θὰ ἔχῃ πολλὰς εἰσόδους διὰ τὰς ὑπηρεσίας καὶ διὰ τὸ Κοινόν.

Τὸ κτίριον τὸ ὁποῖον θὰ εἶναι ἔτοιμον ἐντὸς διετίας, θὰ στοιχίσῃ περὶ τὰ 50 ἑκατομμύρια δραμῶν.

Τὸ ἀνωτέρω ποσὸν ἔχει ἐξευρεθῆ ἤδη ὑπὸ τοῦ Δήμου, αἱ δὲ ἐργασίαι θὰ ἀρχίσουν συντόμως, κατεδαφισμένου ἐντὸς ὀλίγου χρόνου τοῦ Πολιτικοῦ Νοσοκομείου, τὸ ὁποῖον ἤρχισαν ἤδη νὰ μεταφέρεται εἰς τὸ Νέον Δημοτικὸν Νοσοκομεῖον παρὰ τοὺς Ἀμπελοκήπους.

— Ἐπὶ τῇ ὀνομαστικῇ εορτῇ τοῦ κ. Πρωθυπουργοῦ ἐτελεσθῆ τὴν 10ην καὶ 30' π. μ. εἰς τὸν μητροπολιτικὸν ναὸν ὑπὸ τῆς Λέσχης τῶν Φιλελευθέρων δοξολογία χοροστατούντος τοῦ μητροπολίτου Κασσανδρείας.

Τοὺς ἐπισήμους καὶ λοιποὺς προερχομένους ὑπέδεχτο εἰς τὴν κλίμακα τῆς Μητροπόλεως ὁ πρόεδρος τῆς Λέσχης κ. Κασαβέτης μετὰ τοῦ διοικητικοῦ συμβουλίου αὐτῆς.

Εἰς τὴν δοξολογίαν παρέστησαν οἱ ὑπουργοὶ κ. κ. Μαρῆς, Σιδερῆς, Ἐμμανουηλίδης, Μπότσαρης, Καραπαναγιώτης καὶ ἄλλοι ἐπίσημοι.

— Ὁ νέος ὑπουργὸς τῆς Προνοίας κ. Ἰασωνίδης, προτοῦ ν' ἀναχωρήσῃ εἰς Θεσ)νίκην, ἔσχε συνεργασίαν μετὰ τοῦ κ. Πρωθυπουργοῦ.

Κατὰ τὴν συνεργασίαν ταύτην ἐκανονίσθη, ὅπως ἡ συνέχισις τοῦ ἐποικιστικοῦ ἔργου ἀνατεθῇ εἰς τὸ ὑπουργεῖον Προνοίας, παραμείνῃ δὲ μόνον ἡ ἐπισημονικὴ μελέτη τῶν ζητημάτων εἰς τὸ ὑπουργεῖον Γεωργίας.

Ὁ κ. Ἰασωνίδης θὰ παραμείνῃ εἰς Θεσσαλονίκην ἐπὶ μίαν ἑβδομάδα, περιοδύων ἀνά τὸν νομόν, κατὰ τὸ διάστημα δὲ τοῦτο θὰ ἀνακληρωθῇ εἰς τὸ ὑπουργεῖον τῆς Προνοίας ὑπὸ τοῦ ἑφ-

πουργοῦ κ. Παπαδάτου.

— Ὁ ὑπουργὸς τῶν ἐξωτερικῶν τῆς Γιουγκοσλαβίας κ. Μαρίγκοβιτς, πού ἐπεσκέφθη ἐσχάτως τὰς Ἀθήνας καὶ ἀναπέδωσε τὴν περιουσίην ἐπίσκεψιν τοῦ κ. Βενιζέλου, ἔγινε δεκτὸς μετ' ἐξαιρετικὰς τιμᾶς. Καθ' ὄλον τὸ διάστημα τῆς ἐδῶ διαμονῆς ὁ κ. καὶ ἡ κ. Μαρίγκοβιτς μετὰ τῆς ἀκολουθίας του ἦσαν φιλοξενοῦμενοι τῆς Ἑλληνικῆς Κυβερνήσεως, ἡ ὁποία εἶχε κρατήσει καὶ ἰδιαίτερα διαμερίσματα εἰς τὸ Πετὶ Παλαί διὰ τοὺς ξένους τῆς.

— Πρὸς τιμὴν τοῦ κ. Μαρίγκοβιτς ἐκτὸς τῶν ἰδιαίτερον φιλικῶν προγενιμάτων τοῦ κ. Βενιζέλου καὶ κ. Μιχαλακοπούλου, παρετέθη ἐπίσημον γεῦμα ἐκ μέρους τῆς μέρους τῆς Κυβερνήσεως, εἰς τὸ ὁποῖον παρεκάθισαν ὁ κ. καὶ ἡ Μαρίγκοβιτς, ὁ πρέσβυς καὶ τὸ προσωπικὸν τῆς Γιουγκοσλαβικῆς πρεσβείας καὶ τὰ μέλη τῆς κυβερνήσεως, κατὰ τὴν διάρκειαν τοῦ ὁποίου ἀντηλλάγησαν θερμότητάς προποσείας. Μετὰ τὸ γεῦμα ἐπηκολούθησεν δεξίωσις καὶ χορὸς, εἰς ὃν παρευρέθησαν τὰ μέλη τοῦ διπλωματικοῦ κόσμου καὶ πλέον ἐκλεκτὴ Ἀθηναϊκὴ κοινωνία.

— Ἐπίσης εἰς τὸ Προεδρικὸν μέγαρον, τὴν Τσεχοσλοβακικὴν Πρεσβείαν καὶ εἰς τὴν Γιουγκοσλαβικὴν Πρεσβείαν παρετέθησαν γεύματα, εἰς δὲ τὴν Γαλλικὴν καὶ Ρουμανικὴν πρεσβείαν τέια.

— Πρὸ τῆς ἀναχωρήσεώς του ὁ κ. Ὑπουργὸς ἐδέχθη ἀντιπροσωπεῖαν τοῦ ἑλληνογιουγκοσλαβικοῦ σύνδεσμου Ἀθηναίων ἐκ τῶν κ. κ. Γ. Κοφινᾶ, προέδρου, Γεωργ. Παπαθανασίου, γεν γραμματέως καὶ τῶν κ. κ. Ρ. Τόμιτς, Ν. Ζαρίφης, Β. Λαμπίκη, Φ. Παπαχρυσάνθου, Ἄριστ. Παπαθανασίου. Μετὰ τὰς τυπικὰς συστάσεις τὰς ὁποίας ἔκαμε ὁ πρέσβυς κ. Βούκσεβιτς, ὁ πρῶν ὑπουργὸς κ. Γ. Κοφινᾶς, ὡς πρόεδρος, ἐχαίρετῆσε τὸν κ. Μαρίγκοβιτς μετ' ἐξαιρετικῶς ἐνθουσιώδη, καὶ ποιητικῆν προσφώνησιν. Ὁ κ. ὑπουργὸς συνεχινῆθη πολὺ καὶ εὐχαρίστησε θερμῶς τὸν κ. Κοφινᾶ.

— Κατὰ τὴν ἀναχώρησιν ἀπεχαιρέτησαν τὸν κ. Μαρίγκοβιτς εἰς τὸν σταθμὸν καὶ ἀντιπροσωπεῖα τοῦ Ἑλληνογιουγκοσλαβικοῦ συνδέσμου, ὁ δὲ κ. Κοφινᾶς προσέφερεν εἰς τὸν κ. Μαρίγκοβιτς ἕνα καλάθι ἀπὸ ὠραία λευκὰ τριαντάφυλλα.

Πληροφοροῦμεθα ἐγκύρως ὅτι ὁ κ. Ὑπουργὸς ἀνεχώρησεν ἐξ Ἀθηνῶν μετὰ τὸς ἀρίστας τῶν ἐντυπώσεων.

— Ὁ Πρωθυπουργὸς κ. Βενιζέλος ἐπωφελοῦμενος τῶν εορτῶν θὰ ταξιδεύσῃ μέχρι Βαρσοβίας καὶ Βιέννης διὰ νὰ πραγματοποιήσῃ ὑπόσχεσιν παλαιῶν ἐπισκεψέως τῶν ἀνω πόλεων. Θὰ ἐπιστρέψῃ μετὰ τὰς εορτὰς μέσφ Ρώμης.

— Τὰ ληφθέντα φύλλα τῆς Κωνσταντινουπόλεως, δημοσιεύουν, ἐκτενεῖς πληροφορίας περὶ τῆς τελευταίας ἐντιφραστικῆς ἀποπειρᾶς τῆς Μαινεμένης.

Ἡ ἀπόπειρα ἐγένετο παρ' ἐνὸς δεξιῆς, τοῦ Δερβίς Μεχμέτ, ὁ ὁποῖος συνοδευόμενος ὑπὸ πέντε ἐνόπλων ἐφθάσεν εἰς Μαινεμένην ἐκ Μαγνησίας καὶ ἐπεχείρησε νὰ ὑποκινήσῃ τὸν λαὸν εἰς ἐ-

ξέγερσιν ὑπὲρ τῆς ἐλαναφορᾶς τοῦ ἱεροῦ νόμου. Οἱ ἔνοπλοι ἀφοῦ ἀφῆρσαν ἀπὸ τὸ τζαμί τοῦ Διοικητηρίου τὸ λάβαρον, περιήρχοντο τὴν πόλιν ἐξεγείροντες τὰ πλήθη. Ὁ ἀποσπασματάρχης τῆς φρουρᾶς τῆς πόλεως, ἠθέλησε ν' ἀπαντήσῃ εἰς τοὺς κινήματα, ἀλλ' ἐτυροβολήθη τραυματισθεὶς. Ἀμέσως κατόπιν οἱ ἔνοπλοι ἐπέπεσαν κατὰ τοῦ τραυματίου, τὸν ὁποῖον ἀπετελείωσαν, ἀποκόψαντες τὴν κεφαλὴν του. Εἰς τὴν λύσαν δὲ τοῦ φανατισμοῦ τῶν, ἐπιον αἷμα ἀπὸ τὸν λαιμὸν του. Ἀκολούθως ἔστησαν τὴν κεφαλὴν εἰς τὴν λόγχην τοῦ λαβάρου καὶ τὴν περιέφεραν εἰς τὰς ὁδοὺς.

Ἀκολούθως, οἱ στασιασταὶ κυκλωθέντες ὑπὸ τῆς χωροφυλακῆς, ἐκλείσθησαν ἐντὸς τοῦ τεμένους καὶ ἀντέταξαν πείσμονα ἀντίστασιν. Κατὰ τὴν συμπλοκὴν ἐφρονεύθησαν τρεῖς καὶ ἐτραυματίσθη εἰς ἓκ τῶν ἀντιδραστικῶν, δύο δὲ κατόρθωσαν νὰ διαφύγουν. Ἐκ τοῦ ἀποσπασματος τῆς χωροφυλακῆς ἐφρονεύθησαν ὁ ἐπὶ κεφαλῆς αὐτοῦ καὶ εἰς νυκτοφύλαξ.

— Ὁ ὑπουργὸς τῶν Ἐξωτερικῶν κ. Μιχαλακόπουλος ἔλαβεν ἐκ μέρους τοῦ δημάρχου Μεσολογγίου κ. Εὐαγγελάτου τὸ κατωτέρω τηλεγράφημα, τὸ ὁποῖον διεβιβάσθη εἰς τὸν ἐνταῦθα πρεσβευτὴν τῆς Ἰταλίας κ. Μπαστιανίνι :

« Ὑπερήφανος διὰ δῶρον ἔνδοξοι Ρώμης καὶ αἰσθήματα κ. Μπαστιανίνι, ἀνεκνήρξασιν αὐτόν, ἀποφάσει δημοτικοῦ συμβουλίου, ἐπίτιμον δημότην Μεσολογγίου, τιμῶντες ἐν τῷ προσώπῳ αὐτοῦ τὴν ἰσχυρὰν φίλην χώραν, ὡς καὶ τὰ ἠρωϊκὰ τέκνα τῆς, τὰ ὅποια ἐθυσίασθησαν εἰς τὰς πολιορκίας καὶ τὴν ἔξοδον τῆς φρουρᾶς μας. »

— Ὁ πρόεδρος τῆς Δημοκρατίας κ. Ζαΐμης ἐδέχθη εἰς τὸ προεδρικὸν Μέγαρον τοὺς κ. κ. Ἐντυ καὶ Σίμφον. Πρόεδρον καὶ ἀντιπρόεδρον τῆς Ἐπιτροπῆς Ἀποκαταστάσεως Προσφύγων, ἀναχωροῦντας ἐξ Ἑλλάδος μετὰ τὴν περάτωσιν τοῦ ἔργου τῆς Ἐπιτροπῆς.

Ὁ κ. Ζαΐμης ἐξέφρασε πρὸς τοὺς κ. κ. Ἐντυ καὶ Σίμφον τὰς εὐχαριστίας τῆς Ἑλλάδος διὰ τὴν ἀφοσίωσιν καὶ τὴν δεξιότητα, μεθ' ὧν διεξήγαγον τὸ ἔργον των, καὶ ἀπένευμεν εἰς αὐτοὺς τὸν Μεγαλόσταυρον τοῦ Φοίνικος, παραδώσας αὐτοῖς ἰδιοχείρως τὰ σχετικὰ διάσημα καὶ διπλωματα.

Πρὸ τῆς ἀναχωρήσεώς των ἡ Κυβέρνησις παρέθεσεν γεῦμα πρὸς τιμὴν των εἰς τὸ « Πτὶ Παλαί ».

— Καθ' ἃ πληροφοροῦμεθα, μετὰ τῶν τροποποιήσεων, αἱ ὁποῖαι θὰ ἐπενεχθοῦν ὑπὸ τοῦ ὑπουργείου Παιδείας εἰς τὸν οργανισμὸν τοῦ Πανεπιστημίου, κρατεῖ γνώμη νὰ περιληφθῇ καὶ μεταβιτικὴ τοιαύτη, διὰ τῆς ὁποίας θὰ καθιερωθῇ ἡ μονιμότης τοῦ Πρωτάνεως τοῦ Πανεπιστημίου Ἀθηνῶν ἐπὶ μίαν δεκαετίαν.

Τὸ μέτρον ἀποβλέπει εἰς τὴν ἐφαρμογὴν κατὰ τὸ διάστημα αὐτὸ τῶν πανεπιστημιακῶν μεταρρυθμίσεων, μὴ διακοπτομένης τῆς ἐργασίας, διὰ τῆς ἀλλαγῆς τοῦ προσώπου τοῦ πρυτάνεως.

Ἡ θέσις τοῦ μονίμου πρυτάνεως, προεταθῆ ἤδη ὑπὸ τῆς Κυβερνήσεως εἰς τὸν μετακληθέντα προ καιροῦ καθηγητὴν ὄτ Πανεπιστημίου τοῦ Μονάχου κ. Κα-

ραθεοδωρῆν, ὁ ὁποῖος καὶ ἀπεδέχθη αὐτήν.

Οἱ ἐκλεγόμενοι κατ' ἔτος ὡς πρυτάνεις, θὰ κατέχουν τοῦ λοιποῦ τὴν θέσιν τοῦ ἀντιπρυτάνεως.

Ἐπίσης θὰ καθιερωθῇ μετὰ τῶν ἄλλων καὶ ἡ θέσις τοῦ κυβερνητικοῦ ἐπιτρόπου.

— Πληροφορία ἐκ Κων/πόλεως ἀναφέρουν τὰς ἐξῆς λεπτομερείας περὶ τῶν καταστροφῶν εἰς τὰς περιφερείας Ἀδάνων καὶ Μερσίνης ἐκ τῆς πλημμύρας τοῦ ποταμοῦ Κύνδου :

Συνεπεῖα τῶν πλημμυρῶν, 25 οἰκίαι κατέρρευσαν, ἄλλαι δὲ ὑπέστησαν πολλὰς ζημίας. Μία οἰκογένεια ὀκταμελῆς κατοικοῦσα ἐπὶ νησίδος τοῦ πλημμυρησαντος ποταμοῦ, ἐπνίγη ὀλόκληρος.

Ἄλλα τέσσαρα παῖδια καὶ δύο ἐργάται παρεσύρθησαν ὑπὸ τοῦ ρεύματος.

Πολλὰ ἄτομα διὰ νὰ σωθῶν, παρέμειναν ἐπὶ τριήμερον ἐπὶ δένδρων.

Οἱ ἄστεγοι ἀνέρχονται εἰς ἑκατοντάδας. Αἱ ζημίαι ὑπολογίζονται εἰς 500.000 λίρας τουρκικὰς.

— Ἀγγέλλεται ἐκ Κων/πόλεως, ὅτι κατὰ τὰς πληροφορίας τῶν τουρκικῶν ἐφημερίδων, ἡ τουρκικὴ Κυβέρνησις καταρτίζει νομοσχέδιον, δι' οὗ χορηγεῖται ἀμνηστία καὶ ἀναστολὴ ποινῶν διὰ παραπτώματα στρατιωτικῆς φύσεως, πλην τῆς ἐσχάτης προδοσίας κατασκοπείας καὶ ἔνοπλου ἀντιστάσεως κατὰ τῶν ἀρχῶν.

Τῆς ἀμνηστίας ἐπιφέροῦνται καὶ οἱ φυγόστρατοι, ὑπὸ τὸν ὄρον ὅπως ἐντὸς τριμήνου ἐμφανισθῶν ἐνώπιον τῶν οἰκειῶν στρατιωτικῶν ἀρχῶν διὰ νὰ κανονίσουν τὴν στρατιωτικὴν τῶν θέσιν.

— Τὴν πρωίαν τῆς 23 Δεκεμβρίου ἠγγέλθη ὅπως αἰφνιδίως ὅτι ἀπέθανεν ὁ ἀρχηγὸς τοῦ κόμματος τῶν Φιλελευθέρων Βιντίλα Βρατιάνο. Κατὰ τὰς πλέον ἐξηκριβωμένας πληροφορίας ὁ Βιντίλα Βρατιάνο, εὐρισκόμενος εἰς τὸ ἐν Μιχαῆστῳ κτήμα του, ὑπέστη προσβολὴν ἀποπληξίας καὶ εὐρέθη ὑπὸ τῶν ὑπηρετῶν καὶ τῶν οἰκειῶν τῶν ἐξηπλωμένους εἰς τὸ πάγκον τοῦ κτήματος.

Τὸν μετέφεραν ἐπειγόντως εἰς τὸν κοιτῶνά του καὶ ἐκάλεσαν ἱατροῦς. Ἀτυχῶς τὸ ἐσπέρας ὑπέστη καὶ δευτέραν προσβολὴν ἀποπληξίας, θανατηφόρον αὐτὴν τὴν φροῶν, καὶ ἀπέβησαν ὀλίγον μετὰ τὴν ἑνδεκάτην νυκτερινήν.

Ἡ εἶδησις ἀνήγγελλε ἀμέσως εἰς τὸν βασιλέα, ὅστις ἔσπευσε νὰ συλλυπηθῇ τὴν οἰκογένειαν τοῦ ἐκπλιπόντος πολιτικοῦ ἀρχηγοῦ καὶ εἰς τὴν Κυβέρνησιν, ἥμεις ὡρίσμεν ὅπως κατὰ τὴν ἔκτακτον συνεδρίασιν τῆς Βουλῆς καὶ τῆς Γερουσίας ὁμιλήσουν διὰ τὸν μεταστάντα ὁ Πρωθυπουργὸς κ. Μιρονέσκο, οἱ πρόεδροι τῶν δύο νομοθετικῶν σωμάτων καὶ ἀντιπροσώποι τοῦ κόμματος τῶν Φιλελευθέρων. Εἰς τὴν ἀρχηγίαν τοῦ κόμματος πιστεύεται ὅτι θ' ἀντικαταστήσῃ τὸν Βρατιάνο ὁ κ. Ντούκα, πάντως ὁμοῦς εἶνε ἀναμφισβήτητον ὅτι θὰ ἔχη σοβαρὰς πολιτικὰς συνεπειὰς τὸ γεγονός, ὅτι ἐκλείπει σήμερον εἰς πολιτικὸς ἀρχηγὸς τῆς ὀλῆς τοῦ Βιντίλα Βρατιάνο.

— Ὁ καθηγῆτης κ. Γιώργκα, ὅστις μετέφρασε εἰς τὸ ἐν Ἀθίνας τελευταῖον βυζαντινολογικὸν συνέδριον, ἀνήγγειλεν

ὅτι θὰ κάμῃ εἰς τὸ Βουκορέστι πέντε διαλέξεις περὶ τῆς Ἑλλάδος.

— Ὁ τέως πρωθυπουργὸς τῆς Ρουμανίας κ. Μανίου εἰς τὸν ὁποῖον ἀνενημήθη ὁ ἰταλικὸς μεγαλόσταυρος τοῦ τάγματος τοῦ Μαυρικίου καὶ Λαζάρου ἐτηλεγράφησε πρὸς τὸν κ. Μουσσολίνι ἐκφράζων τὰ ζωηρὰ αἰσθήματα τῆς προσωπικῆς του εὐγνωμοσύνης ὅχι μόνον διὰ τὴν τιμὴν ἧτις τοῦ ἐγένετο, ἀλλὰ καὶ διὰ τὴν εὐμένειαν τὴν ὁποίαν ἐπέδειξε πάντοτε ἡ κυβερνήσις καὶ ὁ λαὸς τῆς Ἰταλίας πρὸς τὸν ρουμανικὸν λαόν.

— Ὁ Τοῦρκος πρωθυπουργὸς Ἰσμέτ πασᾶς ἐξέθεσεν ἐνώπιον τοῦ λαϊκοῦ κόμματος τὰ οικονομικὰ ὠφελήματα, τὰ ὅποια ἐπῆλθον ὑπὲρ τῆς Τουρκίας ἐκ τῆς μετὰ τῆς Ἑλλάδος συνεννοήσεως. Τὸ λαϊκὸν κόμμα ἐνεκρίνε τὴν πολιτικὴν τοῦ ἀρχηγοῦ του.

Ἡ « Τζουμχουρίε », ὁμιλοῦσα ἐπὶ τῆς ἑλληνοτουρκικῆς συνεννοήσεως, γράφει ὅτι ὁ κ. Βενιζέλος ἐγκατέλειψε τὴν τσαρσακονταετηρικὴν πολιτικὴν του ἐναντίον τῆς Τουρκίας.

— Τὰ σουδέτερα μέλη τῆς μικτῆς ἐπιτροπῆς ἐξέδωκαν ἀπόφασιν κατὰ τὴν ὁποίαν ἡ Τουρκία δὲν δικαιούται νὰ εἰσπράξῃ τὰ καθυστερούμενα ἐνοίκια ἀπὸ τὰ κατασχεθέντα ἐν Κωνσταντινουπόλει ἀκίνητα τῶν Ἑλλήνων ὑπηκόων.

— Αἱ τουρκικαὶ ἐφημερίδες ἀναδημοσιεύουν τὸ ἀνακοινωθέν, τὸ ὅποιον τὸ Διοικητικὸν Συμβούλιον τοῦ Δημοσίου Ὁθωμανικοῦ χρέους, κατ' ἐφαρμογὴν τοῦ ἄρθρου 17 τῆς συμφωνίας τῶν Παρισίων τοῦ 1923 καὶ μετὰ προσηγομένην εἰδοποίησίν του πρὸς τὴν τουρκικὴν Κυβέρνησιν, ἐδημοσίευσεν εἰς τὸν ξένον Τύπον. Διὰ τοῦ ἀνακοινωθέντος τούτου διακηρύττει, ὅτι ἡ τουρκικὴ Κυβέρνησις δὲν ἐκτελεῖ τὰς ἀνειλημμένας ὑπ' αὐτῆς υποχρεώσεις σχετικὰς μετὰ τὰς ἐτήσιαις δόσεις τοῦ Δημοσίου Ὁθωμανικοῦ χρέους.

Αἱ τουρκικαὶ ἐφημερίδες σχολιάζουσαι τὸ ἀνακοινωθέν τοῦτο, τονίζουν, ὅτι καὶ οἱ Γάλλοι ἠρνήθησαν τὰ χρεῖά των πρὸς τὸς Ἠνωμένους Πολιτείας καὶ ἐξήτησαν ἐπανειλημμένως μείωσιν αὐτῶν. Ἡ Τουρκία, προσθέτουν, καὶ σήμερον καὶ εἰς τὸ παρελθόν, τίποτε περισσότερον δὲν ζητεῖ. « Ἡμεῖς, γράφουν, δὲν ἀγνούμεθα τὰ χρεῖά μας, ἀλλὰ ζητοῦμεν τὸν καθορισμὸν ὄρων συμβιβαστομένων πρὸς τὴν δυναμικότητα τῶν δημοσίων μας οικονομικῶν. Ἡ προκήρυξις τοῦ Διοικητικοῦ Συμβουλίου τοῦ Δημοσίου Ὁθωμανικοῦ χρέους δὲν θὰ ἐπηρεάσῃ τὰς ἀποφάσεις μας διότι ἐὰν τὰ ξένα κεφάλαια κρῖνουν συμφέρον νὰ εἰσρεῦσουν εἰς τὴν χώραν μας, τοιαῦτα διακηρύξεις δὲν εἶνε δυνατόν νὰ τὰ σταματήσουν ».

— Ὁ πρωτοστατήσας εἰς τὴν ἐναντίστασιν τῆς 9ης Ἰουνίου 1923 καὶ εἰς ἓκ τῶν δημιουργῶν τοῦ πολιτικοῦ συνασπισμοῦ τῆς Δημοκρατικῆς Ἐνώσεως στρατηγὸς Ἀσζινοφ ἐξεφώνησε λόγον ἐν Φιλιππουπόλει, ἐπ' ευκαιρίᾳ τῆς ἐκλογῆς του ὡς Πρόεδρον τοῦ Διοικητικοῦ Συμβουλίου τῶν ἐφεδρῶν ἀξίωματικῶν, διὰ τοῦ ὁποίου ἐπετέθη κατὰ τῆς Κυβερνήσεως καὶ τοῦ ἀποτελούντος αὐτὴν πολιτικοῦ συνασπισμοῦ. Ὁ στρατηγὸς ἐκάκισε τοὺς Μπούρφω καὶ Μολωφ διὰ τὴν

ΝΕΑ ΤΗΣ ΜΑΚΕΔΟΝΙΚΗΣ ΕΚΠΑΙΔΕΥΤΙΚΗΣ ΕΤΑΙΡΕΙΑΣ

— Ἡ καλλιέργεια τῶν σχολικῶν κήπων ὄλο καὶ προοδεύει. Καθημερινῶς φθάνουν εἰς τὰ γραφεῖα τῆς Μ.Ε.Ε. ἐκθέσεις διευθυντῶν τῶν σχολείων, αἱ ὁποῖαι εἶνε ενθουσιώδεις καὶ πολὺ ἐνδιαφέρουσαι. Ὁ διευθυντὴς π.γ. τοῦ δημοτ. σχολείου Μυλοχωρίου - Ἐορδείας, τῆς Κοζάνης, μᾶς γνωρίζει, ὅτι εἶνε κατενθουσιασμένος ἀπὸ τὴν καλλιέργειαν τοῦ κήπου του, πού ἔχει ἰδρυθῆ ἀπὸ τὸ 1928. Εἰς τὴν ἀναφορὰν του μεταξὺ ἄλλων λέγει, ὅτι ἔχει σήμερα τὰ ἑξῆς δένδρα :

μορεδόδενδρα	1000	2 ἐτῶν
ἀμυγδαλιές	90	1 ἔτους
μορεδόδενδρα	2000	.
μηλεόφυτα	1000	»
ἀπιτιές	40	.
καστανιές	50	.

Ἐφέτος ἐπειδὴ ηἰξήθησαν οἱ πόροι τοῦ σχολείου του ἀπὸ τὴν πώλησιν τῶν προϊόντων τοῦ κήπου θὰ καταστῆ δυνατὴ ἡ ἐπέκτασις καὶ βελτίωσις τῆς καλλιέργειας του.

— Ἐπίσης καὶ ὁ Διευθυντὴς τοῦ δημοτικῶν σχολείων Νέου Πετριτσίου—Σιδηροκάστρου μᾶς γνωρίζει, ὅτι ἡ καλλιέργεια τῶν λουλουδιῶν, λαχανικῶν καὶ τῶν δένδρων ἐπέτυχε πλήρως καὶ ὅτι ἔχει πολλὰ δένδρα εἰς τὸν δεινδρόκηπὸν του. Ἰδιαιτέρως μᾶς τονίζει τὴν μεγάλην ἐπιτυχίαν πού ἐσημείωσε ἡ καλλιέργεια τῶν κτηνοτροφικῶν παντζαριῶν, τὰ ὁποῖα κατενθουσίασαν τοὺς ἀγρότας τῆς περιοχῆς.

— Ὁ κ. Κωνστ. Πασιαλῆς, Δασονόμος Ἀνασελίτσης, ἀφου ἐργάσθηκε φιλότιμα καὶ παραγωγικὰ ἐπὶ ἐτῆ εἰς τὴν ἐπαρχίαν αὐτὴν καὶ τῆς ἑδῶς νέα πνοὴ καὶ ζωὴ εἰς πολλὰ ζητήματα καλλιέργειας, ἔγραψε τελευταῖα ἓνα μοναδικὸ βιβλίον γιὰ τὴν ἐπαρχίαν αὐτὴν μετὰ τὸν τίτλον «Τὸ μέλλον τῆς Ἀνασελίτσης», πού ἐιδικώτερα ἀσχολεῖται μετὰ τὴν δεινδροκομίαν τῆς ἐπαρχίας αὐτῆς, ἡ ὁποία λόγῳ τῶν ἐιδικῶν κλιματολογικῶν συνθηκῶν εἰμπορεῖ ἄριστα νὰ ἀναπτυχθῆ.

Ἰδιαιτέραν ἐκστρατείαν ἔχει κάμει ὁ κ.

ἀκολουθουμένην ὑπ' αὐτῶν πολιτικῆν, παρετήρησε δέ, ὅτι ἡ Κυβέρνησις οὐδεμίαν μέριμναν κατέβαλε διὰ τὴν πραγματοποίησιν τῆς ἐξόδου τῆς Βουλγαρίας εἰς τὸ Αἴγατον, τῆς ἀναγνωρίσεως τῶν δικαιωμάτων τῶν μειονοτήτων καὶ τῆς ἀναθεωρήσεως τῶν Συνθηκῶν τῆς εἰρήνης.

— Κατὰ πληροφορίας ἐκ Βελιγραδίου, ἐδημοσιεύθη διάταγμα, διὰ τοῦ ὁποίου ἐπιβάλλεται ἐιδικὸς φόρος ἐπὶ τῶν ἀγάμων, τῶν ἐν χηρεῖα καὶ τῶν διεξευγμένων ἀπὸ τοῦ 36ου μέχρι τοῦ 60ου ἔτους τῆς ἡλικίας των.

Αἱ οἰκογένειαι, αἱ ἔχουσαι ἄνω τῶν ἐννέα τέκνων, ἀπαλλάσσονται παντὸς φόρου.

Πασιαλῆς διὰ τὸν ἐμβολιασμὸν τῶν ἀγριομηλεῶν καὶ τῶν ἀγριοαπιθεῶν τῆς περιφερείας ὅλης, μετὰ μεγάλας ἐπιτυχίας ἕως σήμερον. Τὸ βιβλίον του ὁ κ. Κ. Πασιαλῆς τὸ ἔχει ἀφιερῶσι εἰς τὴν «Μακεδονικὴν Ἐκπαιδευτικὴν Ἐταιρίαν», τῆς ὁποίας ἡ Διοίκησις ἔσπευσε νὰ τὸν εὐχαριστήσῃ καὶ νὰ τὸν συγχαρῆ θερμὰ διὰ τὴν ὥραιαν του ἐργασίαν.

— Σκέψις ἐπικρατεῖ εἰς τὴν διοίκησιν τῆς Μ.Ε.Ε. νὰ χρησιμοποιηθῆ ὁ κ. Πασιαλῆς διὰ τὴν διδασκαλίαν τοῦ ἐμβολιασμῶ τῶν δένδρων. Ἐπὶ τούτου ἴσως γίνουσι ἐιδικὰ τοπικὰ συνέδρια διδασκάλων, τὰ ὁποῖα ἐιδικῶς θ' ἀπασχολήσουσι τὴν Μ.Ε.Ε. ἰλιαν προσεχῶς.

— Ἀπὸ ἐπιτροπὴν πού ἀποτελεῖται ἀπὸ τὰς πλέον γνωστὰς καὶ κοσμικὰς κυρίας καὶ δεσποινίδας τῶν Ἀθηνῶν ἐτοιμάζεται ὁ ἐτήσιος χορὸς τῆς «Μακεδονικῆς Ἐκπαιδευτικῆς Ἐταιρείας», ὁ ὁποῖος θὰ δοθῆ εἰς τὰς νέας μεγάλας αἰθουσας τοῦ ξενοδοχείου τῆς Μεγ. Βρετανίας. Προμηνύεται ἐξαιρετικὰ ἐπιτυχῆς.

— Ἐφέτος θὰ ἰδρυθῶν 50 νέοι σχολικοὶ κήποι εἰς χωρῖα πού διαθέτουσι καταλλήλους ἀγρούς. Πρὸς τοῦτο ἤρχει νὰ ἐργάζεται ἡ ἀρμοδιὰ δηγεσία τῆς Μ.Ε.Ε. καὶ νὰ καταρτίσῃ τοὺς πίνακας κατὰ περιφερείας. Ἐντὸς τοῦ προσεχοῦς Ἰανουαρίου θὰ ἀποσταλοῦν ὅλα τὰ ἐφέδια καὶ οἱ σπόροι ὥστε νὰ καταστῆ δυνατὴ ἡ ἐγκαίριος καλλιέργεια καὶ σπορᾶτῶν κήπων.

— Συννεογήσεις γίνονται μεταξὺ τῆς Μ.Ε.Ε. καὶ μᾶς καλῆς ὀργανώσεως τῆς Ἀμερικανικῆς Περιθάλψεως, διὰ τὸ ζήτημα τῆς ἐπιστατείας τῶν ὕψισταμένων καὶ συτιστωμένων σχολικῶν κήπων.

— Εἰς τὸ γεῦμα πού ἐγινε στὸ «Ἀκροπόλ» πρὸς τιμὴν τοῦ Σεβ. Ἀρχιεπισκόπου Ἀμερικῆς κ. Ἀθηναγόρα παρεκάθησαν πολλοὶ φίλοι τοῦ ἀναχωροῦντος ἱεράρχου, ὁ Ἀρχιεπίσκοπος Θεσσαλονικῆς καὶ οἱ Μητροπολίται Καστορίας, Κοζάνης, Φλωρίνης. Προήδρευσε ὁ Καθηγητὴς κ. Ἀντ. Κεραμόπουλος, Προεδρεύων τῆς «Μακεδονικῆς Ἐκπαιδευτικῆς Ἐταιρείας», ὁ ὁποῖος καὶ προσεφώνησεν καταλλήλως τὸν ἀναχωροῦντα ἱεράρχην. Ὁμιλίησις ἐπειτα ὁ Σεβασμιώτατος Ἀμερικῆς, ὁ Παναγιώτατος Μητροπολίτης Θεσσαλονικῆς, ὁ Σεβασμιώτατος Φλωρίνης, ὁ Καθηγητὴς κ. Σβῶλος, ὁ βουλευτὴς κ. Μόδης, ὁ Καθηγητὴς κ. Βολωνάκης. Γενικὰ τὸ γεῦμα διεξήχθη μέσα σὲ μιὰ πολὺ θερμὴ ἀτμόσφαιρα.

ΜΑΓΕΙΡΙΚΗ ΤΣΕΛΕΜΕΝΤΕ

Ἡ πολυτελής ἔκδοσις τῆς Μαγειρικῆς Τσελεμεντέ ἔχει 470 σελίδας καὶ πληθῶραν κλισὲ καὶ χρωματιστῶν εἰκόνων. Βοηθεῖ κάθε νοικοκυρὸν εἰς τὴν Μαγειρικὴν, καὶ γι' αὐτὸ πρέπει νὰ εἶναι ὁ ἀχώριστος συντροφὸς της.

ΤΙΜΑΤΑΙ ΔΡΧ. 135

ΤΟ ΠΡΑΚΤΙΚΩΤΕΡΟΝ ΔΩΡΟΝ ΔΙΑ ΤΑΣ ΕΟΡΤΑΣ

“ΣΠΕΣ,,

ΣΥΝΕΤΑΙΡΙΣΜΟΣ ΙΑΤΡΙΚΟΥ ΚΑΙ ΦΑΡΜΑΚΕΥΤΙΚΟΥ ΣΩΜΑΤΟΣ ΤΗΣ ΕΛΛΑΔΟΣ

‘Ο Συνεταιρισμός «ΣΠΕΣ», κατόπιν σοβαράς μελέτης, παράγει φάρμακα ήγγυημένης γνησιότητας, επί τη βάσει γνώμων και οδηγιών των έξοχότερων επιστημονικών κορυφών τής Ελλάδος.

Τὰ φαρμακευτικά ταύτα προϊόντα τής «ΣΠΕΣ», άφ’ ου υποστῶσι τὸν επιστημονικὸν ἔλεγχον τῶν τεχνικῶν ὑπηρεσιῶν τοῦ Συνεταιρισμοῦ, υποβάλλονται καὶ εἰς ἕτερον ἔλεγχον τῆς ποιότητος αὐτῶν παρὰ τοῦ Ἀνωτάτου Ὑγειονομικοῦ Συμβουλίου, μετὰ τὸν ὅποιον χορηγεῖται ἄδεια τοῦ Ὑπουργείου Ὑγιεινῆς περὶ ἐλευθέρας κυκλοφορίας ἐν Ἑλλάδι.

ΑΝΤΙΘΕΡΜΟΛΗ “ΣΠΕΣ,,

Τὸ ἐπιστημονικώτερον καὶ ἀποτελεσματικώτερον φάρμακον κατὰ τῶν ἐλωδῶν πυρετῶν, κατ’ ἐξοχὴν δὲ τωνατικόν.

Περιέχει τὴν ἐκλεκτοτέραν ποιότητα κινίνης (Chlorhydrate et Formiate), εἶναι κατ’ ἐξοχὴν εὐδιάλυτος καὶ εὐαπορρόφητος, εἶναι μὲ ὀλίγας λέξεις προϊόν τῆς συγχρόνου ἐπιστήμης. Αἱ γενόμενα δὲ δοκιμαὶ στεφθεῖσαι ὑπὸ πλήρους ἐπιτυχίας, παρέχουσι ἐγγύησιν, ὅτι θὰ καταπολεμηθῶσι καὶ εἰς τὴν Ἑλλάδα οἱ ἐλώδεις πυρετοὶ.

ΙΩΔΟΤΑΝΙΚΟΝ ΣΙΡΟΠΙΟΝ “ΣΠΕΣ,,

Κατὰ τῆς διογκώσεως τῶν περιτραχηλίων καὶ ἄλλων ἀδένων τῶν προφυματικῶν καταστάσεων καὶ καθ’ ὅλης τῆς ὀπουδήποτε χαιραδῶσεως. Κατὰ τὸ θέρος δύναται ν’ ἀντικαταστήσῃ ἐπιτυχῶς τὸ Μουρουνέλαιον.

ΠΟΛΥΤΙΤΑΝΙΝΗ “ΣΠΕΣ,,

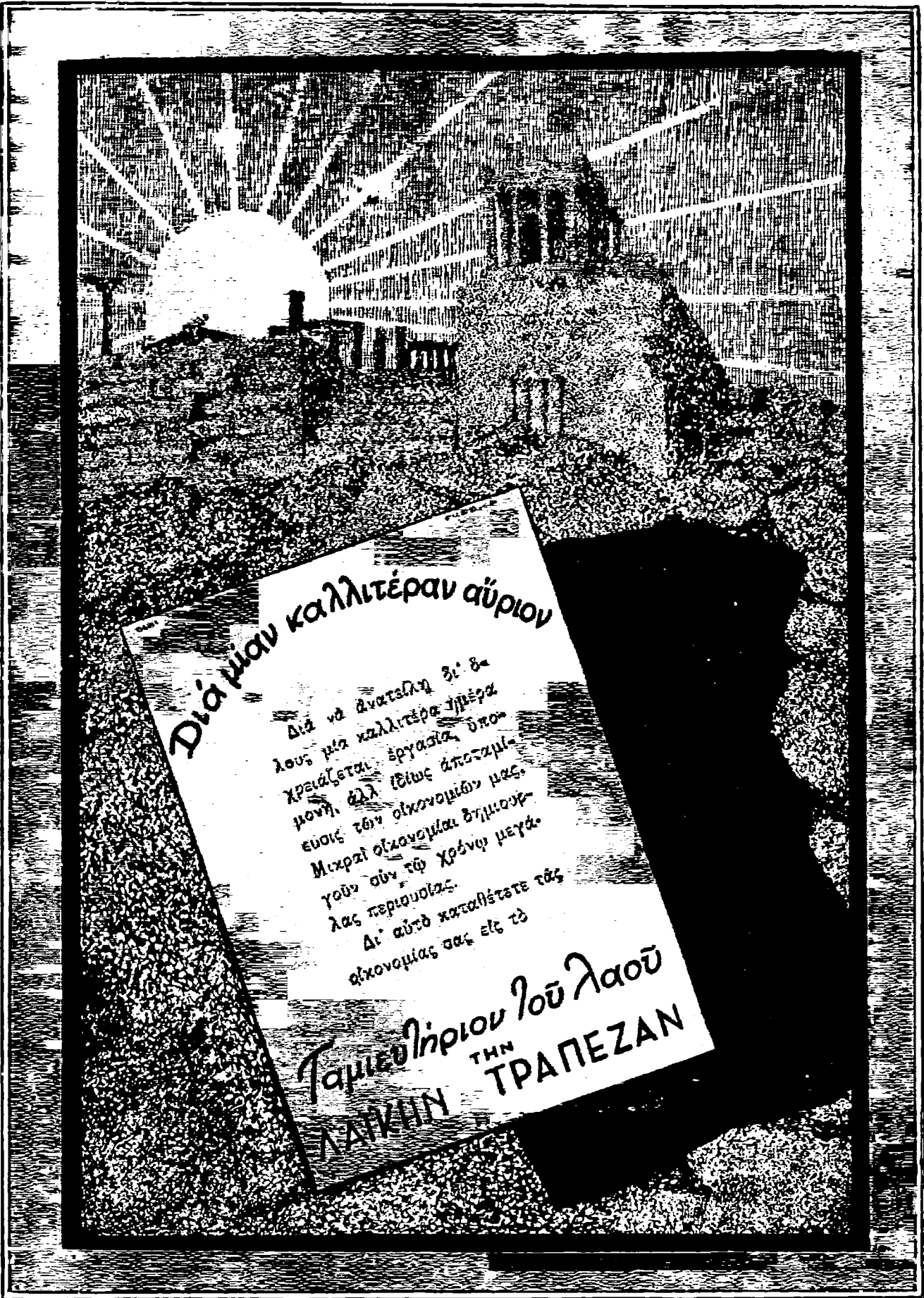
Εἶναι τὸ φάρμακον τὸ κατ’ ἐξοχὴν ἐπιτυγχάνον τὴν ἐν τῷ ὀργανισμῷ αὐξήσιν τῶν ἀλάτων ἄσβεστίου, ἢ ἔλλειψις ἢ ἐλάττωσις τῶν ὀποίων πλείστας θσας ἐξαντλητικὰς καὶ παθολογικὰς καταστάσεις προκαλεῖ.

Ἡ Πολυτιτανίνη χορηγεῖται κατὰ τὴν χλῶρωσιν, τὴν ἀναιμίαν, ἀνάρρωσιν ἐκ λοιμωδῶν νόσων, τὰς λυμφατικὰς καταστάσεις, τὴν χοιράδωσιν, τὰς προφυματικὰς καταστάσεις, τὴν φυματίωσιν ὀστῶν καὶ πνευμόνων, τὰς ἐπιμόνους διαρροίας, τὰς χρονίας ἐντερίτιδας, τὴν νευρασθένειαν, τὴν φωσφατουρίαν, τὴν ἐγκυμοσύνην, τὸν θηλασμὸν καὶ τὴν περίοδον τῆς ὀδοντοφυΐας καὶ τῆς ἀναπτύξεως τῶν παιδῶν.

ΚΑΤΑΛΟΓΟΣ ΠΡΟΪΟΝΤΩΝ “ΣΠΕΣ,,

Γαλάκτωμα Μουρουελίου, Λίνιμαν, Ἐλαιοφόρμ, Ἐσπεριδίνη, Ἐλαιον Παραφφίνης, Πεπτοΰδινη, Ναρδοβρωμίνη, Ὀπωρίνη, Πεπτονοῦχος σίδηρος, Σιρόπιον Αἱμοσφαιρίνης, Θειεροξυλίνη, Ὑποφωσφορούχον σιρόπιον, Θεοσπεσίνη, Οὐρικολυζίνη, Βάμβαξ Ὑδρόφιλος (εἰδικὴ ποιότης), Ἐπιθεσμικά, Βαζελίνη εἰς σωληνάρια, φαρμακευτικοὶ σάπωνες, κινίνη εἰς σακχαρόπηκτα κλπ. κλπ.

ΠΡΟΤΙΜΑΤΕ ΤΑ ΚΟΥΦΕΤΑ ΚΙΝΙΝΗΣ “ΣΠΕΣ,,

Διά μίαν καλλιτέραν αύριον

Διά να αναταλάει ζή & λους μία καλλιτέρα ήμέρα
κρείσσεται εργασία, ύπο-
μονή, άλλ' (έως άποταμι-
ευσις τών οικονομίων μας.
Μικρά οικονομία δημοφ-
γών σ'ύν τώ χρόνω μεγά-
λας περιουσίας.
Δι' αυτό καταθέστε τας
οικονομίας σας εις τώ

Ταμειού ήριου του λαού
ΤΗΝ
ΛΑΙΚΗΝ ΤΡΑΠΕΖΑΝ